

redactor
MIHAIA ZAHARIA

coperta și prezentarea grafică
arh JACK COHN

Tehnoredactor: Gh. Dociu

Ghidul plantelor medicinale uzuale

text

ing. FLORENTIN CRACIU

biolog MIRCEA ALEXAN

ilustrații

biolog CARMEN ALEXAN

BUCUREȘTI, 1991

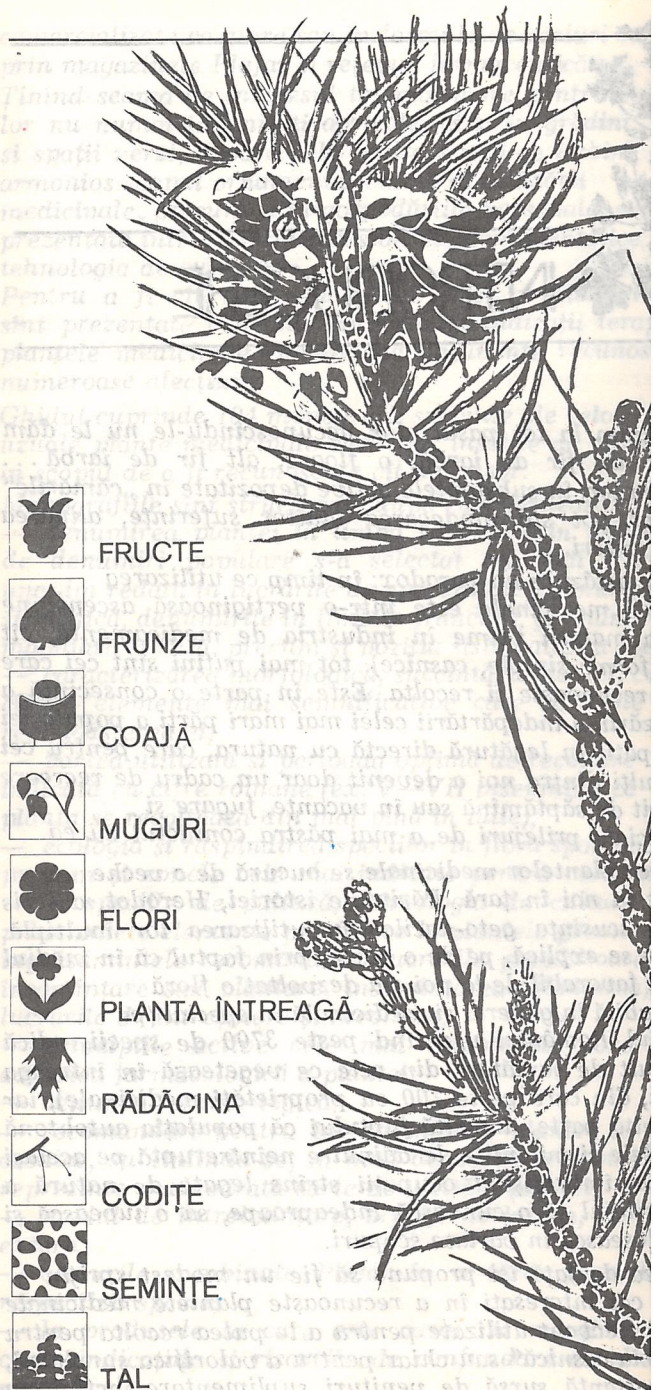
Ghidul plantelor medicinale uzuale

CUPRINS

Introducere	10
I. Plante fără flori sau cu flori fără învelișuri florale colorate	
A. Plante fără flori	
Lichenul de piatră (<i>Cetraria islandica</i>)	14
Coadă calului (<i>Equisetum arvense</i>)	16
B. Plante cu flori fără învelișuri florale sau fără învelișuri florale colorate	
Jneapănul, Pinul montan (<i>Pinus montana</i> ssp. <i>mughus</i>)	18
Ienupărul (<i>Juniperus communis</i>)	20
Mesteacănul (<i>Betula verrucosa</i>)	22
Stejarul (<i>Quercus</i> sp.)	24
Nucul (<i>Juglans regia</i>)	26
Plopul negru (<i>Populus nigra</i>)	28
Salcia (<i>Salix</i> sp.)	30
Dudul (<i>Morus</i> sp.)	32
Hameiul (<i>Humulus lupulus</i>)	34
Urzica (<i>Urtica dioica</i>)	36
Viscul (<i>Viscum album</i>)	38
Troscotul (<i>Polygonum aviculare</i>)	40
Reventul (<i>Rheum</i> sp.)	42
Frasinul (<i>Fraxinus excelsior</i>)	44
Ghimpele, Holera (<i>Xanthium spinosum</i>)	46
Porumbul (<i>Zea mays</i>)	48
Pirul medicinal (<i>Agropyron repens</i>)	50
Obligeana (<i>Acorus calamus</i>)	52
II. Plante cu flori albe	
A. Corola cu petale libere	
Ipcărigea, Ciuinul alb (<i>Gypsophila paniculata</i>)	56
Săpunarița, Ciuinul roșu (<i>Saponaria officinalis</i>)	58
Traista ciobanului (<i>Capsella bursa pastoris</i>)	60
Păducelul (<i>Crataegus</i> sp.)	62
Zmeurul (<i>Rubus idaeus</i>)	64
Murul (<i>Rubus fruticosus</i>)	66
Fragul (<i>Fragaria vesca</i>)	68
Porumbarul (<i>Prunus spinosa</i>)	70
Cireșul, Vișinul (<i>Cerasus</i> sp.)	72
Salcîmul (<i>Robinia pseudacacia</i>)	74
Fasolea (<i>Phaseolus vulgaris</i>)	76
Nalba mare (<i>Althaea officinalis</i>)	78
Crușinul (<i>Rhamnus frangula</i>)	80
Chimionul (<i>Carum carvi</i>)	82
Anasonul (<i>Pimpinella anisum</i>)	84
Coriandrul (<i>Coriandrum sativum</i>)	86

B. Corola cu petale unite	
Volbura (<i>Convallulus arvensis</i>)	
Ungurașul (<i>Marrubium vulgare</i>)	
Urzica moartă albă (<i>Lamium album</i>)	
Roinița (<i>Melissa officinalis</i>)	
Măghiranul (<i>Majorana hortensis</i>)	
Busuiocul (<i>Ocimum basilicum</i>)	
Socul (<i>Sambucus nigra</i>)	
Coadă șoricelului (<i>Achillea millefolium</i>)	
Mușetelul (<i>Matricaria chamomilla</i>)	
III. Plante cu flori galbene	
A. Corola cu petale libere	
Rostopasca, Negelarița (<i>Chelidonium majus</i>)	
Muștarul alb (<i>Sinapis alba</i>)	
Muștarul negru (<i>Brassica nigra</i>)	
Trei frați pătați (<i>Viola tricolor</i>)	
Sunătoarea (<i>Hypericum perforatum</i>)	
Cătina (<i>Hippophaë rhamnoides</i>)	
Coadă racului (<i>Potentilla anserina</i>)	
Cerențelul (<i>Geum urbanum</i>)	
Turița mare (<i>Agrimonia eupatoria</i>)	
Sulfina (<i>Melilotus officinalis</i>)	
Teiul (<i>Tilia</i> sp.)	
Feniculul (<i>Foeniculum vulgare</i>)	
B. Corola cu petale unite	
Ciuboțica cucului (<i>Primula officinalis</i>)	
Lumînărica (<i>Verbascum</i> sp.)	
Pătălina (<i>Plantago</i> sp.)	
Ghințura galbenă (<i>Gentiana lutea</i>)	
Iarba mare (<i>Inula helenium</i>)	
Pelinul (<i>Artemisia absinthium</i>)	
Tarhonul (<i>Artemisia dracunculus</i>)	
Podbalul (<i>Tussilago farfara</i>)	
Arnica (<i>Arnica montana</i>)	
Gălbenelele (<i>Calendula officinalis</i>)	
Schinul (<i>Cnicus benedictus</i>)	
Păpădia (<i>Taraxacum officinale</i>)	
IV. Plante cu flori roșii	
A. Corola cu petale libere	
Macul roșu de cîmp (<i>Papaver rhoeas</i>)	
Coacăzul negru (<i>Ribes nigrum</i>)	
Măceșul (<i>Rosa canina</i>)	
Osul iepurelui (<i>Ononis spinosa</i>)	
Răchitanul (<i>Lythrum salicaria</i>)	
Răskoagea, Sburătoarea (<i>Chamaenerion angustifolium</i>)	
Nalba de grădină (<i>Althaea rosea</i> var. <i>nigra</i>)	
Nalba de cultură (<i>Malva silvestris</i> var. <i>mauritanica</i>)	
Nalba mică, Cașul popii (<i>Malva neglecta</i>)	
B. Corola cu petale unite	
Afinul (<i>Vaccinium myrtillus</i>)	
Merișorul (<i>Vaccinium vitis idaea</i>)	
Plămînărica (<i>Pulmonaria officinalis</i>)	
Talpa giștii (<i>Leonurus cardiaca</i>)	
Salvia (<i>Salvia officinalis</i>)	
Cimbrul de grădină (<i>Satureja hortensis</i>)	
Șovîrvul (<i>Origanum vulgare</i>)	
Cimbrisorul de cîmp (<i>Thymus serpyllum</i>)	

Cimbrul de cultură (<i>Thymus vulgaris</i>)	192
Țintaura (<i>Centaureum umbellatum</i>)	194
Valeriana, Odoleanul (<i>Valeriana officinalis</i>)	196
Brusturele (<i>Arctium lappa</i>)	198
Anghinarea (<i>Cynara scolymus</i>)	200
Armurariul (<i>Sylibum marianum</i>)	202
V. Plante cu flori albastre sau violete	
A. Corola cu petale libere	
Lemnul dulce (<i>Glycyrrhiza glabra</i>)	206
Inul (<i>Linum usitatissimum</i>)	208
Scaiu vinăt (<i>Eryngium planum</i>)	210
Stinjenelul (<i>Iris germanica</i>)	212
B. Corola cu petale unite	
Tătăneasa (<i>Symphytum officinale</i>)	214
Levăntica (<i>Lavandula angustifolia</i>)	216
Mătăciunea (<i>Dracocephalum moldavica</i>)	218
Isopul (<i>Hyssopus officinalis</i>)	220
Menta, Izma bună (<i>Mentha piperita</i>)	222
Ghințura albastră, Luminărica pământului (<i>Gentiana asclepiadea</i>)	224
Albăstrelele (<i>Centaurea cyanus</i>)	226
Cicoarea (<i>Cichorium intybus</i>)	228
Index de denumiri populare românești	230
Index de denumiri științifice	231
Index de denumiri în limba franceză	232
Index de denumiri în limba germană	233
Index de denumiri în limba maghiară	234
Index de denumiri în limba rusă	235
Dictionar de termeni fitoterapeutici	236
Bibliografie selectivă	239

FRUCTE

FRUNZE

COAJĂ

MUGURI

FLORI

PLANTA ÎNTREAGĂ

RĂDĂCINA

CODIȚE

SEMINȚE

TAL

STIGMATE

INTRODUCERE

Le întâlnim la tot pasul, dar necunoscându-le nu le dăm atenție: un fir de iarbă, o floare, alt fir de iarbă... și-n seva lor, în substanțele active depozitate în „cămărilor” celulelor pot sta vindecarea multor suferințe, alinarea multor dureri.

Asistăm astăzi la un paradox: în timp ce utilizarea plantelor medicinale este într-o vertiginoasă ascensiune (atât ca materii prime în industria de medicamente, cât și sub forme simple, casnice), tot mai puțini sunt cei care le pot recunoaște și recolta. Este în parte o consecință a urbanizării, a îndepărtării celei mai mari părți a populației de ocupații în legătură directă cu natura, care pentru cei mai mulți dintre noi a devenit doar un cadru de recreere la sfârșit de săptămână sau în vacanțe, fugare și superficiale prilejuri de a mai păstra contactul cu ea.

Folosirea plantelor medicinale se bucură de o veche tradiție la noi în țară. Părintele istoriei, Herodot, a scris despre iscusința geto-dacilor în utilizarea lor multiplă. Aceasta se explică, pe de o parte, prin faptul că în mediul natural favorabil de la noi s-a dezvoltat o floră remarcabilă în general și medicinală în special (pe teritoriul României vegetând peste 3700 de specii, adică mai mult de jumătate din cele ce vegetează în întreaga Europă, din care peste 700 cu proprietăți medicinale), iar pe de altă parte, datorită faptului că populația autohtonă în secolele și milenii de dăinuire neîntreruptă pe același teritoriu, îmbrățișând ocupații strins legate de natură a avut prilejul să o cunoască îndeaproape, să o iubească și să o folosească în variate scopuri.

Lucrarea de față își propune să fie un modest sprijin pentru cei interesați în a recunoaște plantele medicinale cel mai frecvent utilizate pentru a le putea recolta pentru „farmacia casnică” sau chiar pentru a valorifica surplusul, ca importantă sursă de venituri suplimentare, activitate accesibilă și persoanelor cu forță de muncă mai redusă. Sunt prezentate în acest sens numai produse cu acțiune certă, a căror utilizare este avizată de Ministerul Sănătății,

comercializate ca atare sau în formule de ceaiuri combin prin magazinele Plafar și rețeaua farmaceutică.

Ținând seama de interesul tot mai mare pentru cultiva lor nu numai în unități agricole, ci și în grădini, parc și spații verzi, deoarece la multe specii se îmbină în m armonios scopul ornamental cu cel al utilizării medicinale, precum și în gospodăriile personale, sunt prezentate într-un mod accesibil elemente sintetice privi tehnologia de cultură.

Pentru a fi cât mai util masei largi a celor interesați sunt prezentate cele mai importante indicații terapeutice plantele medicinale constituind adjuvante recunoscute numeroase afecțiuni.

Ghidul cuprinde 104 monografii succinte ale celor mai uzuale plante medicinale care sunt însoțite de planșe co în scopul de a fi recunoscute cât mai ușor.

Monografiile sunt structurate după cum urmează:

- denumirea plantei în limba română (din multitudin de denumiri populare s-a selectat cea mai frecvent unanim redată în lucrările de specialitate), denumirea științifică, denumirile în limbile franceză, germană, maghiară și rusă, precum și poziția sistematică a speciei;
- caracterizarea morfologică, succintă, a plantei, cu câteva elemente mai semnificative care să ajute la recunoașterea ei;

- partea utilizată și perioada optimă de recoltare indicată cu cifre romane (ex. V—VII însemnând că planta se recoltează din mai pînă în iulie);

- ecologia și răspîndirea speciilor în flora spontană, precum și zonele cele mai indicate pentru cultivarea l

- la speciile de cultură, tehnologia de cultură cu principalele elemente privitoare la plantele premergătoare îngrășămintele recomandate, lucrările pregătitoare pent însămințare sau plantare, însămințarea (plantarea), lucrările de întreținere și recoltare;

- principiile active cele mai importante care expli acțiunea farmacologică a plantei;

- acțiunea farmacologică;

- recomandări pentru întrebuințările plantei în condi casnice, subliniindu-se, în mod deosebit, cele majore ca reprezintă o adevărată carte de vizită a plantei;

- modul de întrebuințare, atât în uz intern, cât și în extern;

- ceaiurile combinate Plafar în a căror formulă int respectiva specie;

- la produsele la care este cazul, se menționează contraindicațiile și riscurile de confundare cu alte spe nemedicale.

În scopul accentuării caracterului practic al ghidului, pentru ușurința determinării, s-a pornit de la un element extrem de ușor de detectat, respectiv culoarea corolei, speciile fiind grupate în plante fără flori sau fără învelișuri florale (sau dacă acestea există, sînt necolorate), plante cu flori cu corola albă, galbenă, roșie sau albastră (violetă), elementul respectiv fiind figurat printr-un pătrat din respectiva culoare plasat în colțul din dreapta de sus al planșei. Pentru a se ușura și mai mult determinarea plantelor cu flori avînd corola de o anumită culoare, s-a făcut subîmpărțirea în flori cu corola din petale libere sau din petale unite, un element, de asemenea, lesne de recunoscut. Cele cu petale libere au fost figurate printr-un pătrat din segmente colorate, alternînd cu segmente necolorate, în timp ce caracterul „petale unite” a fost figurat printr-un pătrat plin.

În cadrul unei grupări astfel constituite (de ex. „flori galbene cu corola din petale libere”), speciile au fost trecute în ordine sistematică, conform Florei R.P.R.—R.S.R.

De asemenea, pe planșe s-a indicat și proveniența plantei, respectiv din flora spontană sau culturi, precum și simbolul părților de plantă care se utilizează. Se consideră a fi din flora spontană și speciile cultivate în alte scopuri (alimentar, ornamental etc.).

Autorii

1. PLANTE FARA FLORI SAU CU FLORI FARA INVELISURI FLORALE COLORATE

PLANTE FARA FLORI

PLANTE CU FLORI
FARA INVELISURI FLORALE
SAU

FARA INVELISURI FLORALE COLORATE

LICHENUL DE PIATRĂ

CETRARIA ISLANDICA (L.) ACH. — FAM.
 PARMELIACEAE

Fr.: Lichen d'Islande; G.: Isländisches Moos; M.: Izlandi
 zuzmó; R.: Islandski lišainik.

Lichenul de piatră sau de Islanda cum se mai numește
 are talul în formă de tufă mică, cu lobi divizați în două
 și răsuciți, brun-verzui pe fața superioară, mai deschiși
 pe fața inferioară.

Partea utilizată. Talul (Lichen Islandicus) — IV—XI.

Ecologie, răspândire. Pe stînci și pe platourile din zona
 alpină, uneori în jnepenișuri, îndeosebi pe Muntele Mic
 în Banat, Țarcu, Godeanu, Masivul Retezat, Munții
 Făgărașului, Parîngului, Sibiului și în județele Maramureș,
 Bistrița-Năsăud, Covasna, Harghita, Mureș și Suceava.

Recoltarea. Talul se desprinde ușor de pe substrat. Acolo
 unde este abundent, se poate strînge chiar cu grebla
 pentru fîn. Imediat după recoltare se curăță de resturi
 de mușchi, urme de iarbă, alte impurități.

Principii active. Mucilagii (70% solubile), acizi lichenici,
 principii amare.

Ațiune farmacologică. Emolient al căilor respiratorii și
 digestive; antitusiv; tonic aperitiv și stomachic;
 stimulează secreția biliară și pancreatică; antivomitiv;
 febrifug.

Recomandări majore. Cataruri respiratorii (bronșite,
 laringite, traheite).

Alte recomandări. Anorexie; atonie gastrică și dispepsii;
 afecțiuni hepatice; insuficiență pancreatică; vomă (la
 gravide, în migrene, rău de mare, greață după anestezie);
 stări febrile.

Mod de administrare. Decoct (1 linguriță la cană, la care
 se adaugă un vîrf de cuțit de bicarbonat de sodiu) care
 se bea rece, în înghițituri mici pentru vomă și cald
 pentru celelalte recomandări; tinctură (20 g la 100 ml
 alcool) din care se iau 30—50 picături pe zi, timp de 8
 zile.

FLORĂ SPONTANĂ

EQUISETUM ARVENSE L. — FAM. EQUISETACEAE

Fr.: Préle, Queue-de-cheval; G.: Ackerschachtelhalm; M.: Mezei zsurló; R.: Hvošci palevoi.

Plantă perenă ierboasă, erectă, cu tulpini de două feluri (în ordinea apariției), fertile, de culoare brună, terminate cu un spic și sterile, verzi (înalte de 30—70 cm), costate, cu ramificații verticilate.

Partea utilizată. Tulpinile sterile (Herba Equiseti) — VII—IX.

Ecologie, răspândire. Această plantă crește în locuri umede, culturi prășitoare, ripe argiloase, la margini de cale ferată, îndeosebi în zona de deal, mai abundentă în Transilvania, centrul și nordul Moldovei, zonele de deal din Muntenia și Oltenia.

Recoltare. Tulpinile se taie cu secera sau cuțitul de la 5—6 cm de la sol.

Principii active. Acid silicic (din care 10—20% solubil), saponine, flavonoide, săruri de potasiu, urme de ulei volatil, un principiu amar, vitamina C.

Acțiune farmacologică. Diuretic (inclusiv cu acțiune ușor antiseptică); declorurant; remineralizant; hemostatic; neutralizant gastric; expectorant; antieczematos; antisudorific.

Recomandări majore. Afecțiuni renale (inclusiv în infecții urinare), hidropizii, albuminurie, gută.

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni cardiace; adjuvant în TBC pulmonar; anemii; prevenirea cariilor și fortifierea unghiilor fragile; hemoroizi; dismenoree; hematurie; sîngerări ale mucoasei nazale, hemoptizii; gastrite hiperacide, ulcer; tuse cu expectorație. EXT. — Ulcere varicoase; eczeme; transpirația fetidă a picioarelor (împreună cu Salvia).

Mod de administrare. INT. — Decoct (1 lingură la cană), 2 cani pe zi, cald, înainte de mese; macerat la rece (6—8 ore, în aceleași proporții); pulbere (1 vîrf de cuțit pe zi, ca remineralizant). EXT. — Decoct foarte concentrat (100 g la litru).

Intră în formula ceaiurilor diuretice 2 și 3 și antireumatic.

Confuzii: se pot face cu alte specii de Equisetum, dintre care cea mai toxică este E. palustre (Barba ursului de

bahne), care are, în general, un singur fel de tulpini, cu spine sporifere terminale, iar ramificațiile în secțiune au 5 muchii și sînt goale la interior (la E. arvense sînt pline).

Alte specii: E. silvaticum (Rușinea ursului) — cu ramificații foarte subțiri, plecate în jos; E. maximum (Coada calului mare) — mult mai viguroasă (înaltă pînă la 1,20 m și groasă de 1—1,5 cm), foarte ramificată (ramificații cu 8—11 muchii), goală la interior.

PINUS MUGO TURRA SIN PINUS MONTANA MILL.
SSP. MUGHUS (SCOP.) WILLK. — FAM. PINACEAE

Fr.: Pin de montagne; G.: Berg-Föhre; M.: Törpefenyő;
R.: Sosna.koha.

Jneapănul sau pinul montan este un arbust tîrîtor cu ramuri ascendente, cu aspect tufos, înalt pînă la 2—3 m, frunze aciculare lungi, grupate cîte 2 într-o teacă.

Partea utilizată. Mugurii (Turiones Pini), recoltați înainte de a se desface — III—IV.

Ecologie, răspîndire. Etajul alpin (1500—2300 m), deasupra pădurilor de conifere, în mase compacte sau pîlcuri, vegetînd într-un climat rece, cu precipitații abundente și vînturi puternice. Se întîlnește în tot lanțul carpatic, cu deosebire în M. Rodnei, Călimani, Iezer-Păpușa, Sebeșului, Parîngului, Retezat, mai rar în Apuseni (în masivul Bucegi este specie ocrotită).

Recoltare. Mugurii se rup cu rămurica de susținere pînă la 3 cm. Se usucă la umbră și cît mai rapid, pentru a nu se desface.

Principii active. Ulei volatil, tanin, rezine, vitamina C.

Acțiune farmacologică. Emolient și antiinflamator pentru aparatul respirator; antiinflamator al căilor urinare; antireumatismal; antiseptic și cicatrizant.

Recomandări majore. Bronșite, traheite, laringite, tuse de diferite etiologii.

Alte recomandări. INT. — Pielite, cistite, uretrite; adjuvant în calculoza renală. EXT. — Reumatism; plăgi. COSM. — Calmant al tenurilor înroșite, congestionate și iritate.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cañă), 2—3 căni pe zi; sirop pectoral din 100 g muguri zdrobiți, macerați 12 ore în 100 ml alcool, peste care se toarnă 1/2 l apă clocotită și se strecoară după 6 ore, adăugîndu-se 650 g zahăr care se dizolvă la cald, completîndu-se cu apă pînă la 1 l. EXT. — Băi antireumatismale cu infuzie; loțiuni ale tenului, de asemenea cu infuzie.

Intră în compoziția ceaiului antibronșitic și aromatizantului pentru băi.

JUNIPERUS COMMUNIS L. — FAM. CUPRESSACEAE

Fr.: Genévrier commun; G.: Wacholder; M.: Boróka;
R.: Mojjevelnik abiknavennii.

Arbust cu frunze aciculare, dispuse în verticile de câte 3 și fructe false — pseudobace, negre-albăstrui.

Partea utilizată. Pseudobacele (Fructus Juniperi) X—XII (putîndu-se prelungi pînă în primăvară).

Ecologie, răspîndire. Specie invadantă în întregul lanț carpat (700—1400 m), adesea în pîlcuri sau tufărișuri, în rariști, poieni, pășuni, putînd vegeta pe solurile cele mai sărace. Recoltabil în cantități mai mari în toată Transilvania (mai puțin jud. Sălaj și Satu-Mare), Moldova (jud. Bacău, Neamț, Suceava, Vrancea), Muntenia (Argeș, Buzău, Prahova), Oltenia (jud. Gorj, Vilcea).

Recoltare. Prin lovirea sau scuturarea ușoară a ramurilor, pentru a nu se desprinde și pseudobacele verzi; sub locul de recoltare se pune o prelată.

Principii active. Ulei volatil (cu pinene, borneol, camfen, cadinen), substanță amară (Juniperina), acizi organici (glicerici, 1-ascorbic, acetic, malic, formic), rășini.

Acțiune farmacologică. Diuretic cu acțiune directă asupra parenchimului renal; dezinfectant puternic al căilor renale, digestive, respiratorii; tonic-stomachic; carminativ; sudorific și depurativ; ușor hipoglicemiant; antireumatismal.

Recomandări majore. Afecțiuni renale și ale căilor urinare (cistite, uretrite) de natură infecțioasă și inflamatorie; edeme cardio-renale.

Alte recomandări. INT. — Reumatism, gută; dispepsii, atonie gastrică; colite de fermentație, balonări; bronșite acute sau cronice; gripă; diabet; ateroscleroză. EXT. — Reumatism; eczeme, acnee, alte dermatoze; guturai.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1/2—1 linguriță la cană) care se bea în cursul unei zile; decoctie slabă (cca 20 pseudobace la litru) luată în cursul unei zile; tinctură (20 g macerate 8 zile în 100 ml alcool), 20—25 picături de 2—3 ori pe zi. EXT. — Fricțiuni antireumatice cu ulei (5% în alcool) sau cu oțet aromatic (50 g macerate 2—3 zile în 100 ml alcool, peste care se toarnă 1 l oțet, macerîndu-se 7—8 zile); băi sau

comprese cu decoct (20—30 g la litru); fumigații cu ienupere puse pe jar contra guturaiului.

Intră în formula ceaiului antireumatic.

Contraindicații. În doze mari irită căile urinare, putînd duce la hematurie. Contraindicat pentru persoane cu leziuni ale căilor urinare și pentru gravide.

Confuzii. Se pot produce cu pseudobacele de Juniperus sabina L. (cetină de negi), care sînt toxice. Caractere de deosebire: Pseudobacele au o cicatrice în formă de stea cu 3 colțuri (la J. sabina cu 4 colțuri), de regulă cu 3 semințe (la J. sabina numai 1—2); frunzele sînt aciculare, pungente, dispuse în verticile de câte 3 (la J. sabina sub formă de solzi imbricați).

QUERCUS ROBUR L. — FAM. FAGACEAE.

Fr.: Chêne; G.: Stiel-Eiche; M.: Kocsányos tölgy;
R.: Dub.

Arbore viguros cu ramuri noduroase întinse orizontal, scoarță brăzdată adânc, frunze caracteristice, penat-sinuate, fructe (ghinde) de asemenea caracteristice.

Partea utilizată. Scoarța (Cortex Quercus) care se recoltează și de la alte specii de Quercus — III—V.

Ecologie, răspândire. Speciile de Quercus ocupă peste 21% din suprafața pădurilor noastre, începând din zona de câmpie și pînă în zona dealurilor.

Recoltare. Primăvara, la începerea circulației sevei, se recoltează numai scoarța netedă a ramurilor de 3—5 ani, cu grosimea pînă la 10 cm, de pe arborii rezultați din tăieri. Recoltarea se face prin inelare (se fac tăieturi inelare la distanță de 10—30 cm, care se unesc apoi printr-o tăietură în lung, rezultînd fragmente în formă de tub) sau prin așchiere (în acest caz se detașază și lemn, care nu este admis în produs).

Principii active. Taninuri, substanțe triterpenice, derivați flavonoidici.

Acțiune farmacologică. Astringent și antiseptic asupra florei microbiene; hemostatic; cicatrizant.

Recomandări majore. Diaree, enterite.

Alte recomandări. INT. — Hemoragii, scaune cu melenă; antidot în otrăviri cu alcaloizi și unele metale. EXT. — Gingivite sîngerînde; hemoroizi; boli de piele; ulceratii; degerături; transpirația excesivă a mîinilor și a picioarelor; leucoree.

Mod de întrebuințare. INT. — Decoct (2 lingurițe la cană) care se bea în cursul unei zile. EXT. — Decoct concentrat (2 linguri la cană) cu care se fac gargarisme, băi locale, comprese, spălături vaginale. Intră în formula ceaiului antidiareic.

JUGLANS REGIA L. — FAM. JUGLANDACEAE

Fr.: Noyer; G.: Nussbaum; M.: Diófa; R.: Areh grețkii.

Cunoscut arbore fructifer, foarte viguros, cu frunze imparipenate, flori unisexuate, cele masculine în amenturi negricioși, cele femeiești în vârful ramurilor.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Juglandis) — VI—VIII; coaja verde a nucii (Pericarpus Nucis juglandis) — VIII—IX.

Ecologie, răspândire. Specie cultivată în întreaga țară, prin livezi, grădini, vii, curți, la marginea șoselelor, mai ales în regiunea podgoriilor, uneori se întâlnește sălbăticit prin păduri din regiuni cu influență mediteraneeană (Banat, sud-vestul Olteniei, vestul Munteniei).

Recoltare. Frunzele prin strujirea foliolelor de pe axul principal; pericarpul se coajește imediat după recoltarea nucilor.

Principii active. Tanin, ulei volatil, un principiu amar (juglandină), juglonă, flavonoide, vitamina C.

Acțiune farmacologică. Astringent (antidiareic și antihemoragic); antidiabetic cu scădere accentuată a glicemiei; ușor hipotensiv; antisudorific; tonic; cicatrizant.

Recomandări majore. Diaree, enterite; hemoragii.

Alte recomandări. INT. — Diabet; hipertensiune; transpirație excesivă (în deosebi cea nocturnă a bolnavilor TBC); scrofuloză și rahitism (inclusiv în uz extern).

EXT. — Răni; leucoree, eczeme.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 1—2 cani pe zi. EXT. — Infuzie mai concentrată (2—3 linguri la cană) pentru cataplasme sau băi locale. Intră în formula ceaiurilor dietetic și antidiareic.

POPULUS NIGRA L. — FAM. SALICACEAE

Fr.: *Peuplier noir*; G.: *Schwarzpappel*; M.: *Fekete nyárfa*; R.: *Asakori*.

Arbore înalt pînă la 30—35 m, putînd atinge diametrul de 2 m, se deosebește de celelalte specii de plop prin frunzele deltoide (triunghiulare).

Partea utilizată. Mugurii (*Gemmae Populi*) — II—III.

Ecologie, răspîndire. Plopul negru se întîlnește în regiuni joase, pe aluviuni, prin zăvoaie, lunci, poieni umede, abundent în Lunca și Delta Dunării, ca și în luncile principalelor riuri, în partea dinspre aval a acestora. Plantat pe marginea șoselelor de cîmpie.

Recoltare. Mugurii se recoltează nu cînd sînt desfăcuți, ci cînd încep să se umfle și sînt vîscoși datorită secretării unui clei. Deoarece recoltarea direct de pe arbore este mai puțin productivă, se va urmări ca strîngerea mugurilor să se facă în locurile unde se taie astfel de arbori.

Principii active. Glicozizi fenolici (salicina, populina), ulei volatil, tanin, saponozide.

Acțiune farmacologică. Antiseptic al căilor urinare și respiratorii; diuretic cu eliminare de acid uric; sedativ al durerilor reumatismale; expectorant; astringent; cicatrizant.

Recomandări majore. Stări inflamatorii ale căilor respiratorii (bronșite, traheite, laringite) și urinare (cistite, pielite); hemoroizi.

Alte recomandări. INT. — Litiază urică; dureri reumatismale; febră musculară; tuse (în faza de coacțiune). EXT. — Reumatism; arsuri.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 1—2 căni pe zi, în mai multe reprize. EXT. — Fricțiuni antireumatismale cu tinctură (20 g macerate 8 zile în 100 ml alcool) timp de o lună; ulei (200 g muguri fierți 1—2 ore pe baie de apă în 500 ml ulei), ca unguent în hemoroizi, fisuri anale, arsuri.

Intră în formula aromatizantului pentru băi.

Confuzii. Spre deosebire de mugurii altor specii de plop, cei de plop negru sînt ascuțiți și lungi pînă la 2 cm (la plopul alb și cel tremurător sînt ovoizi și mult mai mici — 3—4 mm la plopul alb și 6—7 mm la cel tremurător).

SALIX SP. (S. ALBA L., S. PURPUREA L., S. FRAGILIS L., S. PENTANDRA L., S. CAPREA L. Ș.A.).

Fr.: Saule; G.: Silber Weide; M.: Fehér fűz; R.: Iva.

Arbore înalt pînă la 20 m, cu coroană neregulată, frunze lanceolate, flori unisexuate grupate în amenți (mițișori) caracteristici.

Partea utilizată. Coaja (Cortex Salicis) — III—VI.

Ecologie, răspîndire. Specie de lunci și zăvoaie, cu cerințe mari față de umiditate, pe toate văile riurilor, îndeosebi în zona de cîmpie.

Recoltare. În perioada de circulație abundentă a sevei, scoarța se jupoaie cu ușurință de pe ramurile tinere de 2—3 ani.

Principii active. Glicozizi fenolici (salicina, populina), tanin, flavonozide.

Acțiune farmacologică. Antireumatismal; analgezic; febrifug; astringent (antidiareic și hemostatic); ușor sedativ nervos; cicatrizant.

Recomandări majore. Reumatism (atît în uz intern, cît și în uz extern).

Alte recomandări. INT. — Diaree; hemoragii; stări febrile; nevralgii gutoase; răceli; stări depresive, insomnii. EXT. — Răni, ulcerații, hemoroizi; stomatite și faringite.

Mod de administrare. INT. — Decoct (1 lingură la cană), 1—2 căni pe zi; pulbere (2—3 g/zi) luată între mese.

EXT. — Decoct concentrat (2—3 linguri la cană) pentru băi, loționări și gargarisme.

Intră în compoziția ceaiului antireumatic.

MORUS SP. (M. ALBA L., M. NIGRA L.) — FAM. MORACEAE

Fr.: Mûrier; G.: Maulbeerbaum; M.: Eperfa; R.: Tut.

Acest arbore este cultivat în principal pentru frunzele sale folosite ca hrană pentru viermii de mătase.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Mori) — VI—VIII.

Ecologie, răspândire. Dudul este cultivat în aliniamente stradale, pe marginea șoselelor, în curți, în toată zona de câmpie și deal, iar uneori crește sălbătic în păduri de luncă, mai cu seamă în sudul și vestul Olteniei, Banat, Muntenia, sudul Moldovei.

Recoltare. Prin ciupirea frunzelor fără pețiol sau prin strujire, dar apoi se rupe pețiolul.

Principii active. Tanin, acid folic, arginină, provitamina A, acizi organici (acetic, propionic), cetone, butilamină.

Acțiune farmacologică. Hipoglicemiant ușor; astringent.

Recomandări majore. Diabet.

Alte recomandări. Enterite cronice.

Mod de administrare. Infuzie (2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi, de preferință în amestec cu alte antidiabetice (frunze de salvie, afin, nuc ș.a.).

Intră în formula ceaiului dietetic.

MORUS SP. (M. ALBA L., M. NIGRA L.) — FAM. MORACEAE

Fr.: Mûrier; G.: Maulbeerbaum; M.: Eperfa; R.: Tut.

Acest arbore este cultivat în principal pentru frunzele sale folosite ca hrană pentru viermii de mătase.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Mori) — VI—VIII.

Ecologie, răspândire. Dudul este cultivat în aliniamente stradale, pe marginea șoselelor, în curți, în toată zona de câmpie și deal, iar uneori crește sălbătic în păduri de luncă, mai cu seamă în sudul și vestul Olteniei, Banat, Muntenia, sudul Moldovei.

Recoltare. Prin ciupirea frunzelor fără pețiol sau prin strujire, dar apoi se rupe pețiolul.

Principii active. Tanin, acid folic, arginină, provitamina A, acizi organici (acetic, propionic), cetone, butilamină.

Acțiune farmacologică. Hipoglicemiant ușor; astringent.

Recomandări majore. Diabet.

Alte recomandări. Enterite cronice.

Mod de administrare. Infuzie (2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi, de preferință în amestec cu alte antidiabetice (frunze de salvie, afin, nuc ș.a.).

Intră în formula ceaiului dietetic.

HUMULUS LUPULUS L. — FAM. CANNABINACEAE

Fr.: Houblon; G.: Hopfen; M.: Komló; R.: Hmeli abiknavennii.

Plantă erbacee volubilă, cu frunze lobate asemănătoare viței-de-vie, din flora spontană, care este și cultivată pentru industria berii.

Partea utilizată. Inflorescențele femele „conurile” (Strobili Lupuli) — VIII—IX.

Ecologie, răspândire. Crește în flora spontană din zăvoaie, lunci, tufișuri, crânguri, pe garduri, în zona de câmpie și deal, pînă la altitudinea de 800—1000 m, în Transilvania, Moldova (jud. Neamț, Suceava, Vrancea), Muntenia (jud. Argeș, Brăila, Giurgiu, Prahova), Oltenia (jud. Vâlcea), Delta Dunării. Se cultivă pentru industria berii, în special, în bazinul Tîrnavei Mari.

Recoltare. Conurile încă verzi și cu bracteele alipite se culeg prin ciupire, con cu con, cu pedunculul sub 1 cm.

Uscarea se face la umbră, pe hîrtie, iar praful galben-verzui care se scutură se folosește împreună cu produsul.

Principii active. Ulei volatil (cca 1%) cu sescviterpene, esterii valerianici, mircen, geraniol, principii amare (humulona, lupulona), flavonoide, tanin.

Acțiune farmacologică. Sedativ nervos major; anafrodisiac; tonic-aperitiv și stomachic; diuretic cu eliminare de acid uric; calmant al durerilor menstruale; coleretic-colagog; activează circulația sanguină; antitrichomonazic; astringent.

Recomandări majore. Hiperexcitabilitate generală și sexuală; insomnii.

Alte recomandări. INT. — Anorexie; anemie; dispepsie, atonie gastrică; gută, reumatism; diskinezie biliară și colecistită; menstrue dureroase; tulburări circulatorii. EXT. — Trichomonoză vaginală. COSM. — Acnee și seboreea tenului.

Mod de administrare. Infuzie (2 linguri la cană) care se bea cu 30 minute înainte de culcare; conuri ținute într-un săculeț de tifon în dreptul nărilor (contra insomniilor). EXT. — Spălături vaginale cu infuzie

concentrată (2 linguri la 100 ml apă); infuzie cu o lingură la cană în tratamente cosmetice. Intră în formula ceaiurilor calmant și sedativ.

HUMULUS LUPULUS L. — FAM. CANNABINACEAE

Fr.: Houblon; G.: Hopfen; M.: Komló; R.: Hmeli abiknavennii.

Plantă erbacee volubilă, cu frunze lobate asemănătoare viței-de-vie, din flora spontană, care este și cultivată pentru industria berii.

Partea utilizată. Inflorescențele femele „conurile” (Strobili Lupuli) — VIII—IX.

Ecologie, răspândire. Crește în flora spontană din zăvoaie, lunci, tufișuri, crânguri, pe garduri, în zona de câmpie și deal, pînă la altitudinea de 800—1000 m, în Transilvania, Moldova (jud. Neamț, Suceava, Vrancea), Muntenia (jud. Argeș, Brăila, Giurgiu, Prahova), Oltenia (jud. Vâlcea), Delta Dunării. Se cultivă pentru industria berii, în special, în bazinul Tîrnavei Mari.

Recoltare. Conurile încă verzi și cu bracteele alipite se culeg prin ciupire, con cu con, cu pedunculul sub 1 cm.

Uscarea se face la umbră, pe hîrtie, iar praful galben-verzui care se scutură se folosește împreună cu produsul.

Principii active. Ulei volatil (cca 1%) cu sescviterpene, esterii valerianici, mircen, geraniol, principii amare (humulona, lupulona), flavonoide, tanin.

Acțiune farmacologică. Sedativ nervos major; anafrodisiac; tonic-aperitiv și stomachic; diuretic cu eliminare de acid uric; calmant al durerilor menstruale; coleretic-colagog; activează circulația sanguină; antitrichomonazic; astringent.

Recomandări majore. Hiperexcitabilitate generală și sexuală; insomnii.

Alte recomandări. INT. — Anorexie; anemie; dispepsie, atonie gastrică; gută, reumatism; diskinezie biliară și colecistită; menstrue dureroase; tulburări circulatorii. EXT. — Trichomonoză vaginală. COSM. — Acnee și seboreea tenului.

Mod de administrare. Infuzie (2 linguri la cană) care se bea cu 30 minute înainte de culcare; conuri ținute într-un săculeț de tifon în dreptul nărilor (contra insomniilor). EXT. — Spălături vaginale cu infuzie

concentrată (2 linguri la 100 ml apă); infuzie cu o lingură la cană în tratamente cosmetice. Intră în formula ceaiurilor calmant și sedativ.

HUMULUS LUPULUS L. — FAM. CANNABINACEAE

Fr.: Houblon; G.: Hopfen; M.: Komló; R.: Hmeli abiknavennii.

Plantă erbacee volubilă, cu frunze lobate asemănătoare viței-de-vie, din flora spontană, care este și cultivată pentru industria berii.

Partea utilizată. Inflorescențele femele „conurile” (Strobili Lupuli) — VIII—IX.

Ecologie, răspândire. Crește în flora spontană din zăvoaie, lunci, tufișuri, crânguri, pe garduri, în zona de câmpie și deal, pînă la altitudinea de 800—1000 m, în Transilvania, Moldova (jud. Neamț, Suceava, Vrancea), Muntenia (jud. Argeș, Brăila, Giurgiu, Prahova), Oltenia (jud. Vâlcea), Delta Dunării. Se cultivă pentru industria berii, în special, în bazinul Tîrnavei Mari.

Recoltare. Conurile încă verzi și cu bracteele alipite se culeg prin ciupire, con cu con, cu pedunculul sub 1 cm.

Uscarea se face la umbră, pe hîrtie, iar praful galben-verzui care se scutură se folosește împreună cu produsul.

Principii active. Ulei volatil (cca 1%) cu sescviterpene, esterii valerianici, mircen, geraniol, principii amare (humulona, lupulona), flavonoide, tanin.

Acțiune farmacologică. Sedativ nervos major; anafrodisiac; tonic-aperitiv și stomachic; diuretic cu eliminare de acid uric; calmant al durerilor menstruale; coleretic-colagog; activează circulația sanguină; antitrichomonazic; astringent.

Recomandări majore. Hiperexcitabilitate generală și sexuală; insomnii.

Alte recomandări. INT. — Anorexie; anemie; dispepsie, atonie gastrică; gută, reumatism; diskinezie biliară și colecistită; menstrue dureroase; tulburări circulatorii. EXT. — Trichomonoză vaginală. COSM. — Acnee și seboreea tenului.

Mod de administrare. Infuzie (2 linguri la cană) care se bea cu 30 minute înainte de culcare; conuri ținute într-un săculeț de tifon în dreptul nărilor (contra insomniilor). EXT. — Spălături vaginale cu infuzie

concentrată (2 linguri la 100 ml apă); infuzie cu o lingură la cană în tratamente cosmetice. Intră în formula ceaiurilor calmant și sedativ.

URZICA

URTICA DIOICA L. — FAM. URTICACEAE

Fr.: Grande ortie; G.: Grosse Brennessel; M.: Nagy csalán; R.: Krapiva dvudomnaia.

Plantă erbacee perenă, binecunoscută la noi în țară, cu frunzele avînd peri urticanți caracteristici.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Urticae) — VI—IX. Se mai citează și rădăcinile (Radix Urticae), însă pentru a evita distrugerea bazinelor nu se recomandă recoltarea.

Ecologie, răspîndire. Urzica este o plantă tipic antropofilă, adică legată ecologic de așezările omenești sau de locuri în care a intervenit activitatea umană (pe lângă case, garduri, magazii, în locuri gunoite, în special pe lângă stîne). Mai crește pe malul apelor și în tăieturi de păduri, în toată țara.

Recoltare. Fie prin strujirea direct de pe plantă a frunzelor, cu mîna înfășurată într-o cîrpă sau mînușă groasă, fie prin cosirea părții aeriene și strujirea ulterioară, dar înainte de a se produce ofilirea. După recoltare, frunzele nu se țin înghesuite, presate, deoarece se încing și se înnegresc.

Principii active. Complex vitaminic (provitamina A, B₂, C, K), clorofilă, flavonoide, mucilagii, acid pantotenic, cetone.

Acțiune farmacologică. Depurativ de bază; diuretic cu eliminare masivă de acid uric; declorurant; expectorant și antitusiv; antidiabetic; astringent (antidiareic și antihemoragic); tonic general; tonic capilar; cicatrizant.

Recomandări majore. Eczeme rebele, psoriazis, pecingine (atît în cură internă, cît și în aplicații externe), precum și în cura depurativă de primăvară.

Alte recomandări. INT. — Litiază renală, reumatism, gută; edeme cardiorenale; bronșite; hemoroizi, hemoragii interne, hemoragii uterine, dismenoree, sîngerări ale mucoasei nazale; stări diareice (inclusiv acțiune antimicrobiană puternică); avitaminoze. EXT. — Igiena capilară; ulcere varicoase; stomatite, gingivite, amigdalite.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 lingură la cană) 2—3 căni pe zi; sirop depurativ (250 g frunze macerate 12 ore în 1,5 l apă în clocot și 500 g zahăr) din care se bea 50—100 g pe zi. EXT. — Decoct concentrat

FLORĂ SPONTANĂ

(3—5 linguri la cană) pentru loționări capilare (1—2 ori pe săptămînă), spălături locale, comprese. Intră în formula ceaiului antibronșitic.

VISCUM ALBUM L. — FAM. LORANTHACEAE

Fr.: Gui; G.: Vogelmistel; M.: Fehér fagyöngy;
R.: Amela belaia

Specie semiparazită pe arbori, verde și peste iarnă, înaltă până la 60 cm, prinsă de substrat prin haustori puternici.
Partea utilizată. Frunzele cu rămurile tinere (Folium Visci cum stipites) — I—XII.

Ecologie, răspândire. Vîscul crește semiparazit pe aproape toate speciile de foioase, mai rar pe conifere, putînd apărea și pe arbori fructiferi (cireș, prun, măr, păr). Răspîndit în toată țara, mai ales în Transilvania (toate județele, dar în special Cluj, Sălaj, Bihor, Brașov, Mureș), Moldova (Suceava, Botoșani, Neamț, Iași, Vrancea, Vaslui), Delta Dunării, mai puțin în județele de deal din Muntenia și Oltenia.

Recoltare. Îndeosebi în perioada de iarnă, deoarece se distinge mai ușor din coroana arborilor și se evită ușor confuzia cu vîscul de stejar (*Loranthus europaeus*) care are frunze căzătoare. Ramurile tinere se trag cu un cîrlig prins la capătul unei prăjini lungi. Se îndepărtează ramurile mai groase și fructele (cu ajutorul unei perii aspre).

Principii active. Saponozide triterpenice, alcoolii (viscoli), amine (colină, acetilcolină), aminoacizi, vitamine (C, E), glicozizi, polipeptide (viscotoxină).

Acțiune farmacologică. Hipotensor accentuat; vazodilatator coronarian și periferic; antispasmodic.

Recomandări majore. Hipertensiune.

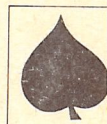
Alte recomandări. Ateroscleroză și tulburări circulatorii; crize de astm, tuse convulsivă, sughițuri persistente; migrene (legate de creșterea tensiunii).

Mod de administrare. Macerat la rece (2 lingurițe în 1/2 litru apă, 6—8 ore) care se consumă în cursul unei zile; pulbere (2 vîrfuri de cuțit pe zi).

Contraindicații. Persoane care au suferit accidente vasculare. În cazul unor tulburări de ritm cardiac și respirator se renunță la tratament.

Confuzii. Caractere de deosebire față de *Loranthus europaeus* (Vîscul de stejar):

— vîscul medicinal rămîne verde peste iarnă (v. de stejar are frunze căzătoare);

— frunze verzi-gălbui și aproape sesile (la v. de stejar verde-închis și pețiolate);

— fructe albe, grupate câte 3 (la v. de stejar gălbui și dispuse în mici ciorchini).

POLYGONUM AVICULARE L. — FAM.
POLYGONACEAE

Fr.: Renouée; G.: Vogelknöterich; M.: Porcsinfű;
R.: Gareț pticii.

Plantă anuală, mică, mai ales tiritoare, cu frunze ovate mici cu manșoane membranoase (ochree) la bază, flori mici, grupate la subsuoara frunzelor.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Polygonii) — VI—IX.

Ecologie, răspindire. Troscotul este o plantă legată ecologic de asezările omenești, crește pe terenuri virane, la marginea drumurilor, a șanțurilor, în diferite culturi. Se adaptează pe orice tip de sol, suportă bătătorirea. Este răspândit în toată țara, mai ales în zona de câmpie și deal.

Recoltare. Plantele se smulg și se curăță de rădăcini sau se cosesc acolo unde cresc în masă.

Principii active. Glicozid flavonic (avicularina), tanin, acid salicilic.

Acțiune farmacologică. Diuretic; remineralizant; ușor hipotensiv; astringent; tonic-aperitiv; cicatrizant.

Recomandări majore. Afecțiuni renale, reumatism, gută.

Alte recomandări. INT. — Hipertensiune; convalescență, TBC pulmonar; diaree; hemoragii; anorexie. EXT. — Răni; hemoroizi.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 2—3 cani pe zi, în cure de lungă durată. EXT. — Băi locale, cataplasme cu decoct concentrat (3 linguri la cană).

Intră în formula ceaiului gastric 2.

REVENTUL

RHEUM PALMATUM L. VAR. TANGUTICUM MAXIM,
RH. OFFICINALE L. — FAM. POLYGONACEAE

Fr.: Rhubarbe; G.: Rhabarber; M.: Rebarbara;
R.: Revent tangutskii.

Plantă erbacee de cultură, perenă, foarte viguroasă (1,50—2,50 m), în primul an numai cu rozetă bazală, din anul II și cu frunze tulpinale foarte mari (ajungând pînă la 1 m), palmat-lobate, petiol gros succulent, flori purpuriu închis, mici, grupate în panicule compuse, terminale.

Partea utilizată. Rizomii (Rhizoma Rhei) — III—IV și IX—XI.

Ecologie, zonare. Această plantă solicită umiditate ridicată în sol, cît și în atmosferă, soluri adînci, fertile, cu conținut ridicat în calciu (cele mai indicate brune sau brun-roșcate de pădure). Se recomandă cultivarea în jud. Brașov, Sibiu, ca și în zona Subcarpaților.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale păioase de toamnă și prășitoare care eliberează terenul devreme.

Îngrășăminte — fosfor 80—100 kg/ha și potasiu 40—50 kg/ha încorporate la arătura de bază împreună cu amendamente calcaroase 3—3,5 t/ha; azot 60—70 kg/ha, primăvara; în anul II—III cîte 30—40 kg/ha fosfor și potasiu, toamna la ultima prășilă și tot atît azot primăvara la prima prășilă mecanică.

Pregătirea terenului. Arătură, adîncimea de la 28—30 cm, lucrare cu cultivatorul și nivelatorul. **Însămînțare** — în pragul iernii cu semănătoarea SUP-21 cu limitatoare de adîncime, la 70 cm interval și 1—1,5 cm adîncime, cu 6 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — plivit și prășit imediat ce rîndurile se disting, rărit cînd plantele au 2 perechi de frunze la 40—50 cm plantă de plantă pe rînd; în anul I, 1—2 prașile manuale și 1—2 prașile mecanice, în anul II și III, cîte 2 prașile manuale și mecanice. **Recoltare** — cu plug fără cormană în toamna anului III, la încetarea vegetației.

Principii active. Oximetilanthrachinone; taninuri.

Acțiune farmacologică. Laxativ pînă la purgativ drastic, în funcție de doză; tonic aperitiv; coleretic-colagog; vermifug.

CULTURI

Recomandări majore. Constipații.

Alte recomandări. Anorexie; diskinezie biliară; helmintiaze.

Mod de administrare. Pulbere; infuzie (1—1/2 lingurițe la cană) care se bea dimineața. Se calculează doza astfel încît să asigure 0,10—0,20 g pentru efectul tonic — aperitiv, 0,25—0,50 g ca laxativ și 1—4 g ca purgativ drastic.

Contraindicații. Constipație cronică (deoarece acțiunea purgativă este urmată de constipație).

FRAXINUS EXCELSIOR L. — FAM. OLEACEAE.

Fr.: Frêne; G.: Esche; M.: Magas köris; R.: Iaseni visokii.

Arbore viguros, înalt pînă la 35 m, cu frunze penat compuse și fructe samare simple.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Fraxini) — V—VII.

Ecologie, răspindire. Specie cu largă amplitudine ecologică, frasinul apare frecvent ca specie ornamentală pe străzi și în spații verzi, fiind rezistentă la noxe (fum, gaze, praf).

Recoltare. Se strujesc foliolele de pe pețiolul principal și se usucă la umbră, în strat subțire.

Principii active. Tanin, glicozizi flavonici (rutina) și cumarinici (fraxina), acizi organici, vitamina C.

Acțiune farmacologică. Diuretic cu eliminare de acid uric; depurativ; laxativ ușor; coleretic — colagog; cicatrizant și antiinflamator hemoroidal.

Recomandări majore. Reumatism, gută, uremie.

Alte recomandări. INT. — Constipație; diskinezie biliară. EXT. — Leucoree; hemoroizi; răni greu vindecabile.

Mod de administrare. Infuzie (o lingură la cană), 2—3 căni pe zi.

Intră în formula ceaiului antireumatic și a pulberii laxativ-purgative.

XANTHIUM SPINOSUM L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Lampourde; G.: Distel, Dornige Spitzklette;
M.: Szerbtövis; R.: Durnişnic igolciatii.

Plantă ierboasă comună ca buruiană, recunoscându-se după tulpina înaltă de 80—90 cm, bogat ramificată, cu spini galbeni, trifurcați, de 2—3 cm, foarte înțepători, la subsuoara fiecărei frunze, fructele elipsoidale, lungi de 8—12 mm, cu spini mici îndoiți la capăt, la vîrf cu 2 ghimpi mai lungi și mai duri.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Xanthii spinosi) — VII—IX.

Ecologie, răspîndire. Specie comună în zona de cîmpie și deal, crește în preajma așezărilor umane, pe lîngă drumuri și căi ferate, în locuri necultivate.

Recoltare. Datorită spinilor, recoltarea se face cu mănuși groase, tăindu-se cu o foarfecă lungă sau cuțitul, ori cu sapa bine ascuțită.

Principii active. Acid cafeic, acid clorogenic, flavone, fitosteroli, saponine, tanin, ulei volatil.

Acțiune farmacologică*. Antiinflamator și anticongestiv; dezinfectant; cicatrizant.

Recomandări majore. Adenom de prostată (preventiv și curativ, inclusiv postoperator) și alte stări inflamatorii ale prostatei.

Alte recomandări. Cistopielite; litiaze renale (pînă la mărimea unui bob de piper).

Mod de administrare. Decoct (1 g la cană) care se bea înainte de mese cu 1/2 oră, 2 căni pe zi în primele 6 luni de cură, apoi cîte o singură cană pe zi. Cura durează 6—18 luni în afecțiuni de prostată, 3—5 luni în cistopielite și cure de întreținere toată viața în litiaze renale. Se recomandă asocierea cu un diuretic. Se evită consumul de condimente, fructe acre, lactate fermentate, alcool.

* Descoperirea proprietăților terapeutice ale plantei este prior românească, datorată unui colectiv de la I.M.F. Cluj-Napoca, sub ducerea conf. dr. Pavel Petcu.

PORUMBUL

ZEA MAYS L. — FAM. GRAMINEAE

Fr.: Maïs; G.: Kukuruz; M.: Törökbúza; R.: Kukuruză.

Porumbul este una din cele mai importante cereale, în mod secundar și cu importanță medicinală.

Partea utilizată. Stigmatele — popular „mătasea” (Stigmata Maydis) — IX—X.

Ecologie, răspândire. Plantă cerealieră larg răspândită, îndeosebi în zona de câmpie, mergând pînă în cea de deal, în întreaga țară.

Recoltare. Materia primă de cea mai bună calitate este dată de porumbul în lapte, la care stigmatele sînt verzi. Se poate recolta și de la porumbul maturat, o dată cu depănușarea, îndepărtîndu-se părțile înnegrite, uscate.

Principii active. Săruri minerale (potasiu, calciu, siliciu), fitosteroli, saponine, ulei volatil, alantoină, vitamine (C, E, K).

Acțiune farmacologică. Diuretic energic și neiritant, cu proprietăți ușor sedative; eliminare de urați; hemostatic; coleretic.

Recomandări majore. Afecțiuni ale aparatului urinar (litiază renală, cistită, colici nefretice, albuminurie).

Alte recomandări. Edeme cardiorenale și insuficiență cardiacă; azotemie; reumatism și gută; colecistită și diskinezie biliară; dismenoree, tulburări de menstruație.

Mod de administrare. Infuzie (1 linguriță la cană), 2 căni pe zi, în scop diuretic doza se poate dubla. Intră în formula ceaiurilor diuretic 2 și 3 și hepatic.

FLORĂ SPONTANĂ

PIRUL MEDICINAL

AGROPYRON REPENS (L.) BEAUV. — FAM. GRAMINEAE

Fr.: Chiendent; G.: Quecke; M.: Tarackbúza; R.: Pirei palzucii.

Graminee perenă, înaltă de 0,2—1 (1,5) m, cu spicul din spiculețe comprimate lateral, dispuse în niște scobituri pe axul spicului, rizomul stolonifer lung de câțiva metri, ramificat, cu noduri la cca 5 cm, învelite în frunzulițe membranoase mici.

Partea utilizată. Rizomii (Rhizoma Graminis) — III—IX.

Ecologie, răspândire. Pirul este o buruiiană de cultură care înflorește terenurile prost întreținute. Mai crește pe coaste uscate, aride, nisipoase sau argiloase, din câmpie și pînă în zona montană inferioară. Zonele cele mai importante: centrul și nordul Moldovei (jud. Bacău, Neamț, Botoșani, Suceava) și Transilvania (jud. Bistrița-Năsăud, Hunedoara, Harghita, Covasna, Brașov, dar în special Cluj și Sălaj).

Recoltare. În urma arăturii de primăvară sau de toamnă se trece cu grapa sau cu boroana, strîngîndu-se rizomii în grămadă (pentru cantități mici cu grebla); se spală imediat după recoltare, apoi se zvîntă și se înlătură părțile aeriene, rizomii pătați, înnegriți. Se usucă la soare sau în încăperi bine aerisite. După uscare se freacă cu pînză de sac pentru îndepărtarea resturilor de rădăcini și a tecilor de frunze.

Principii active. Inulină, mucilagii, urme de ulei volatil, săruri de potasiu și siliciu, vitaminele A și B.

Acțiune farmacologică. Diuretic și ușor sedativ renal; sudorific și febrifug; remineralizant; antireumatismal; coleretic; dizolvă calculii biliari; excită secreția pancreatică; expectorant.

Recomandări majore. Afecțiuni renale (inclusiv colică renală), cistite.

Alte recomandări. Răceli; adjuvant în TBC pulmonar; reumatism; diskinezii biliare; litiază biliară; insuficiență pancreatică; cataruri respiratorii.

Mod de administrare. Infuzie sau decoct (1 lingură la cană), 3—4 căni pe zi. Intră în formula ceaiurilor diuretic 2 și sudorific.

FLORĂ SPONTANĂ

afuzii. Față de Cynodon dactylon (Pirul gros) — principalul caracter de deosebire este spicul cu o singură la cel medicinal și spicul digitat la Pirul gros.

OBLIGEANA

ACORUS CALAMUS L. — FAM. ARACEAE

Fr.: Acore aromatique; G.: Kalmus; M.: Orvosi kálmos; R.: Air.

Plantă erbacee erectă, cu miros aromat, tulpini cărnoase în 4 muchii purtând o singură frunză îngustă și foarte lungă (50—70 cm), la subsuoara ei cu o singură inflorescență cărnoasă cilindrică, ca un știulete (spadice).

Partea utilizată. Rizomii (Rhizoma Calami) — III—IV și IX—XI.

Ecologie, răspândire, zonare. Specie care crește în locuri mlăștinoase, inundate periodic. În cantități recoltabile vegetează în câteva localități din jud. Timiș (Satchinez, Cenei, Bogda, Beregsău, Banloc), Caraș-Severin (Pojejena). Deoarece prin desecări arealul se restrânge, este cultivată în comuna Satchinez jud. Timiș. În condiții de orezărie poate da rezultate foarte bune și în zona Deltei.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — datorită cerințelor specifice, se poate cultiva numai după orez sau pe terenuri pregătite special. **Îngrășămintele** — fosfor 60—70 kg/ha și potasiu 40—50 kg/ha încorporate toamna la desfundare; azot 40—50 kg/ha dat primăvara, devreme. **Pregătirea terenului** — arătură la adâncimea de 30—35 cm cu plug în agregat, cu grapă stelată, lucrare cu combinatorul înaintea plantării. **Plantare** — toamna devreme, la interval de 60 cm, distanță de 30 cm pe rând și adâncime de 6—8 cm, câte 800 kg rizomi la hectar. **Lucrări de întreținere** — plivit și prășit între rânduri în perioadele dintre inundările succesive ale culturii. **Recoltare** — în anul III cu mașina de recoltat MRC-1, 2, apoi rizomii se spală în curent de apă, se despică în lung și se trec la uscat.

Principii active. Ulei volatil (cu azaronă), tanin, substanțe amare (acorină), rezine.

Acțiune farmacologică. Stimulent al secrețiilor gastrointestinale; carminativ; antispastic gastrointestinal; sedativ și ușor hipnotic; diuretic cu eliminare de acid uric.

Recomandări majore. Atonie gastrică, anorexie.

FLORĂ SPONTANĂ CULTURI

Indicații de recomandări. Balonări, flatulență; colici gastrointestinale; stări de agitație, insomnii; afecțiuni de natură, gută.

Mod de administrare. Decocție scurtă (5 minute) sau decoctat la rece (1 lingură la cană) care se bea în cursul zilei, înainte de mese; tinctură (20 g macerate 8 ore în 100 ml alcool), câte 20 picături înainte de mese. Se folosește în formula ceaiului tonic-aperitiv.

2. PLANTE CU FLORI ALBE

A. COROLA CU PETALE LIBERE

B. COROLA CU PETALE UNITE

GYPSOPHILA PANICULATA L. — FAM.
CARYOPHYLLACEAE

Fr.: Saponaire d'Orient; G.: Rispiges Gypskraut;
M.: Buglyós dercefű; R.: Kacim metelciatii.

Ipăcârigea sau ciuinul alb este o plantă erbacee cu tulpini ramificate, cu frunze opuse lanceolate, flori albe, foarte mici, în inflorescențe laxe.

Partea utilizată. Rădăcinile (*Radix Gypsophilae* sin. *Radix Saponariae albae*) — VIII—XI.

Ecologie, răspindire, zonare. În flora spontană crește în locuri nisipoase, cu subsol adânc și permeabil, în jud. Constanța, Tulcea (în Delta Dunării), sudul Munteniei și Olteniei (partea dinspre Dunăre a jud. Ialomița, Dolj), sudul Moldovei (jud. Galați, Vaslui), Cîmpia de Vest (jud. Bihor). În culturi se recomandă în aceleași zone în care vegetează în flora spontană, putînd valorifica chiar nisipurile mobile din Lunca și Delta Dunării.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă, borceaguri leguminoase și prășitoare.

Ingrășăminte — fosfor 40—50 kg/ha și potasiu

Ingrășăminte — fosfor 40—50 kg/ha și potasiu 30—40 kg/ha încorporate toamna la arătură; azot 40—50 kg/ha în anul I și 20—30 kg/ha în anii II și III, aplicându-se cu plugul în a

III. **Pregătirea terenului** — arătură cu plugul în agregat cu grapa stelată, imediat după recoltarea premergătoarei la adâncimea de 25—28 cm; primăvara — lucrare cu nivelatorul și combinatorul urmat de tăvălug.

Însămînțare — primăvara foarte devreme cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29 cu echipament pentru semințe mici și limitatoare pentru adîncime, cîte 5—6 kg/ha, la intervale de 50 cm și adîncime de 0,3—0,5 cm. **Lucrări de întreținere** — prașilă oarbă și plivit cînd plantele sînt mici, apoi 2—3 prașile mecanice și 1—2 manuale în fiecare an de cultură. **Recoltare** — cu plugul de desfundat fără cormană, după care se scutură de pămînt, se spală, se despiță longitudinal în 2—3 și se usucă.

Principii active. Saponozide triterpenice.

Principii active. Saponozide triterpenice.
Acțiune farmacologică. Expectorant; diuretic; depurativ; vermifug.

Recomandări majore. Bronșită, tuse de diverse etiologii (în faza de coacțiune).

te recomandări. INT. — Afecțiuni urinare; dermatoze.

[T. — Plăgi, eczeme, furuncule; tratamentul oxiurilor.

od de administrare. INT. — Decoct (1 linguriță la cană), 5 linguri pe zi; macerat la rece (în aceleași porții). EXT. — Spălături locale cu decoct; băi șezut contra oxiurilor.

SĂPUNARIȚA

SAPONARIA OFFICINALIS L. — FAM.
CARYOPHYLLACEAE

Fr.: Saponaire officinale; G.: Gemeines Seifenkraut;
M.: Szappanfű; R.: Milnianka lekarstvennaia.

Plantă erbacee anuală sau bienală din flora spontană, săpunarița sau ciuinul roșu este cultivată pentru proprietățile sale farmaceutice. Are tulpini puțin ramificate, frunze opuse, alungite, flori albe de tip 5, ușor lipicioase, în vârful tulpinii.

Partea utilizată. Rădăcinile (*Radix Saponariae rubrae*) — III—IV și IX—XI.

Ecologie, răspândire, zonare. În flora spontană crește în locuri însorite, pe nisipuri, de-a lungul râurilor, pe lângă garduri, drumuri, în zona de șes și deal, îndeosebi în întreaga Cîmpie de Vest (mai ales pe nisipurile din zona Valea lui Mihai), Delta Dunării, Muntenia (jud. Giurgiu, Dîmbovița, Prahova), Oltenia (jud. Olt, Dolj). În cultură poate valorifica bine terenurile nisipoase, aluviunile adânci, recomandîndu-se mai ales în jud. Dolj, Teleorman, Ialomița (foarte favorabile), precum și Arad, Bihor, Constanța, Tulcea, Prahova.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă, prășitoare îngrășate. **Îngrășăminte** — fosfor 60 kg/ha încorporate la arătura de bază; azot 60 kg/ha primăvara, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — arătură adîncă la 28—30 cm; cu 2—3 săptămîni înaintea semănatului se nivelează și se lucrează cu combinatorul sau cu discul în agregat cu grapa cu colți reglabili.

Însămînțare — cu semănătoarea SUP-21 cu limitatoare de adîncime, cu 8 kg/ha, la interval de 50 cm și 1—1,5 cm adîncime. **Lucrări de întreținere** — plivit, 1—2 prașile manuale și mecanice, rărit cînd plantele au 4—5 cm înălțime; în anul II, 1—2 prașile manuale și mecanice. **Recoltare** — în anul II, cu plug fără cormană care să mobilizeze solul sub 35 cm. Rădăcinile se scutură de pămînt cu furca, se spală, se decoletează și se trec la deshidratare.

Principii active. Saponozide triterpenice.

Acțiune farmacologică. Expectorant; diuretic; depurativ vermifug.

FLORA SPONTANĂ
CULTURĂ

Recomandări majore. Bronșite, tuse de diverse etiologii — în faza de coctiune.

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni urinare; dermatoze. EXT. — Plăgi, eczeme, furuncule; combaterea oxiurilor; ringite granuloase.

Mod de administrare. INT. — Decoct (1 linguriță la o cană), 3—5 linguri pe zi; macerat la rece (cu aceeași doză). EXT. — Spălături locale cu decoct; băi de șezut contra oxiurilor.

CAPSELLA BURSA PASTORIS (L.) MEDIK. — FAM. CRUCIFERAE.

Fr.: Bourse-à-pasteur; G.: Hirtentäschel; M.: Pásztortaška; R.: Pastuša sumka abiknavennaia.

Plantă firavă, cu rozetă de frunze bazale, tulpină neramificată, cu floricelele albe într-o inflorescență alungită și fructe silicve în forma unor trăistuțe.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Bursae pastoris) — IV—VI.

Ecologie, răspândire. Are o amplitudine ecologică extrem de largă, din cîmpie pînă în pășunile din etajul subalpin, adesea în masă, crește prin livezi, culturi, pe marginea drumurilor, pe lângă ziduri.

Recoltare. Prin smulgerea plantelor cărora li se îndepărtează apoi rădăcinile sau prin cosirea plantelor, dacă sînt în masă, dar produsul fără rozetă bazală este mai puțin valoros.

Principii active. Amine (colina, acetilcolina, tiramina), derivați flavonici (hisopină, acid protocatehic), glicozide, săruri de potasiu, urme de alcaloizi, tanin.

Acțiune farmacologică. Uterotonic; reglează fluxul menstrual; reglează tensiunea arterială; astringent (antihemoragic și antidiareic).

Recomandări majore. Afecțiuni uterine, metroragii, dismenoree.

Alte recomandări. Hemoragii (sîngerări nazale, hematurie); hipertensiune; ateroscleroză; diaree benignă.

Mod de administrare. Infuzie (1 lingură la cană), 1—2 căni pe zi; în metroragii și dismenoree se începe cu 7—10 zile înainte de începerea ciclului; tinctură (20 g plantă macerată 7 zile în 100 ml alcool), 3 lingurițe pe zi.

CRATAEGUS MONOGYNA JACQ., C. OXYACANTHA
L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Aubépine; G.: Weissdorn; M.: Galagonya;
R.: Boiarișnik adnopesticinii.

Arbust ghimpos (mai rar arbore), cu flori albe pe tipul 5 în buchete comune cu frunzele mici și lobate.

Părțile utilizate. Florile (Flores Crataegi) — IV—V; buchetele de frunze cu flori (Folia Crataegi cum floribus) — IV—V; fructele (Fructus Crataegi) — IX—XI.

Ecologie, răspîndire. Specie puțin pretențioasă față de climă și sol, crește la marginea pădurilor de șes și deal, mai ales în pășuni și poiene, în întreaga țară.

Recoltare. Florile prin ciupire; buchetele de flori cu frunze prin strujire (deoarece arbustul este ghimpos, se pot confecționa palmare cu care să se evite zgîrieturile); fructele, fie direct de pe arbust, fără codițe, fie prin scuturare sau batere pe o prelată, după care se curăță de codițe prin sitare.

Principii active. Flavone, colină, acetilcolină, trimetilamină, acizii cafeic, crategolic, ursolic, tanin, ulei volatil, iar în fructe și vitaminele C și din complexul B.

Acțiune farmacologică. Sedativ cardiac și nervos; antispasmodic; vazodilatator, îndeosebi la nivel coronarian; hipotensor; tonic cardiac și bradicardizant (rărire a contracțiilor inimii); ușor astringent.

Recomandări majore. Tulburări cardiace cu substrat nervos; dereglări de ritm cardiac, palpitații; ischemii.

Alte recomandări. INT. — Hipertensiune, angină pectorală, ateroscleroză; insomniile cardiacilor; tulburări de menopauză. EXT. — Inflamații bucofaringiene.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 lingură la cană) care se bea în cursul unei zile, din care cel puțin 1/3 seara înainte de culcare; tinctură (20 g macerate 10 zile în 100 ml alcool), de 3 ori pe zi câte 10—15 picături, ultima priză înainte de culcare. EXT. — Gargară cu infuzie.

Intră în formula ceaiurilor calmant contra tulburărilor cardiace, antiastmatic, calmant.

RUBUS IDAEUS L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Framboisier; G.: Himbeere; M.: Málna; R.: Malina.

Arbust tufos, ghimpos, cu lăstari tiritori, tulpina arcuită spre vîrf, frunze cu 3 sau 7 foliole (pe ramurile sterile), foliole ovate cu dinți neregulați pe margine, alb-păroase pe spate, flori albe în inflorescențe.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Rubi idaei) — VII—VIII.

Ecologie, răspîndire. Plantă de deal și munte care crește prin luminișuri, pe coaste stîncioase, dar în special în tăieturi și doborîturi. Uneori zmeurul este cultivat.

Recoltare. Prin strujire, înainte și în timpul înfloririi.

Principii active. Tanin, flavonoide, vitamina C, acizi organici.

Acțiune farmacologică. Astringent energic (antidiareic și antihemoragic); diminuează aciditatea crescută; ușor diuretic.

Recomandări majore. Enterite, enterocolite, diaree rebele.

Alte recomandări. INT. — Hemoragii (inclusiv în dismenoree, metroragii); gastrite hiperacide; afecțiuni ale aparatului urinar. EXT. — Stomatite, laringite.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 2 căni pe zi. EXT. — Gargară (cu infuzie în concentrație de 2—3 ori mai mare).

Intră în formula ceaiului aromat.

RUBUS FRUTICOSUS L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Ronce, Mûre; **G.:** Brombeere; **M.:** Hamvas szeder; **R.:** Ejevika.

Arbust viguros, cu numeroase tulpini, cu ghimpi puternici în formă de gheară, lăstari muchiați cu ghimpi mai mici dispuși uniform pe muchii, frunze cu 5 foliole (cea terminală mai mare), cu dinți neregulați pe margine și peri pe nervuri, flori albe în raceme.

Partea utilizată. Frunzele (*Folium Rubi fruticosi*) — VI—VII.

Ecologie, răspândire. Murul crește în regiunile deluroase, la marginea pădurilor, în tufișuri, pe coastele dealurilor. Solicită luminozitate directă, umiditate moderată, soluri revene.

Recoltare. Prin strujire, înainte și în timpul înfloririi (mîna va fi apărată cu o mînușă sau cu un ciorap).

Principii active. Tanin, flavonoide, acizi organici, vitamina C.

Acțiune farmacologică. Antidiareic; antihemoragic; ușor dezinfectant; ușoară diminuare a glicozuriei.

Recomandări majore. Diaree (tonic și astringent).

Alte recomandări. INT. — Colite; hemoragii; diabet (numai în adaos la alte plante, ca de ex. frunze de afin, salvie ș.a.). EXT. — Angine, afte, stomatite; hemoroizi și fisuri anale; leucoree.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 1/2 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Decoct concentrat (2 linguri la cană) pentru gargarisme, spălături locale.

FRAGARIA VESCA L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Fraisier; G.: Wald-Erdbeere; M.: Erdei szamóca;
R.: Zemlianka lesnaia.

Specie erbacee perenă, înaltă de 5—20 (30) cm, cu rozetă de frunze la bază și stoloni, flori albe pe tip 5.

Partea utilizată. Frunzele* (Folium Fragariae) — VI—IX.

Ecologie-răspîndire. Plantă foarte comună care se întâlnește prin poieni, pajiști, fînețe, păduri, pe soluri ușoare, în toate zonele de deal și munte din întreaga țară (cu excepția Dobrogei).

Recoltare. Se rup cele 3 foliole, fără petiolul principal; se îndepărtează resturile de petioli și stoloni.

Principii active. Tanin, flavone, fragarină (fenol specific), vitamina C, ulei volatil.

Acțiune farmacologică. Astringent-antidiareic; diuretic cu eliminare de acid uric și urați; antisudorific.

Recomandări majore. Enterite, colite cu tendințe diareice.

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni renale și vezicale; litiază urică; gută (prin eliminare masivă de acid uric); transpirație excesivă. EXT. — Angină.

Mod de întrebuințare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 2 cani pe zi. Pentru mărirea efectului antidiareic se poate face o scurtă decoctie. EXT. — Gargară cu infuzie concentrată.

Intră în formula ceaiului aromat.

* Se admit și frunze de la specia înrudită din flora spontană *Fragaria viridis*, ca și de la Căpșun (*Fragaria moschata*).

PORUMBARUL

FLORĂ SPONTANĂ

PRUNUS SPINOSA L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Prunellier; G.: Schlehdorn; M.: Kökény;

R.: Sliva kaliuciaia.

Arbust spinos care înfloarește abundant foarte timpuriu, înainte de înfrunzire. Toamna, fructele globuloase devin negre-albăstrui.

Partea utilizată. Florile (Flores Pruni spinosi) — IV; fructele (Fructus Pruni spinosi) — X—XI.

Ecologie, răspîndire. Porumbarul este puțin pretențios la condițiile de mediu, rezistă la secetă și ger, dar nu suportă umbrirea. Are cerințe foarte reduse față de sol. Este larg răspîndit în zona de cîmpie și colinară, în luminșuri, margini de păduri, terenuri necultivate, coaste pietroase și înșorite, răzoare, margini de drumuri și căi ferate, pășuni și finețe neîngrijite.

Recoltare. Florile se recoltează prin ciupire sau prin baterea ușoară a ramurilor pe o prelată sau prin tăierea ramurilor înflorite, care mai întii se usucă, apoi se scutură. Fructele, după căderea brumei, se culeg cu mîna sau prin scuturarea arbustului pe prelate.

Principii active. Glicozide cianogenetice, flavonozide (în flori); tanin, fosfați (în fructe).

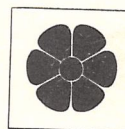
Acțiune farmacologică. Florile — ușor laxative; slab hipotensive; diuretice; depurative; ușor analgezice. Fructele — astringente (antidiareice și antihemoragice); diuretice și antiseptice renale; coleretic-colagoge.

Recomandări majore. Florile — afecțiuni renale; constipație. Fructele — diaree.

Alte recomandări. Florile — INT. — Hipertensiune; stări de agitație; dureri de diverse etiologii. EXT. —

Dermatoze. Fructele — INT. Hemoragii; afecțiuni renale (inclusiv litiază renală); uremie, gută; diskinezie biliară.

Mod de administrare. Florile — infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi. Fructele — decoct (1 linguriță la cană), 2 căni pe zi.

CERASUS AVIUM (L.) MNCH., C. VULGARIS MILL. —
FAM. ROSACEAE

Fr.: Cerisier; Griottier; G.: Vogelkirsche; Sauerkirsche;
M.: Cseresnyefa; Meggyfa; R.: Vișnia pticia; Vișnia
abiknavennaia.

Binecunoscuți arbori fructiferi, secundar și cu importanță
medicinală.

Partea utilizată. Pedunculii — codițele (Stipites
Cerasorum) — VI—VII.

Ecologie, răspindire. Atât cireșul cât și vișinul se cultivă
în toate regiunile țării. În flora spontană, cireșul este
întâlnit în păduri din zona de câmpie și pînă în etajul
montan (1000 m).

Recoltare. Cantități reduse din consumul casnic, în
cantități mai mari de la fabricile de conserve, numai
de la cireșe și vișine nepulpate, îndepărtându-se
sîmburii, frunzele și alte impurități. Uscarea la soare,
în strat subțire.

Principii active. Săruri de potasiu, taninuri catehice,
flavonoide.

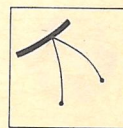
Acțiune farmacologică. Diuretic (cu ușoară acțiune
antiinflamatoare); ușor astringent — antidiareic.

Recomandări majore. Afecțiuni catarale ale tractului
urinar (cistite, pielite, pielonefrite).

Alte recomandări. Antidiareic.

Mod de întrebuințare. Decoct (1 lingură cu vîrf, cca
10 g la 1 l apă) care se bea în cursul unei zile; se
poate ajunge chiar la 2 l pe zi.

Intră în formula ceaiului diuretic 3.

ROBINIA PSEUDACACIA L. — FAM. LEGUMINOSAE

Fr.: Robinier; **G.:** Gemeine Robinie; **M.:** Fehér akác;
R.: Robina lojnoakația.

Cunoscut arbore la noi în țară, salcîmul are lujeri spinoși, coroană mare, luminoasă, rară, frunze imparipenat compuse, flori papilionate în inflorescențe de tip racem, pendente.

Partea utilizată. Florile (Flores Acaciae) — V—VI.

Ecologie, răspîndire. Specie cu vitalitate deosebită, salcîmul vegetează în condiții foarte variate, îndeosebi în zona de cîmpie, pe soluri ușoare, nisipoase, pe care le fixează. Este plantat în liziere, la marginea drumurilor și crește îndeosebi în sudul Olteniei, întreaga Muntenie, sudul Moldovei (Galați, Vrancea, Vaslui), vestul Transilvaniei, adesea formînd singur păduri întinse.

Recoltare. Inflorescențele se strujesc și se usucă la soare.

Principii active. Flavonoide (robinină, acaciină); ulei volatil.

Acțiune farmacologică. Calmează senzațiile de pirozis (arsuri), diminuează hiperaciditatea gastrică; antispasmodic al tractului respirator; ușor sedativ.

Recomandări majore. Gastrite hiperacide (cu senzații de pirozis), ulcer gastric.

Alte recomandări. Tuse obișnuită, convulsivă și astmatică; insomnii, migrene.

Mod de administrare. Infuzie (o lingură la cană), 2—3 căni pe zi.

Intră în formula ceaiului gastric calmant.

PHASEOLUS VULGARIS L. — FAM. LEGUMINOSAE

Fr.: Haricot; **G.:** Bohne; **M.:** Paszuly, Bab; **R.:** Fasoli abiknavennaia.

Plantă cultivată în scopuri alimentare, secundar cu proprietăți medicinale.

Partea utilizată. Tecile păstăilor albe, nepătate (Fructus Phaseoli sine semine) — IX—X.

Recoltare. Tecile de la soiurile cu păstaia albă, nepătate, se preiau de la batozatul fasolii. Se curăță de vrejuri, resturi de frunze, păstăi pătate.

Principii active. Aminoacizi esențiali (arginină, asparagină, tirozină, triptofan), acid salicic, acid fosforic, săruri minerale.

Acțiune farmacologică. Diuretic; calmant al spasmelor; depurativ; antireumatic, antigutos; ușor hipoglicemiant; remineralizant.

Recomandări majore. Afecțiuni cronice ale rinichilor și căilor urinare (inclusiv litiază), hidropizie, edeme cardiorenale.

Alte recomandări. Acnee, eczeme, erupții; reumatism, gută; diabet; reconstituant pentru convalescenți, TBC pulmonar.

Mod de administrare. Decoct (o lingură la cană), 2—3 căni pe zi; macerat la rece (4 linguri la litru), apoi decoctie până scade la jumătate; se bea în cursul unei zile.

Intră în compoziția ceaiurilor antireumatic și dietetic.

ALTHAEA OFFICINALIS L. — FAM. MALVACEAE

Fr.: Guimauve; G.: Eibisch; M.: Orvosi ziliz; R.: Altei lekarstvennii.

Specie ierboasă perenă, erectă, înaltă de 1—1,50 m sau chiar mai mult, cu peri pisloși pe întreg aparatul vegetativ, puțin ramificată, frunze lung pețiolate, ușor lobate, flori pe tipul 5, dispuse în raceme terminale, cu corola alb-roză.

Părțile utilizate. Frunzele (Folium Althaeae) — VI—IX; rădăcinile (Radix Althaeae) — III—IV și X—XI.

Ecologie, răspîndire, zonare. Plantă pretențioasă față de umiditatea solului, suportînd chiar apa freatică la mică adîncime, rezistînd în schimb bine la umiditatea atmosferică mai redusă. Este o plantă de lumină puternică, suportînd temperaturile ridicate. Necesită soluri permeabile, ușoare, chiar nisipoase. Se adaptează foarte ușor la reacția solului. În flora spontană vegetează numai în zona de cîmpie, pe lîngă ape curgătoare sau bălți, în zăvoaie, pe lîngă trestiișuri, mai ales în județele limitrofe Dunării (Mehedinți, Dolj, Teleorman, Giurgiu, Ialomița, Brăila), în întreaga Dobroge (îndeosebi în Delta Dunării), în Cîmpia de Vest.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase pentru boabe, cereale de toamnă, borceag. **Îngrășămintă** — fosfor și potasiu cîte 40—50 kg/ha la arătura de bază; azot 80—100 kg/ha aplicat primăvara, foarte timpuriu.

Pregătirea terenului — arătură de bază la adîncimea de 28—30 cm, lucrare cu combinatorul sau cu discul în agregat cu grapa cu colți reglabili. **Însămînțare** — în pragul iernii cu semănătoarea SUP-21, la 75 cm interval și 1—2 cm adîncime, cu 8—10 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — plivit, 1—2 prașile manuale și tot atîtea mecanice, rărirea plantelor la 5—8 cm. În toamna primului an tulpinile se cosesc. În anii II și III, 1—2 prașile și tăierea tulpinilor la sfîrșitul fiecărui an.

Recoltarea — rădăcinile în toamna anului III, cu plugul fără cormană. Se scutură cu furca și se spală. Frunzele se recoltează din anul II, în timpul înfloririi.

Recoltare din flora spontană. Frunzele prin ciupire; rădăcinile cu cazmaua (coletul se taie imediat și se reintroduce în sol).

Principii active. Mucilagii, tanin, flavonoizi, vitamine (A, B₁, B₂, C).

Acțiune farmacologică. Emolient; ușor laxativ; maturativ.

Recomandări majore. Tuse, bronșite, laringită (în prima fază — iritativă).

Alte recomandări. INT. — Enterite, constipații, cistite.

EXT. — Dureri de gît, amigdalite, afte; furunculoză; iritații ale pleoapelor și obrazului; cuperoză. COSM. — Ten uscat.

Mod de administrare. INT. — Macerat la rece sau infuzie (1 lingură la cană), 3 căni pe zi. EXT. — Decoct concentrat (30 g la litru).

Frunzele intră în formula ceaiului pectoral și pentru gargară.

RHAMNUS FRANGULA L. — FAM. RHAMNACEAE

Fr.: Bourdaine; G.: Faulbaum; M.: Kutjabenge;
R.: Krusćina olhavidnaia.

Arbust înalt de 1—3 m, cu coroană rară din ramuri subțiri, ascendente, cu lenticile alungite pe scoară, frunze eliptice, cu 8—9 perechi de nervuri proeminente, flori albe în buchete la subsuoara frunzelor, fructe sferice negre-violet.

Partea utilizată. Coaja (Cortex Frangulae) — III—VI.

Ecologie, răspândire. Specie din subarboret care crește în păduri cu exces de umiditate, pe malul apelor, în zăvoaie, locuri mocirloase, mlaștini, îndeosebi în zona de deal. Este răspândit în Transilvania (cu deosebire în jud. Brașov, Cluj, Bistrița-Năsăud, Arad, Harghita, Hunedoara, Maramureș, Satu-Mare, Sălaj, Timiș), mai puțin în nordul Moldovei (jud. Suceava), în rest se întâlnește cu totul sporadic.

Recoltare. În două etape: — tăierea tulpinilor și a ramurilor de 2—4 ani (max. 1/3—1/2 din coroană); — decojirea ramurilor prin înelări făcute la 25—30 cm unite printr-o tăietură longitudinală. Este contraindicată decojirea ramurilor direct pe arbust, deoarece aceasta duce la uscarea arbustului.

Principii active. Derivați antraceni.

Acțiune farmacologică. Laxativ-purgativ pînă la purgativ drastic (în funcție de doză) prin creșterea peristaltismului intestinului gros; coleretic-colagog.

Recomandări majore. Constipații, inclusiv cele cronice, sau care nu cedează la alte tratamente.

Alte recomandări. Insuficiență hepatică; diskinezie biliară; obezitate; administrare împreună cu vermifuge pentru eliminarea viermilor intestinali.

Mod de administrare. Decoct (1—2 lingurițe la cană) care se bea seara la culcare, doza stabilindu-se gradat. Intră în formula ceaiurilor laxativ, laxativ-antihemoroidal, hepatic și a pulberii laxative.

CHIMIONUL

CARUM CARVI L. — FAM. UMBELLIFERAE

Fr.: Cumin des prés; G.: Kümmel; M.: Köménymag;
R.: Tmin.

Specie erbacee bianuală, spontană și cultivată. În anul I cu o rozetă de frunze, în anul II cu tulpină înaltă pînă la 1 m, frunze bi sau tripenate cu lacinii înguste, inflorescențe de tip umbelă cu flori albe.

Partea utilizată. Fructele (Fructus Carvi) — VII—VIII.

Ecologie, răspîndire, zonare. Chimionul este una din cele mai răspîndite plante medicinale cultivate în nordul Moldovei, pe dealurile din vestul țării, Podișul Transilvaniei și Țara Bîrsei, regiuni cu temperaturi nu prea înalte și cu umiditate ridicată. În flora spontană se întâlnește frecvent în fînețele montane.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă, ierburi perene, prășitoare. **Îngrășămintă** — fosfor 40—50 kg/ha și potasiu 50—60 kg/ha încorporate la arătura de bază (se repetă doza de fosfor la încheierea primului ciclu vegetativ); azot 45—50 kg/ha administrat înaintea însămînțării și respectiv 35—40 kg/ha în anul II de vegetație, primăvara, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — discuii repetate la 10—12 cm, urmate de arătură adîncă de toamnă la 28—30 cm; primăvara se trece cu grapa cu discuri și cu colți reglabili, după care se face o lucrare cu combinatorul. **Însămînțare** — primăvara devreme cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29 cu limitatoare de adîncime, cu 8 kg/ha, la intervale de 50 cm și adîncime de 1—2 cm. **Lucrări de întreținere** — în primul an 4—5 prașile, 2—3 pliviri și răririi la 8—10 cm între plante; în anul II, primăvara, grăpare puternică pe rînd și perpendicular pe rînduri, 2—3 prașile mecanice. **Recoltare** — la maturarea a 65—75% din fructe, cu combina C 12; în primele 2—3 zile semințele se lopătează pentru îndepărtarea excesului de umiditate.

Principii active. Ulei volatil cu 50—60% carvonă, 30% limonen.

Acțiune farmacologică. Carminativ; calmarea colicilor intestinale; stimulent al funcțiilor gastrice; diuretic; fluidifiant al secrețiilor bronhice; emenagog; galactogog; vermifug.

CULTURI FLORĂ SPONTANĂ

Recomandări majore. Aerofagie, balonări, colici (îndeosebi la copii).

Alte recomandări. Tulburări dispeptice; anorexie; afecțiuni renale; bronșite; reglarea ciclurilor întîrziate sau amenoree; stimularea lactației la femeile care alăptează; viermi intestinali.

Mod de administrare. Infuzie (1 1/2 lingurițe la cană înaintea meselor principale).

ANASONUL

PIMPINELLA ANISUM L. — FAM. UMBELLIFERAE

Fr., G., R.: Anis; M.: Keleti anizs.

Specie anuală, exclusiv de cultură, înaltă de 40—70 cm, cu frunze rare, cele inferioare întregi, dințate, cele superioare penat sectate, inflorescențe umbele.

Partea utilizată. Fructele (Fructus Anisi) — VIII.

Ecologie, zonare. Anasonul are nevoie de multă căldură, de lumină directă, umiditate moderată; soluri bogate, afinate, cu pinza freatică mai superficială. Se recomandă a fi cultivat în jud. Ialomița, Călărași, Giurgiu, Teleorman, Olt, Timiș, Constanța.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale bine îngrășate, prășitoare; nu poate reveni pe aceeași solă decât după 4—5 ani, cât și după coriandru. **Îngrășăminte** — fosfor 40—60 kg/ha la arătura de bază; azot 50 kg/ha primăvara, înainte de însămînțare. **Pregătirea terenului** — după cereale se ară imediat la adîncimea de 10—12 cm, terenul se menține curat de buruieni pînă toamna, cînd se ară la 22—25 cm; primăvara, grăpat, nivelat, lucrare cu combinatorul la 4—6 cm adîncime.

Însămînțare — cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29 cu distribuitor pentru semințe mici și limitator de adîncime, la 50 cm interval, 2—3 cm adîncime, cu 12 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — prașilă oarbă, 1—2 pliviri, 2—3 prașile mecanice și manuale; erbicidare cu Afalon imediat după semănat, cu MEF-1200, cu 5 kg/ha. **Recoltare** — cînd 70—85% din fructe au culoare cenușie, cu combina C 12 amenajată ca pentru coriandru. Pentru buna păstrare a fructelor, acestea se lopătează obligatoriu în primele 2—3 zile.

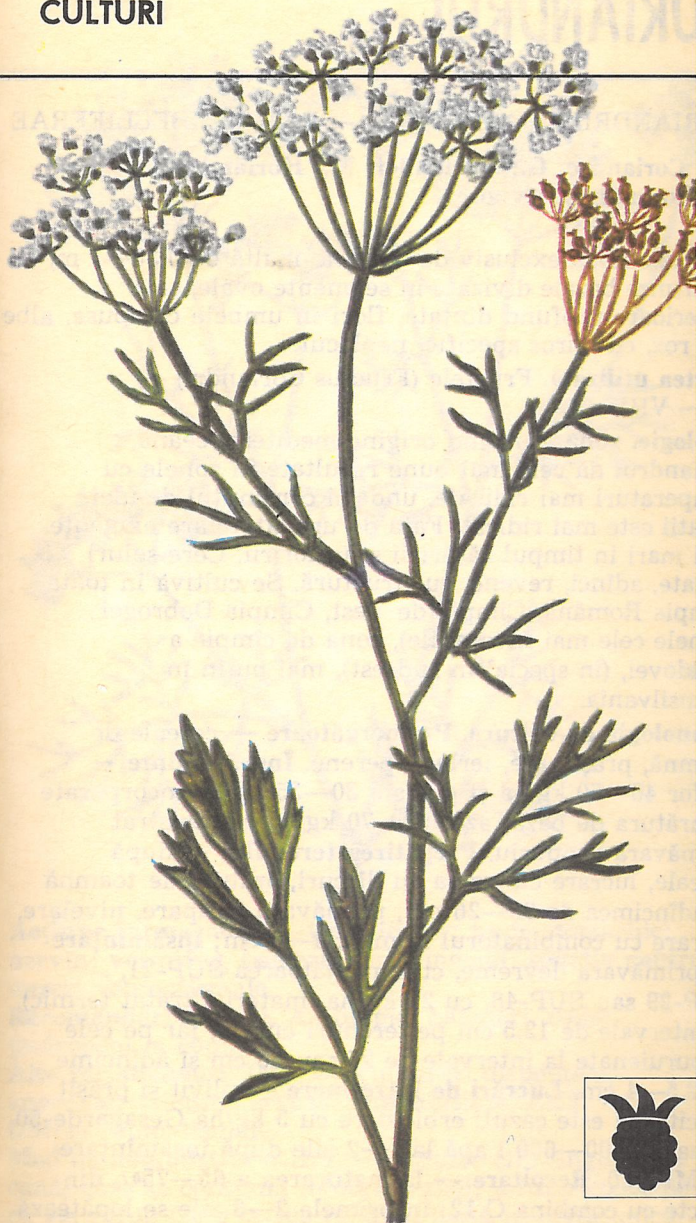
Principii active. Ulei volatil bogat în anetol, aldehidă anisică, colină, cetone.

Acțiune farmacologică. Carminativ; antispastic; stomachic; expectorant; galactogog; tonic nervin; stimulent pancreatic.

Recomandări majore. Colici (îndeosebi la copii), balonări.

Alte recomandări. Tulburări dispeptice, atonii gastrice; bronșită, traheită, laringită; stimularea lactației la femeile care alăptează; insuficiență pancreatică; astenie nervoasă.

CULTURI

Mod de administrare. Infuzie (adulți 1/2 linguriță la cană, sugari 5—6 fructe la 100 ml apă).

Contraindicații. Gastrită hiperacidă, ulcer, enterocolită acută sau cronică.

CORIANDRUL

CORIANDRUM SATIVUM L. — FAM. UMBELLIFERAE

Fr.: Coriandre; G.: Koriander; M.: Koriánder;
R.: Koriandr pasevnoi.

Plantă anuală exclusiv de cultură, înaltă de 0,30—1 m, cu frunze bazale divizate în segmente ovale, cele superioare profund dințate, flori în umbel compuse, albe sau roz, cu miros specific, neplăcut.

Partea utilizată. Fructele (Fructus Coriandri) — VII—VIII.

Ecologie, zonare. Avînd origine mediteraneeană, coriandrul dă cele mai bune rezultate în zonele cu temperaturi mai ridicate, unde și conținutul de ulei volatil este mai ridicat. Față de umiditate are exigențe mai mari în timpul răsării și înfloririi. Cere soluri bogate, adînci, revene, cu structură. Se cultivă în toată Cîmpia Română, Cîmpia de Vest, Cîmpia Dobrogei (zonele cele mai favorabile), zona de cîmpie a Moldovei, (în special în sud-est), mai puțin în Transilvania.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă, prășitoare, ierburi perene. **Îngrășămint** — fosfor 40—50 kg/ha și potasiu 30—35 kg/ha încorporate în arătura de bază; azot 60—70 kg/ha administrat primăvara timpuriu. **Pregătirea terenului** — după cereale, lucrare cu grapa cu discuri, arătură de toamnă la adîncimea de 25—26 cm; primăvara, grăpare, nivelare, lucrare cu combinatorul la max. 4—5 cm; **Însămînțare** — primăvara devreme, cu semănătoarea SUP-21, SUP-29 sau SUP-48, cu 20 kg/ha (material tratat termic), la intervale de 12,5 cm pe terenuri curate, iar pe cele îmburuienate la intervale de 25 sau 50 cm și adîncime de 2,5—4 cm. **Lucrări de întreținere** — plivit și prășit de cîte ori este cazul; erbicidare cu 5 kg/ha Gesagarde-50 diluat în 400—600 l apă la 1—2 zile după însămînțare cu ME-120. **Recoltare** — la maturarea a 65—75% din fructe cu combina C 12; în primele 2—3 zile se lopătează pentru îndepărtarea excesului de umiditate, cu lopata de lemn, pentru a se evita spărturile care au valoare mai redusă.

Principii active. Ulei volatil (cu linalol, geraniol, pinene).

CULTURI

Acțiune farmacologică. Carminativ; tonic-stomachic; nervin; vermifug, bactericid și fungicid; sedativ pentru dureri reumatismale.

Recomandări majore. Aerofagie, balonări, colici (îndeosebi la copii).

Alte recomandări. INT. — Tulburări dispeptice; anorexie; astenie nervoasă; helmintiaze. EXT. — Dureri reumatismale.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1/2 linguriță la cană) care se consumă în cursul zilei; infuzie concentrată ca vermifug (20 g la 100 ml apă) luată în priză unică dimineața pe stomacul gol. EXT. — Loționări cu infuzie concentrată.

Intră în formula ceaiurilor gastric 2, tonic aperitiv și contra colicilor pentru copii.

VOLBURA

CONVOLVULUS ARVENSIS L. — FAM.
CONVOLVULACEAE

Fr.: Liseron des champs; G.: Ackerwinde; M.: Mezei szulák; R.: Viunok.

Specie ierboasă perenă, volubilă în jurul unor suporturi, iar în lipsa acestora se întinde pe sol, cu frunze sagitate și flori albe, solitare, cu corola în formă de pîlnie.

Partea utilizată. Planta întreagă (Herba Convolvuli)* V—IX.

Ecologie, răspîndire. Volbura este o plantă de lumină, comună în întreaga țară, în zona de cîmpie și deal, ca buruienă de culturi; mai crește și pe locuri necultivate.

Recoltare. Prin smulgerea plantei cu rădăcină cu tot sau alegerea ei din buruienile tăiate la prășit. Se îndepărtează frunzele îngălbenite, fructificațiile, ca și fragmentele din alte plante.

Principii active. Rezine (din heterozidele convolvulina și jalapina), tanin, vitamina C.

Acțiune farmacologică. Laxativ energic; coleretic-colagog; maturativ.

Recomandări majore. Constipații.

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni hepatice (îndeosebi diskinezii biliare, colecistite). EXT. — Furuncule și abcese.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), băută dimineața; tinctură (20 g macerate 10 zile în 100 ml alcool), 20—30 picături de 2 ori pe zi; pulbere amestecată cu miere, dimineața înainte de micul dejun. EXT. — Cataplasme cu infuzie concentrată (2 linguri la cană).

Intră în formula ceaiurilor laxativ și hepatic.

* Sub aceeași denumire se poate folosi și specia înrudită *Calystegia sepium* (Cupa-vacii), mai robustă, cu flori mai mari.

FLORĂ SPONTANĂ

MARRUBIUM VULGARE L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Marrube blanc; G.: Weisser Andorn; M.: Orvosi pemetefü; R.: Șandra abiknavennaia.

Plantă erectă, înaltă de 30—80 cm, alb-cenușie (din cauza perilor deși și moi), cu tulpina în 4 muchii, frunze opuse, ovale, flori mici, alb-murdare, în verticile strânse, la subsuoara frunzelor.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Marrubii) — VI—VIII.

Ecologie, răspândire. Specie adaptată la condiții de ariditate, rezistentă la secetă, nepretențioasă față de sol. Este răspândită pe marginea drumurilor, pe terenuri necultivate, pășuni degradate și aride, mai ales în zona de stepă a Olteniei (jud. Mehedinți, Dolj, Olt), Munteniei (jud. Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila), în întreaga Dobroge, estul Moldovei (jud. Galați, Vaslui, Iași, Botoșani).

Recoltare. Se taie vîrfurile tulpinale (20—30 cm) și ramificațiile, astfel încît să nu se recolteze cu părțile lignificate. Se usucă la umbră.

Principii active. Un principiu amar (marubiina), acid marubic, tanin, ulei volatil, saponine, mucilagii, saponozide, colină.

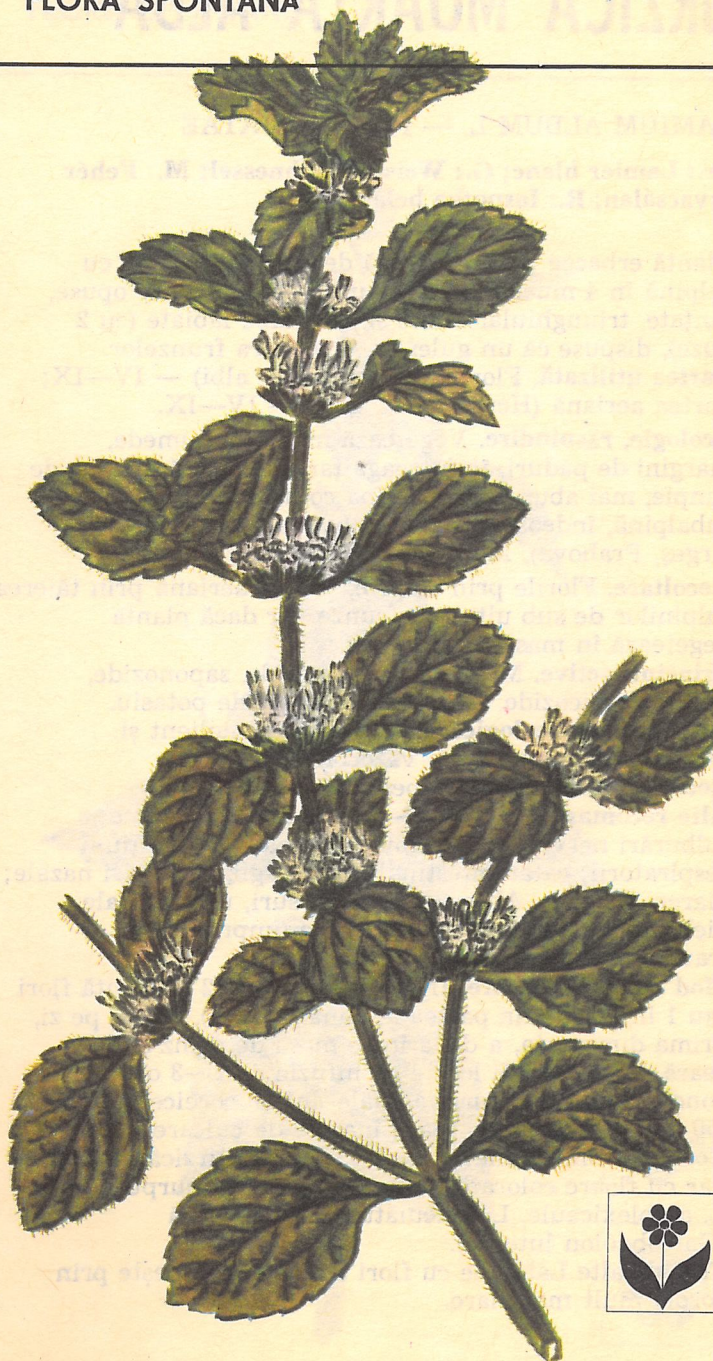
Acțiune farmacologică. Coleretic-colagog; tonic-amar; expectorant și emolient; reglează ritmul cardiac; febrifug; astringent și cicatrizant.

Recomandări majore. Colecistite, diskinezii biliare.

Alte recomandări. INT. — Anorexie; bronșită cronică, astm, tuse de diferite etiologii; tulburări de ritm cardiac (aritmii, palpitații); stări febrile la persoane cu intoleranță la chinină. EXT. — Unele boli de piele, ulceratii învechite, răni.

Mod de întrebuințare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 1—2 căni pe zi, înainte de masă ca tonic-amar și în mai multe reprize pentru celelalte utilizări; pulbere (2—4 g/zi). EXT. — Băi locale sau comprese cu infuzie (20—30 g/l).

Intră în formula ceaiului antiastmatic.

URZICA MOARTA ALBĂ

FLORĂ SPONTANĂ

LAMIUM ALBUM L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Lamier blanc; G.: Weisse Taubnessel; M.: Fehér árvacsálan; R.: Iasnotka belaia.

Plantă erbacee perenă, înaltă de 20—50 (70) cm, cu tulpină în 4 muchii pe care sînt dispuse frunze opuse, dințate, triunghiular-ovate și flori albe labiate (cu 2 buze), dispuse ca un guler la subsuoara frunzelor.

Partea utilizată. Florile (Flores Lamii albi) — IV—IX; partea aeriană (Herba Lamii albi) — IV—IX.

Ecologie, răspîndire. Vegetează în șanțuri umede, margini de păduri, în întreaga țară, mai rară în zona de cîmpie, mai abundentă în zona colinară pînă în cea subalpină, îndeosebi în Transilvania, Muntenia (jud. Argeș, Prahova), Moldova (jud. Neamț, Suceava).

Recoltare. Florile prin ciupire, partea aeriană prin tăierea tulpinilor de sub ultimele frunze, iar dacă planta vegetează în masă, prin cosire.

Principii active. Mucilagii, flavonozide, saponozide, taninuri, glicozide, ulei volatil, săruri de potasiu.

Acțiune farmacologică. Decongestiv; emolient și expectorant; astringent; vasoconstrictor.

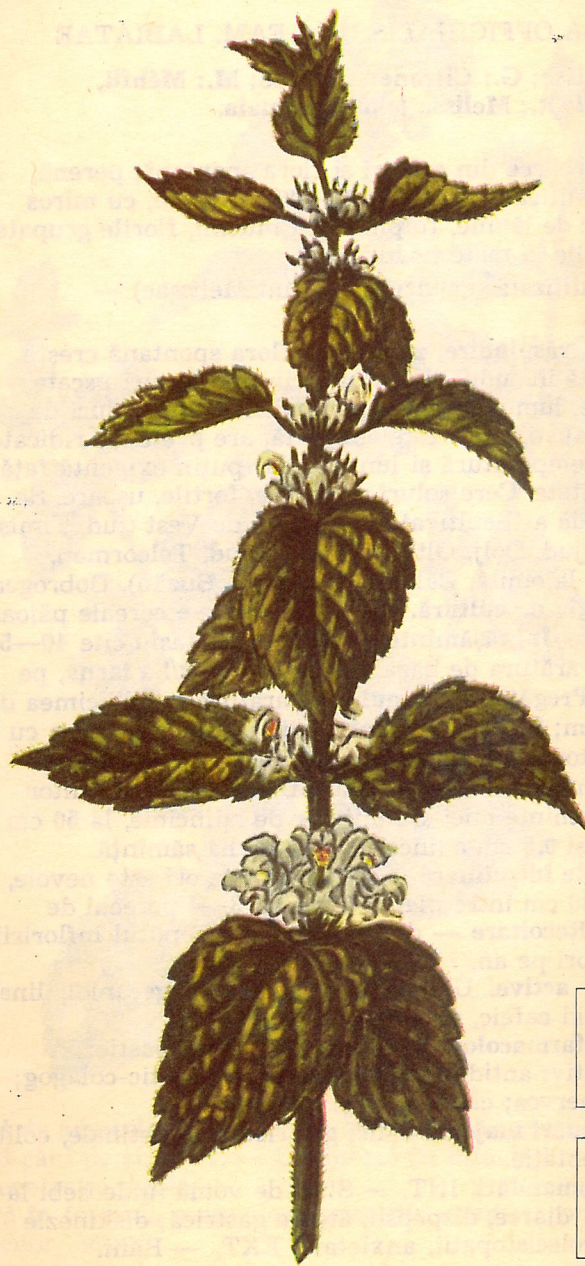
Recomandări majore. Hipertrofii de prostată.

Alte recomandări. INT. — Leucoree, dismenoree; tulburări nervoase în timpul menopauzei; afecțiuni respiratorii; catar intestinal; hemoragii, sîngerări nazale; diaree. EXT. — Abcese, varice, arsuri, ulceratii ale pielii, umflături gutoase; leucoree (împreună cu tratamentul intern).

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1/2 linguriță flori sau 1 linguriță din partea aeriană la cană), 2 căni pe zi, prima dimineața, a doua între masa de prînz și de seară. EXT. — Băi locale cu infuzie de 2—3 ori mai concentrată; spălături vaginale antileucoreice cu infuzie (50 g plantă la litru), seara înainte de culcare.

Confuzii. Sînt numeroase alte specii de urzică moartă, dar cu floare colorată, fie roșie (*Lamium purpureum*, *L. amplexicaule*, *L. maculatum*), fie galbenă (*Galeobdolon luteum*).

Față de alte Labiatae cu flori albe se deosebește prin corola mult mai mare.

MELISSA OFFICINALIS L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Mélisse; G.: Citronen-Melisse; M.: Méhfü, Citromfü; R.: Melissa lekarstvennaia.

Specie erbacee din culturi și flora spontană, perenă, tufos ramificată, înaltă de 30—80 (120) cm, cu miros aromatic de lămâie, tulpina în 4 muchii, florile grupate în verticile la toate nodurile.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Melissa) — VII—IX.

Ecologie, răspândire, zonare. În flora spontană crește dispersată în sudul și vestul țării, prin locuri uscate, pietroase, luminișuri și locuri poienite din păduri de stejar, pajiști. Dacă este cultivată, are pretenții ridicate față de temperatură și lumină, dar puțin exigentă față de umiditate. Cere soluri profunde, fertile, ușoare. Se recomandă a fi cultivată în Cîmpia de Vest (jud. Timiș), Oltenia (jud. Dolj, Olt), Muntenia (jud. Teleorman, Giurgiu, Ialomița, Călărași, Prahova, Buzău), Dobrogea.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale păioase, prășitoare. **Îngrășămintă** — fosfor și potasiu câte 40—50 kg/ha la arătura de bază; azot 50—60 kg/ha iarna, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — arătură la adâncimea de 28—30 cm; înaintea însămînțării se aplică lucrarea cu combinatorul, nivelatorul și tăvălugul. **Însămînțare** — cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29 cu distribuitor pentru semințe mici și limitator de adâncime, la 50 cm interval și 0,5 cm adâncime, cu 8 kg/ha sămînță.

Lucrări de întreținere — plivit de câte ori este nevoie, rărit la 20 cm între plante (cînd au 3—4 perechi de frunze). **Recoltare** — din anul II, la începutul înfloririi, de 2—3 ori pe an.

Principii active. Ulei volatil (cu citral, geraniol, linalol), tanin, acid cafeic, principiu amar.

Acțiune farmacologică. Carminativ; antispastic; antivomitiv; antidiareic; stomachic; coleretic-colagog; sedativ nervos; cicatrizant și antiseptic.

Recomandări majore. Colici gastrice și intestinale, colite de fermentație.

Alte recomandări. INT. — Stări de vomă (îndeosebi la gravide); diaree, dispepsii, atonie gastrică; diskinezie biliară, colecistopatii, anxietate. EXT. — Răni.

CULTURI FLORĂ SPONTANĂ

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la 2—3 căni pe zi. EXT. — Comprese cu infuzie în concentrație dublă. Intră în formula ceaiurilor anticolitic, aromat, contr colicilor, laxativ.

MĂGHIRANUL

CULTURI

MAJORANA HORTENSIS MNCH. — FAM. LABIATAE

Fr.: Marjolaine; G.: Wurstkraut; M.: Majorána;
R.: Maioran sadovii.

Specie mediteraneeană, la noi exclusiv de cultură, cu port de tufă mică (20—60 cm), cenușiu-păroasă, cu frunze mici (1—2 cm), ovate și opuse, flori minuscule grupate în inflorescențe globuloase de 0,5 cm la subsușoara frunzelor superioare.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Majoranae) — VI—IX (2 recoltări).

Ecologie, zonare. Are cerințe ridicate pentru temperatură și umiditate (foarte bune rezultate dă pe terenuri irigate), necesită soluri bogate în humus, adânci, ușoare. Zone favorabile: jud. Giurgiu, Brăila, Buzău, Teleorman, sudul Doljului, Bihor, Neamț.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare îngrășate cu gunoi de grajd, leguminoase sau cereale de toamnă. **Îngrășăminte** — fosfor 50—60 kg/ha și potasiu 40—50 kg/ha încorporate la arătura de bază; azot 60—80 kg/ha în două etape: la plantare și la prima recoltă. **Pregătirea terenului** — arătura la adâncimea de 22—25 cm, lucrare cu combinatorul și nivelatorul, primăvara înaintea plantatului. **Însămânțare** — în răsadnițe calde, 100 m²/ha, în ianuarie—februarie, cu 0,3 kg/ha; plantarea se face în cîmp după trecerea înghețului sau prumelor tîrzii, la interval de 50 cm și distanță de 20 cm, cu 2—4 fire la cuib. **Lucrări de întreținere** — prășilă manuală imediat după plantat și cîte una după recoltat. **Recoltarea** — cu secera, la 6—7 cm de la colet, în nomenclul butonizării.

Principii active. Ulei volatil cu terpinen, terpineol, carvacrol; acid ursolic, sitosterină.

Ațiune farmacologică. Tonic-stomachic și tonic-peritiv; carminativ; sedativ; antiseptic, mărirea liurezei.

Recomandări majore. Dispepsii stomacale; stări nervoase insomnii, migrene, ticuri, anxietate).

Alte recomandări. INT. — Anorexie; colite de fermentație. alonări; afecțiuni renale. EXT. — Dureri reumatismale. ciatică; rinită.

Mod de întrebuințare INT. — Infuzie (2 lingurițe la cană), 2 căni pe zi, între mese; în caz de insomnie, una înainte de culcare. EXT. — Fricțiuni antireumatismale (cu ulei din 100 g plantă fiartă 1 oră pe baie de apă în 500 ml ulei); inhalații cu infuzie caldă.

BUSUIOCUL

CULTURI

OCIMUM BASILICUM L. — FAM. LABIATAE

Fr.: G.: **Basilic**; M.: **Bazsalikom**; R.: **Bazilik kamfornii**.

Specie erbacee anuală de cultură, ramificată de la bază, înaltă de 20—60 cm, cu tulpini păroase în 4 muchii, frunze ovate, opuse, inflorescențe spiciforme.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Basilici) — VII—IX.

Ecologie, zonare. Busuiocul solicită multă căldură, lumină, dar suportă și semiumbră. Are cerințe moderate față de umiditate, dar ridicată față de sol (soluri bogate, fertile, permeabile). Recolte bune se pot obține în Cîmpia Bărăganului, Burnazului, Olteniei și Timișului.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase pentru boabe, borceag pentru fin, cereale de toamnă.

Îngrășămintă — fosfor 40—50 kg/ha și potasiu 30—40 kg/ha încorporate la arătura de toamnă; azot 50—60 kg/ha în două etape — primăvara la înființarea culturii și după prima recoltă. **Pregătirea terenului** — arătură de toamnă la adâncimea de 22—25 cm cu plugul în agregat cu grapa stelată; primăvara, lucrare cu combinatorul în agregat cu nivelatorul și grapa cu colți reglabili. **Însămînțare** — cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29, când temperatura solului atinge 15°, la interval de 50 cm și 1—1,5 cm adâncime, cu 4—6 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — plivit și prășit de câte ori este nevoie, rărit la 8—12 cm când plantele au 3—4 perechi de frunze. **Recoltare** — în plină înflorire, cu secera, la 6—7 cm de la colet.

Principii active. Ulei volatil, saponozide triterpenice, taninuri.

Acțiune farmacologică. Carminativ; spasmolitic; stomachic; sedativ și antimigrenos; antitusiv; diuretic; galactogog; antiseptic.

Recomandări majore. Meteorism, colici, colită de fermentație.

Alte recomandări. INT. — Dispepsii de natură nervoasă; vomă; diaree; anorexie; astenii, migrene repetate, insomnii pe fond nervos; gripă, bronșită; afecțiuni renale (îndeosebi infecțioase); stimularea lactației la femeile care alăptează. EXT. — Afte.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 lingură la 2 cani pe zi. EXT. — Gargară cu decoct concentrat (2 linguri la 100 ml apă).

SAMBUCUS NIGRA L. — FAM. CAPRIFOLIACEAE.
Fr.: Sureau; G.: Holunder; M.: Fekete bodza; R.: Buzina
ciornaia.

Arbust sau arboras, înalt de 4—5 (10) m, cu coroană tufoasă, rotunjită, cu măduva mai dezvoltată decât la toate celelalte specii.

Partea utilizată. Florile (Flores Sambuci), fie cu pedunculul inflorescenței („toto“), fie sitate („gerebelt“) V—VI. Fructele (Fructus Sambuci) fără pedunculi — IX—X.

Ecologie, răspîndire. Socul este o specie destul de exigentă față de căldură; preferă soluri fertile, bogate în humus, afîinate, revene. Se dezvoltă în semiumbră, în subarborescetele pădurilor de deal și cîmpie, îndeosebi în luminișuri sau margini de păduri, pe lângă garduri. Este răspîndit în toată țara.

Recoltare. Florile — la începutul înfloririi (cu max. 75% din flori deschise), pe timp frumos, după ce se ridică roua, prin tăierea inflorescenței; uscarea, de preferat, la soare. După 5—6 ore de uscare, cînd florile sînt uscate dar pedunculii sînt încă moi, se scutură pentru a se obține produsul superior (sitat sau „gerebelt“). Fructele — prin tăierea inflorescenței care se usucă în strat subțire, pe sfori sau sîrme; după uscare se sitează.

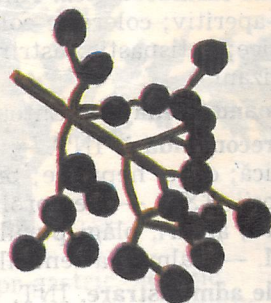
Principii active. Ulei volatil, colină, rutină, sambunigrină, glicozide, mucilagii.

Acțiune farmacologică. Sudorific și febrifug; diuretic; ușor laxativ; galactogog; emolient și maturativ; antiseptic.

Recomandări majore. INT. — Răceli, stări gripale, bronșite.

Alte recomandări. INT. — Boli renale și vezicale; reumatism; constipații; obezitate; stimularea lactației în perioada de alăptare. EXT. — Furuncule și abcese; degerături; crize gutoase; conjunctivite și ulcioare.

Mod de întrebuințare. INT. — Infuzie (2 lingurițe la cană), 3 căni pe zi. EXT. — Băi locale calde sau cataplasme cu infuzie concentrată (50—60 g/litru); băi de ochi. Intră în formula ceaiurilor sudorific, antireumatic, depurativ.

COADA ȘORICELULUI

FLORĂ SPONTANĂ CULTURI

ACHILLEA MILLEFOLIUM L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Millefeuille; G.: Schafgarbe; M.: Cickafarkkóró;
R.: Tisiacelistnic.

Specie ierboasă perenă, înaltă de 20—80 cm, cu frunze fin divizate și inflorescență terminală bogată, albă.

Partea utilizată. Inflorescențele (Flores Millefolii) — VI—IX.

Ecologie, răspîndire, zonare. Această plantă larg răspîndită în flora spontană crește în locuri însorite sau umbrite, de la șes pînă la munte, prin finete, poieni, la margini de păduri, pe lîngă drumuri și căi ferate. Zonare în cultură în sudul și vestul țării unde acumulează mai mult ulei volatil.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare îngrășate. **Îngrășăminte** — fosfor 50—60 kg/ha la arătura de bază; azot 70—80 kg/ha după primul ger. **Pregătirea terenului** — arătura la adîncime de 25—30 cm, discuit, nivelat și tăvălugit. **Însămînțare** — cu SUP-21 cu distribuitor pentru semințe mici, la interval de 50 cm, 0,5 cm adîncime, cu 3 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — tăvălugit imediat după însămînțare, plivit și prășit de cîte ori este nevoie; rărit la 12—15 cm între plante cînd acestea au 5—8 cm înălțime. **Recoltare** — cînd florile sînt complet deschise, tăindu-se inflorescențele.

Recoltare din flora spontană. Cu secera sau cosorul.

Principii active. Ulei volatil cu azulene, substanțe amare, tanin, colină, vitamina C, ulei gras, rezine.

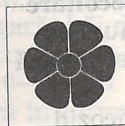
Acțiune farmacologică. Antiseptic similar mușetelului; tonic-aperitiv; coleretic-colagog și stimulent al funcției hepatice; antispastic; astringent, antiinflamator; cicatrizant.

Recomandări majore. Enterocolite, gastrite, colici gastrice.

Alte recomandări. INT. — Diskinezie biliară, insuficiență hepatică; colici hepatice; bronșite; cistite; anorexie, dispepsii. EXT. — Hemoroizi; ulcere varicoase; abcese dentare; arsuri, plăgi purulente; eczeme zemuinde.

COSM. — Calmarea tenurilor înroșite, iritate.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Băi sau comprese cu infuzie în concentrație dublă.

Intră în formula ceaiurilor gastric, hepatic, contra colicilor, anticolitic, diuretic 3, laxativ antihemoroidal, antiastmatic.

MUȘEȚELUL

MATRICARIA CHAMOMILLA L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Camomille commune, Matricaire; G.: Echte Kamille;
M.: Orvosi székfű; R.: Romaška aptecinaia, Romaška
lekarstvennaia.

Specie ierboasă, înaltă de 5—60 cm (chiar mai înaltă în culturi), cu miros aromat. Plantele sînt mici și neramificate în sărături, locuri băătorite, dar înalte și bogat ramificate ca buruiiană în lan sau ca plantă cultivată. Capitulele, caracteristice, au flori ligulate sterile pe margine și flori tubuloase fertile pe receptaculul bombat și gol la interior.

Partea utilizată. Florile — în fapt inflorescențe (Flores Chamomillae) — V—VI.

Ecologie, răspîndire, zonare. Plantă comună în zona de șes, mușețelul crește pe pajiști, în semănături (în special în griu, în petece de sărăturare). Bazinele cele mai importante și totodată zone favorabile de cultură sînt în Cîmpia de Vest (jud. Timiș, Arad, Bihor, Satu-Mare), Oltenia (Mehedinți, Dolj, Olt), Muntenia (Teleorman, Giurgiu, Călărași, Ialomița, Buzău, Brăila), Dobrogea. Cerințe mai ridicate are pentru umiditate și lumină. Rezistă bine la temperaturi scăzute.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — borceaguri pentru masă verde, leguminoase foarte timpurii, cereale de toamnă. **Îngrășăminte** — fosfor și potasiu cîte 40—50 kg/ha la înființarea culturii; azot 40—50 kg/ha iarna, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — arătură la adîncimea de 18—20 cm, discuit, tăvălugit, înainte și după semănat.

Însămînțare — cu semănătoarea SUP-21 cu distribuitoare pentru semințe mici și limitator de adîncime, la interval de 12,5 cm și 0,3—0,5 cm adîncime, cu 2—2,5 kg/ha.

Lucrări de întreținere — plivit de cîte ori este nevoie, erbicidare cu Afalon 5 kg/ha, cu MET-1200, diluat în 400—600 l apă, cînd plantele au 6—8 frunze. **Recoltare** — cînd florile ligulate albe sînt orizontale, manual cu piepteni speciali, mecanic cu Windroverul (se recoltează cu peduncul de 10—12 cm).

Principii active. Ulei volatil cu chamazulene, glicozid flavonic (apigenina), acizi organici, colină.

Acțiune farmacologică. Antiseptic; antispastic; carminativ; stomachic; sudorific; antidismenoreic;

FLORĂ SPONTANĂ CULTURI

antiinflamator (prin desensibilizarea organismului față de histamină).

Recomandări majore. Gastrite, enterite, colite însoțite de colici.

Alte recomandări. INT. — Diaree, dizenterie amoebiană colici, balonări; tulburări dispeptice; afecțiuni hepatice cataruri bronhice; astmul bronșic al copiilor; stări gripale răceală; dismenoree. EXT. — Răni cu puroi, eczeme zemuinde, ulcerații; hemoroizi, fisuri anale; leucoree; conjunctivită; arsuri și reacții produse de iradiere; abcese dentare, stomatite, afte, laringite, amigdalite. COSM. — Tenuri înroșite, ridate; tonic capilar, dînd totodată părului reflexe blonde.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Cataplasme, spălături, gargară, băi de ochi cu infuzie concentrată (3 lingurițe la cană); ulei (pentru arsuri) din 10 g macerate 2—3 ore în 10—20 ml alcool, apoi fierte 2—3 ore în 100 ml alcool. Intră în formula ceaiului anticolitic, gastric, contra colicilor pentru copii și adulți, sudorific, pentru gargară. **Confuzii.** Față de alte specii de mușețel, se recunoaște prin capitulul gol la interior.

3. PLANTE CU FLORI GALBENE

A. COROLA CU PETALE LIBERE

B. COROLA CU PETALE UNITE

ROSTOPASCA

CHELIDONIUM MAJUS L. — FAM. PAPAVERACEAE

Fr.: Chélidoine; G.: Schöllkraut; M.: Vérehulló fecskefű; R.: Cistatel balșoi.

Rostopasca sau Negelarița este o plantă ierbacee perenă, bogat ramificată de la bază, cu tulpini cu peri lungi și rari și frunze verzi-albăstrui, mari, alterne, imparipenate, flori galbene pe tip 4, câte 3—8 în umbel, fructe capsule alungite. Planta lasă la locul de rupere un latex galben-portocaliu.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Chelidonii) — V—VIII.

Ecologie, răspîndire. Evită lumina directă, are cerințe mai ridicate pentru umiditate; se dezvoltă bine pe soluri ușoare, chiar nisipuri, din zona de cîmpie pînă în cea montană (800—1000 m), în tufișuri, grădini, la marginea gardurilor, în păduri, îndeosebi de salcîm. În cantități mai mari crește în Oltenia (jud. Gorj, Dolj, dar mai ales în Mehedinți — la Devesel, Pădurea Chilia, Vinju Mare), Muntenia (jud. Giurgiu, împrejurimile Bucureștiului), Dobrogea (jud. Constanța), Moldova (jud. Galați — pădurea Hanu Conachi, Bacău, Botoșani, Iași, Neamț, Suceava), Transilvania (Cluj, Alba, Harghita, Sălaj, Satu-Mare), Banat (Caraș-Severin).

Recoltare. Se recoltează numai ramurile nelignificate fie prin rupere, fie cu coasa sau secera cînd planta este în masă, de preferat înainte de fructificare, apoi din nou la otăvire.

Principii active. Alcaloizi (chelidonina, sanguinarina, protopina, sparteina), ulei volatil, flavonoide, saponozide.

Acțiune farmacologică. Stimulent al funcției hepatice; calmant al colicilor hepato-biliare; coleretic-colagog; sedativ și narcotic al centrilor nervoși superiori; antitumoral (prin acțiune mitoclastică); dezinfectant și cicatrizant.

Recomandări majore. Hepatite cronice, colici hepato-biliare, colecistite, diskinezie biliară.

Alte recomandări. INT. — Tuse spastică. EXT. — Negi; răni; tuberculoza pielii. În studiu utilizarea în unele forme de tumori.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1/2 linguriță la o cană) care se bea în cursul unei zile. EXT. — Aplicații de latex pe negi; cataplasme cu infuzie; unguent pentru

FLORĂ SPONTANĂ

tuberculoza pielii (30 g pulbere de plantă, 15 g lanolină, 15 g vaselină, 10 picături acid fenic), pansamentul schimbîndu-se la 2—3 zile. Întră în formula ceaiului hepatic.

Contraindicații. Prin supradozare planta devine to

MUȘTARUL ALB

FLORA SPONTANEA

CULTURI

SINAPIS ALBA L. — FAM. CRUCIFERAE

Fr.: Moutarde blanche; G.: Weisser Senf; M.: Fehér mustár; R.: Gorcița belaia.

Specie anuală de cultură, erectă, bogat ramificată, înaltă de 0,3—1 m, cu frunze penat sectate, cu 3—5 lobi neregulați, dintre care cel terminal mult mai mare, flori galbene, pe tipul 4, în raceme bogate, fructe silicve galbene, dispuse aproape perpendicular, cu rostru alungit. **Partea utilizată.** Semințele (Semen Sinapis albae) — VI—VII.

Ecologie, zonare. Plantă relativ puțin pretențioasă la temperatură (dacă se seamănă târziu, poate fi afectată de temperaturile ridicate), favorizată de lumina din zilele scurte. Față de umiditate are două perioade critice: imediat după semănat și la formarea semințelor. Are cerințe reduse față de sol (podzolurile vor trebui însă amendate). Sînt contraindicate solurile prea grele sau cele nisipoase. Zone foarte favorabile pentru cultura acestei plante se găsesc în Cîmpia de vest; zone favorabile: Bărăgan, Cîmpia Burnazului, a Dobrogei și a Olteniei (jud. Dolj și Olt).

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase, prășitoare îngrășate care lasă terenul bogat în substanțe nutritive și curat de buruieni (ex. cartofii). **Îngrășămintă** — fosfor 40—45 kg/ha la arătura de toamnă; azot 40—60 kg/ha dat primăvara, pe zăpadă; rezultate foarte bune se obțin dîndu-se 20 t/ha gunoi de grajd încorporat la arătura de bază. **Pregătirea terenului** — arătură cu plugul în agregat cu grapa stelată la adîncimea de 22—25 cm după planta premergătoare; întreținerea curată de buruieni a terenului pînă la însămînțare. **Însămînțare** — primăvara devreme, cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29, cu 12 kg/ha, la intervale de 12,5 cm și adîncimea de 2—3 cm. **Lucrări de întreținere** — grăpare ușoară pentru distrugerea scoarței și a buruienilor, 2—3 pliviri, tratamente cu Lindatox 3 PP, 20—25 kg/ha, Nagos 100 CE-0,1%, Diazion 60 CE-0,1% sau Ultracid 40 CE-0,1% (în caz de atac a viespei, gîndacului lucios, albastru sau roșu). **Recoltare** — cu combina C-12 cînd silicvele s-au îngălbenit 65%, iar boabele 70—75%. **Principii active.** Mucilagii în tegument, glicozidul sinalbină, fermentul mirozină.

Acțiune farmacologică. Laxativ prin acțiune mecanică asupra tractului digestiv și iritarea locală produsă în stomac; creșterea secrețiilor gastrice; antiseptic.

Recomandări majore. Constipații cronice.

Alte recomandări. Anorexie; dispepsii; insuficiență pancreatică.

Mod de administrare. Semințe întregi (1 linguriță pe o lingură, cu puțină apă sau lapte), în cure de max. 7—8 zile, cu pauză de 7—10 zile.

MUȘTARUL NEGRU

BRASSICA NIGRA (L.) KOCH. (SINAPIS NIGRA L.) —
FAM. CRUCIFERAE

Fr.: Moutarde noir; G.: Schwarzer Senf; M.: Fekete
mustár; R.: Gorcița ciornaia.

Specie anuală de cultură, erectă, bogat ramificată, înaltă
de 1—1,50 m, cu tulpina cilindrică, abundent păroasă la
partea inferioară și glabră la cea superioară, frunze
inferioare penat-lobate, cu lobul terminal mare, flori
galbene, pe tip 4, în raceme bogate, fructe silicve alipite
de ax, îngustate la ambele capete, fără rostru.

Partea utilizată. Semințele — sub formă de făină (Farina
Sinapis nigrae) — VI—VII.

Ecologie, zonare. Planta are pretenții moderate față de
temperatură (este totuși mai sensibilă decât muștarul alb).
Față de umiditate are două perioade critice — imediat
după semănat și la formarea semințelor. Solicită soluri
mai ușoare și mai revene. La zi scurtă se dezvoltă mai
greu, dar crește viguroasă. Zonele cele mai favorabile:
Cîmpia de Vest; zone favorabile: Bărăgan, Cîmpia
Dobrogei, Cîmpia Burnazului, Cîmpia Olteniei (jud.
Dolj și Olt).

Tehnologia de cultură. Premergătoare — toate, exceptînd
cruciferele. **Îngrășăminte** — fosfor 40—50 kg/ha
încorporat la arătura de bază; azot 40—60 kg/ha
primăvara, înainte de semănat. **Pregătirea terenului** —
arătură adîncă de toamnă la 22—25 cm; primăvara,
nivelat și lucrare cu combinatorul. **Însămînțare** —
primăvara cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29 la 12,5
cm între rînduri și 2—3 cm adîncime, cu 10—12 kg/ha.

Lucrări de întreținere — 1—2 pliviri, prăfuiri cu
Lindatox 3 PP sau Melipax 10 PP în doze de 20—25
kg/ha (în cazul atacului de purici, viespei rapiței,
gîndacului albastru sau roșu). **Recoltare** — cu combina
C 12 special pregătită cînd plantele au cca 1/3 din silicve
de culoare galbenă-brună, iar 75—80% din semințe sînt
cafenii.

Principii active. Mucilagii în tegument, ulei gras,
sinigrozid, mirozinază.

Acțiune farmacologică. Revulsiv (cu folosire strictă în uz
extern) activînd circulația sîngelui în zonă și
decongestionînd organele interne subiacente.

CULTURI

Recomandări majore. EXT. — Inflamații articulare, reumatice.

Alte recomandări. EXT. — Răceală, gripă; bronșită, pneumonie; angină pectorală.

Mod de administrare. EXT. — Băi generale (250 g în
ăculeț de tifon, agitat în apa de baie) cu o durată de
0—30 minute; băi locale cu 25—30 g produs peste care
se toarnă 2—3 l apă caldă; cataplasme (cu o pastă din
100 g produs cu puțină apă caldă) aplicate pe locul
dureros, cca 15 minute (în cazul persoanelor sensibile
la copiii, făina de muștar se amestecă cu făină de
porțelan de 1 : 2).

Contraindicații. Persoane cu sensibilitate deosebită,
olnavi de varice, diferite afecțiuni cutanate.

VIOLA TRICOLOR L.* — FAM. VIOLACEAE

Fr.: Pensée sauvage; G.: Stiefmütterchen;
M.: Vadárvácska; R.: Fialka trehčvetnaia.

Specie anuală sau hibernantă, înaltă de 10—14 cm, cu frunze ovate cu stipele penate la bază, flori cu 5 petale inegale și diferit colorate — 2 superioare violacee, 2 laterale galben-deschis, cea inferioară mai mare, galbenă. **Partea utilizată.** Partea aeriană (Herba Violae tricoloris) — VI—VIII.

Ecologie, răspindire. Plantă de lumină directă sau cel mult semiumbră, cu cerințe destul de ridicate față de umiditate. Se dezvoltă pe soluri bogate, iar altitudinal din zona de deal pînă în etajul subalpin. Crește în lunci la marginea pădurilor, în culturi ca buruiiană, prin finele montane, pe coaste și stîncării. Bazine mai mari se întîlnesc în Transilvania (îndeosebi în jud. Cluj, Sălaj, Bihor, Arad), Banat (Caraș-Severin), Moldova (jud. Suceava, Bacău, Iași), Muntenia (Prahova).

Recoltare. În perioada de înflorire, cu secera sau cu coasa.

Principii active. Saponozide, flavonoide (rutozid), compuși salicilici, alcaloizi (violina), carotenoide, antociani, tanin, ulei volatil, vitamine (C, A).

Acțiune farmacologică. Depurativ de bază, curățînd singele de toxine; diuretic; fluidifică și elimină secrețiile bronhice; ușor laxativ.

Recomandări majore. Afecțiuni dermatologice (eczeme, urticarie, acnee, furunculoză, psoriazis, herpes).

Alte recomandări. Afecțiuni renale; reumatism; tuse și bronșită; constipații ușoare.

Mod de administrare. Infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi, din care una dimineața pe stomacul gol. Intră în formula ceaiurilor depurativ și pectoral.

* Se mai recoltează și *Viola arvensis* L.-cu flori galbene, adesea burui de cultură, *Viola declinata* L. (Unghia găii), cu flori violacee, din zona montană și alpină.

HYPERICUM PERFORATUM L. — FAM.
HYPERICACEAE

Fr.: Millepertuis; G.: Johanneskraut; M.: Orbáncfű;
R.: Zveroboi abiknavennii.

Plantă ierboasă perenă, înaltă pînă la 1 m, avînd tulpină cilindrică, ramuri sterile la baza frunzelor, frunze opuse, sesile, ovale, cu punctuațiuni negre și altele transparente, flori numeroase, dispuse terminal, pe tip 5.

Partea utilizată. Părțile aeriene terminale înflorite (Herba Hyperici) — VI—VIII.

Ecologie, răspîndire. Plantă cu o mare răspîndire, sunătoarea este adaptată atît la ariditate, cît și la umiditate excesivă; vegetează la lumină, cel mult la semiumbră. Suportă temperaturile joase și este puțin pretențioasă față de sol (reacționînd însă pozitiv la un conținut mai mare în azot). Altitudinal vegetează de la cîmpie pînă în zona montană (mai abundentă în zona deluroasă), în tăieturi de păduri, finețe, la marginea drumurilor și a pădurilor, în locuri necultivate. Se poate recolta în toată țara, îndeosebi în Transilvania, Muntenia (jud. Argeș, Buzău, Dîmbovița, Giurgiu, Prahova), Oltenia (jud. Gorj, Mehedinți, Olt, Vâlcea), Moldova (jud. Bacău, Botoșani, Neamț, Suceava, Vrancea), Dobrogea (jud. Tulcea).

Recoltare. Întreaga parte nelignificată, în plină înflorire, prin tăiere cu foarfecele sau cuțitul.

Principii active. Ulei volatil, flavonozidul hiperozid, substanță colorantă—hipericina, colină, rezine, fitoncide, beta caroten.

Acțiune farmacologică. Cicatrizant; antiseptic; coleretic—colagog; antidiareic.

Recomandări majore. Diskinezii biliare, colecistite, alte afecțiuni hepatice.

Alte recomandări. INT. — Gastrite hiperacide, ulcer gastric; colită; diaree, enterite. EXT. — Arsuri; răni deschise, purulente, ulceratii învechite.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi; ulei medicinal (20 g plantă macerată 12 ore în 20 ml alcool într-un vas închis, se adaugă 200 g ulei comestibil și se fierbe 3 ore, agitîndu-se din timp în timp), se iau 2 lingurițe pe zi între

mesec. EXT. — Cataplasme sau băi locale cu infuzie concentrată (1 lingură la 100 ml apă); aplicații cu ulei. Intră în formula ceaiurilor gastrice, hepatic, anticolitic.
Confuzii. La noi în țară se mai întîlnesc și alte specii de Hypericum, dar fără proprietăți medicinale: H. elegans (floare de friguri) cu frunze lanceolate, tulpina în 4 muchii (la H. perforatum numai 2); H. maculatum cu frunze fără puncte transparente; H. hirsutum cu frunze păroase.

HIPPOPHAË RHAMNOIDES L. — FAM.
ELAEAGNACEAE.

Fr.: Argousier; G.: Sanddorn; M.: Homoktövis;
R.: Ablepiha krušinovidnaia.

Arbust spinos, cu peri stelați pe tulpini și pe frunzele îngust-lanceolate, flori unisexuate dioice (apar înaintea frunzelor), mici, gălbui, în inflorescențe globuloase (cele bărbătești) și mai alungite (cele femeiești), fructe drupe false, portocalii, în ciorchini.

Partea utilizată. Fructele (Fructus Hippophaë) — VIII—IX.

Ecologie, răspândire. Specie cu mare rezistență la secetă și ger, nepretențioasă față de sol, dezvoltându-se bine pe prundișuri, nisipuri, soluri crude, pe coaste ripoase pe care le fixează datorită lăstăririi și drajonării; solicită lumină directă. Vegetează din zona de munte și pînă în Deltă, îndeosebi în jud. Bacău, Vrancea, Buzău, Prahova, Dîmbovița, Tulcea.

Recoltare. Fructele se desprind de pe ramuri cu foarfecele.

Principii active. Vitaminele C, B₁, B₂, carotenoide dizolvate într-un ulei gras, acid folic, acizi grași nesaturați, fitosteroli, inozitoli, acid nicotinic.

Acțiune farmacologică. Vitaminizant de excepție; depurativ; antidiareic.

Recomandări majore. Avitaminoză.

Alte recomandări. Urticarie, diverse dermatoze; diaree benignă.

Mod de administrare. Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 2 cani pe zi.

Intră în formula ceaiului gastric stimulent. Fructele (singure sau împreună cu măceșele) pot constitui un ceai alimentar de fiecare zi, cu mare valoare vitaminizantă.

POTENTILLA ANSERINA L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Ansérine, Argentine; G.: Gänsefingerkraut;
M.: Libapimpó; R.: Lapciatka guşinaia.

Plantă erbacee cu tulpină orizontală și ramuri ascendente, frunze penat compuse, argintii pe spate, flori galbene pe tip 5.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Anserinae) — VII—IX.

Ecologie, răspândire. Planta formează covoare compacte în sate de deal, pe marginea ulițelor, șanțurilor și a râurilor, îndeosebi în Transilvania (jud. Alba, Arad, Bihor, Brașov, Covasna, Harghita, Maramureș), Muntenia (jud. Argeș, Prahova), Moldova (jud. Neamț, Suceava).

Recoltare. Prin rupere cu mâna, sau prin tăiere fie cu secera, fie cu coasa când planta crește în masă. Se îndepărtează plantele străine, precum și tulpinile târtoare.

Principii active. Taninuri, substanțe amare, flavone.

Acțiune farmacologică. Astringent (antidiareic și antihemoragic); antilitiazic; ușor spasmolitic al musculaturii netede intestinale; cicatrizant.

Recomandări majore. Diaree (inclusiv forme rebele), colici gastrointestinale.

Alte recomandări. INT. — Hemoragii (inclusiv în metroragii cu menstrre abundente, neregulate, prelungite); litiază urică, artrite. EXT. — Ulcerații ale pielii; gingivită; leucoree. COSM. — Tenuri grase, seboreice, cu pori dilatați.

Mod de administrare. INT. — Infuzie sau decoct (1 lingură la cană), 2 căni pe zi. EXT. — Spălături sau comprese cu decoct în concentrație dublă.

Intră în formula ceaiului antidiareic.

GEUM URBANUM L. — FAM. ROSACEAE.

Fr.: Benoît; **G.:** Benediktenkraut; **M.:** Gyömbérgyökér; **R.:** Gravidat tarodscoi.

Plantă ierboasă perenă, erectă, cu peri aspri pe tulpină, frunze bazale în rozetă, cele tulpinale scurt pețiolate cu 3—5 lobi, flori pe tipul 5, fructe multiple cu aspect de buzduhan.

Partea utilizată. Rizomii (Rhizoma Gei) — III—V și IX—XI.

Ecologie, răspîndire. Plantă de umbră și umiditate, crește pe soluri ușoare și afinate, uneori abundent în păduri umede din cîmpie și deal, la marginea apelor și a drumurilor, în tufișuri, mai ales în Transilvania (Caraș-Severin, Covasna), Muntenia (Argeș, Dîmbovița, Giurgiu, Prahova), Oltenia (Olt, Vîlcea), Dobrogea (Tulcea), Moldova (Bacău, Neamț, Suceava, Vrancea).

Recoltare. Pe soluri afinate și umede prin smulgere, iar pe cele grele cu cuțitul sau cazmaua, după care se retează la nivelul coletului. Se spală înainte de uscare.

Principii active. Tanin (10—18%), glicozida geină, ulei volatil, eugenol, substanțe amare.

Acțiune farmacologică. Puternic astringent (antidiareic și hemostatic), calmant; antiseptic.

Recomandări majore. Dispepsii gastrice, enterite de natură infecțioasă.

Alte recomandări. INT. — Hemoragii de natură diferită: dureri hemoroidale și menstruale. EXT. — Plăgi infectate; stomatite, gingivite.

Mod de întrebuintare. INT. — Decoct (1 linguriță la cană), 2—3 cani pe zi. EXT. — Gargară sau spălături cu decoct de 2—3 ori mai concentrat.

Intră în formula ceaiurilor antidiareic și pentru gargară.

AGRIMONIA EUPATORIA L. — FAM. ROSACEAE.

Fr.: Aigremoine; G.: Odernennig; M.: Patika parlófü; R.: Repeinicek aptecinii.

Plantă ierboasă perenă, neramificată, abundant păroasă, cu frunze penat compuse avînd foliole inegale, dințate, flori gălbui pe tipul 5, în inflorescențe alungite.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Agrimoniae) — VI—VIII.

Ecologie, răspîndire. Crește îndeosebi în locuri semiumbrite cu umiditate mare, în zona de cîmpie pînă în cea montană (la cca 1000 m), în luminișuri și la margini de păduri, în tufărișuri, la margini de drumuri, în livezi, pajiști. Mai răspîndită în Transilvania (jud. Brașov, Cluj, Harghita, Hunedoara, Maramureș, Sălaj, Sibiu), Banat (jud. Caraș-Severin), Muntenia (jud. Argeș, Prahova, dar îndeosebi Buzău), Oltenia (jud. Mehedinți, Vâlcea), Moldova (jud. Bacău, Neamț, Suceava).

Recoltare. La începutul înfloririi, cu secera sau cuțitul, toată partea foliată și nelignificată.

Principii active. Tanin, flavone, principii amare, ulei volatil, săruri de siliciu, vitamine (C, K).

Acțiune farmacologică. Coleretic-colagog și decongestiv hepatic; astringent (antidiareic, antihemoragic); tonic-amar; hipoglicemiant (cu scăderea setei specifice diabeticilor); diuretic-depurativ cu eliminare masivă de urați; ușor antiseptic.

Recomandări majore. Diskinezie biliară, colecistită și alte afecțiuni hepatice cronice.

Alte recomandări. INT. — Stări diareice; hemoragii (îndeosebi ale nasului); diabet; diateze urice; reumatism cronic; alergii cu mîncărimi; stări dispeptice, atonie gastrică, anorexie. EXT. — Stomatite, gingivite, faringite; laringite; boli de ochi.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi, de preferință prima dimineața pe nemîncate. EXT. — Gargară și băi de ochi cu decoct (3 linguri la cană).

Intră în formula ceaiurilor antidiareic și hepatic.

MELILOTUS OFFICINALIS (L.) MEDIK. — FAM. LEGUMINOSAE

Fr.: Mélilot; G.: Gelber Steinklee; M.: Orvosi somkóró; R.: Donnik lekarstvenni.

Plantă erbacee anuală, înaltă pînă la 1—1,5 m, foarte ramificată, cu frunze trifoliolate, flori papilionate galbene, în raceme allungite.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Meliloti) — VI—VIII.

Ecologie, răspîndire. Plantă de locuri însorite, puțin pretențioasă față de sol, vegetînd chiar și pe cele mai aride, pietroase, fiind calcifilă. Crește de la cîmpie pînă la 1200—1400 m, prin fînețe, semănături, pe coaste pietroase, în mod deosebit la margine de drumuri și căi ferate.

Recoltare. Se taie vîrfurile înflorite de cca 30 cm, precum și ramificațiile.

Principii active. Cumarină, ulei volatil, substanțe amare, tanin, derivați flavonici.

Acțiune farmacologică. Sedativ lejer și soporific; antispasmodic; emolient și expectorant; carminativ; stimulent al regenerării celulei hepatice; ameliorarea circulației (îndeosebi cea venoasă); diuretic și antiseptic renal; antihipertensiv (prin dilatarea vaselor periferice); antiseptic general.

Recomandări majore. Tulburări de circulație arterială, limfatică, dar în special venoasă (pentru membrele inferioare).

Alte recomandări. INT. — Hiperexcitabilitate, insomnii; bronșite, tuse (inclusiv în accese prelungite); catar gastric și intestinal; colite cu balonări, aerofagie; sechele de hepatită; stări de oboseală a ficatului; afecțiuni urinare (inclusiv în stări infecțioase); reumatism, gută; hipertensiune. EXT. — Conjunctivite, ulcioare; plăgi purulente; abcese dentare, gingivite, afte; laringite.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), cîte o cană după fiecare masă, iar pentru efectul sedativ, una înainte de culcare. EXT. — Comprese calde pe locul dureros sau băi locale cu infuzie (2 linguri la cană); cataplasme; gargară; spălături bucale.

Intră în formula aromatizantului pentru băi și a țigărilor antiastmatice.

Confuzii. În aceleași condiții ecologice cu specia medicinală vegetează specia *Melilotus albus* Medik. (Sulfina albă), la care florile sînt însă albe.

TEIUL

TILIA TOMENTOSA MNCH. — TEI ARGINTIU; *TILIA CORDATA* MILL. — TEI PUCIOS; *TILIA PLATYPHYLLOS* SCOP. — TEI CU FRUNZA MARE

Fr.: Tilleul; G. Linde; M.: Hársfa; R.: Lipa.

Arbore cu frunze întregi, cordiforme, flori grupate în cime, al căror peduncul pornește din mijlocul unei bractee alungite.

Partea utilizată. Florile (Flores *Tiliae* argenteae provenite de la specia *Tilia tomentosa*, Flores *Tiliae officinalis* de la celelalte două specii) — VI—VII.

Ecologie, răspindire. Specia *T. cordata* este mai rezistentă la geruri, celelalte specii au pretenții mai ridicate față de temperatură. Se dezvoltă bine pe soluri revene, mai fertile. Vegetează în păduri de cîmpie și deal, în toată țara, dar în mod deosebit în Moldova (jud. Botoșani, Iași, Vaslui), Dobrogea (jud. Tulcea — la poalele Munților Măcinului), Muntenia (jud. Giurgiu), Transilvania (jud. Arad, Satu-Mare), Banat (jud. Caraș-Severin), Oltenia (jud. Mehedinți). Foarte mult cultivat în scop ornamental.

Recoltare. La începutul înfloririi, pe timp frumos, la 1—2 zile după ultima ploaie, cu ajutorul scărilor duble, pentru a se evita urcarea în arbori, care duce la ruperea ramurilor. Se poate utiliza foarfecele de omizi cu coada lungă.

Principii active. Ulei volatil, alcool/sescviterpenic. (farnesol) — în flori, mucilagii în bractee; flavonozide, tanin, colină, saponine.

Acțiune farmacologică. Neurosedativ, antispastic și hipnotic; fluidificarea secrețiilor bronhice și calmarea tusei; fluidificarea singelui; sudorific-febrifug.

Recomandări majore. Stări de nervozitate, de agitație provocate de surmenaj intelectual, insomnii; bronșite, stări gripale, răceli.

Alte recomandări. INT. — Dispepsii cu origine nervoasă; migrene; febră musculară; dureri renale; ateroscleroză.

EXT. — Amigdalită, afecțiuni bucale; băi sedative pentru copii cu nervozitate excesivă. COSM. — Cearcăne.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe la cană), 2—3 cani pe zi, dintre care o cană cu 30 minute înainte de culcare. EXT. — Gargară cu infuzie

concentrată (4 linguri la cană, la care se adaugă 1/2 linguriță de bicarbonat de sodiu); pentru copii, băi cu infuzie concentrată (30—40 g la litru). COSM. — Comprese calde cu infuzie, ținute 10—15 minute pe ochi.

Întră în formula ceaiurilor calmant, sedativ, contra tulburărilor cardiace, pectoral, sudorific.

FENICULUL

FOENICULUM VULGARE MILL. — FAM.
UMBELLIFERAE

Fr.: Fenouil; G.: Fenchel; M.: Edes kömény; R.: Fenheli
abiknavennii.

Specie erbacee bienală sau perenă, exclusiv de cultură, înaltă pînă la 1—2 m, foarte ramificată încă de la bază, cu frunze fin divizate (asemănătoare cu cele de mărar), flori galbene în umbel mari care înfloresc și fructifică încă din primul an.

Partea utilizată. Fructele (Fructus Foeniculi) — VIII—IX.

Ecologie, zonare. Ca specie mediteraneeană se cultivă în regiuni cu veri lungi și calde, ierni ușoare, precipitații suficiente și soluri fertile (nisipo-argiloase, bogate în humus și calciu, de preferință cernoziomuri sau soluri de luncă). Găsește condiții favorabile în toată zona de câmpie din estul și vestul țării.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare îngrășate, grîu de toamnă după ogor îngrășat.

Îngrășăminte — fosfor — 40—50 kg/ha încorporat la arătura de toamnă; azot 60—70 kg/ha primăvara, înainte de semănat. **Pregătirea terenului** — arătura la adîncimea de 22—25 cm după planta premergătoare; terenul se întreține fără buruieni pînă la însămînțare.

Însămînțare — primăvara timpuriu cu semănătoarea SUP—21 sau SUP—29 cu distribuitorul cu pinteni, cu fețe laterale plane, reglat la C—12, cu 8 kg/ha, la adîncime de 2—3 cm și interval de 62,5 cm. **Lucrări de întreținere** — grăpat după însămînțare, 1—2 pliviri, 2—3 prașile; erbicidare primăvara după însămînțare cu Igran 5—7 kg/ha diluat în 400—600 l apă.

Recoltare — cu combina C 12 la maturarea a 75% din fructe.

Principii active. Ulei volatil (cu 50—60% anetol, limonen, pinen, fenconă, camfen), flavonoide.

Acțiune farmacologică. Carminativ și antispastic gastrointestinal; stomachic și tonic aperitiv; sedativ al tusei și expectorant; galactogog; tonic nervin; diuretic; dezinfectant.

Recomandări majore. Balonări, aerofagie, calmant al colicilor (îndeosebi la copii).

CULTURI

Alte recomandări. INT. — Dispepsii și inapetență; bronșită; astm; tuse de diverse etiologii (inclusiv cea convulsivă); stimularea lactației la femeile care alăptează, afecțiuni renale; astenii. EXT. — Inflamații ale gîtului; iritații oculare.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (5—6 fructe la 100 ml — sugari și 1/2 linguriță la cană — adulți), 2—3 ceaiuri pe zi. EXT. — Gargară cu infuzie în concentrație dublă; băi de ochi cu infuzie. Întră în formula ceaiurilor pectoral, contra colicilor (adulți și copii), anticolitic, gastric 2, pulberii laxativ-purgative.

CIUBOȚICA CUCULUI

FLORĂ SPONTANĂ

PRIMULA OFFICINALIS (L.) HILL., P. ELATIOR (L.) GRUFB. — FAM. PRIMULACEAE

Fr.: Primevère; G.: Schlüsselblume; M.: Orvosi kankalin; R.: Pervoțvet vesenii.

Plantă ierboasă, înaltă de 15—30 cm, cu frunze în rozetă bazală, flori galbene pe tip 5 într-o umbelă multiformă la capătul unei tulpini cilindrice nefoliolate.

Partea utilizată. Florile (Flores Primulae) — IV—V; rădăcinile (Radix Primulae) — IV—V.

Ecologie, răspândire. Crește în zonele de deal și de munte, are cerințe ridicate față de umiditatea din atmosferă și din sol. Specie de lumină, din poieni și pășuni, cel mult de semiumbră la margini de păduri. Puțin pretențioasă față de sol, se dezvoltă și pe terenurile pietroase. Este răspândită în întreaga Transilvanie, Muntenia (jud. Argeș, Buzău, Dîmbovița, Prahova), Oltenia (Gorj, Mehedinți, Vâlcea), Moldova (jud. Bacău, Iași, Suceava, Vrancea, dar mai ales Neamț).

Recoltare. Florile manual sau cu recoltatorii de mușetel; rădăcinile cu sapa sau cazmaua, după care se spală imediat.

Principii active. Saponozide triterpenice (primulozida), flavonozide, tanoizi, vitamina C, enzima primveraza.

Acțiune farmacologică. Expectorant și antitusiv; calmant și antispasmodic; sudorific; diuretic; ușor laxativ; cicatrizant; hemostatic.

Recomandări majore. Bronșite, laringite, pneumonie (în faza de coctiune).

Alte recomandări. INT. — Tuse seacă (inclusiv tuse convulsivă); migrene, insomnii; contracții de natură nervoasă ale stomacului; afecțiuni renale și vezicale. EXT. — Contuzii, echimoze.

Mod de administrare. INT. — Infuzie din flori (1 linguriță la cană); decoct din rădăcini (1 linguriță la cană), din ambele 2—3 cani pe zi. EXT. — Comprese cu decoct concentrat de rădăcină (2 linguri la cană).

Florile intră în compoziția ceaiului pectoral, rădăcina în ceaiul antibronșitic.

LUMÎNĂRICA

FLORĂ SPONTANĂ

VERBASCUM PHLOMOIDES L.: V. THAPSUS L.; V. THAPSIFORME SCHRAD; V. SPECIOSUM SCHRAD—
FAM. SCROPHULARIACEAE

Fr.: Bouillon blanc; G.: Königskerze; M.: Ökörfarkkór;
R.: Koroviac.

Plantă erbacee, înaltă pînă la 2 m, cu frunze eliptice mari și păroase, flori galbene puțin asimetrice în inflorescențe terminale lungi.

Partea utilizată. Florile — fără caliciu (Flores Verbasci — VII—IX.

Ecologie, răspîndire. Specie care vegetează în locuri necultivate, la margini de drumuri, solicită multă lumină și uscăciune excesivă. Vegetează pe soluri ușoare, aluvionare, nisipoase sau chiar pietroase, în special în zona de șes și de deal din întreaga țară.

Recoltare. Prin ciupirea corolei cu stamine, fără caliciu, pe măsura deschiderii florilor, dimineata, după ce se ridică roua. Deoarece perii plantei provoacă inflamații ale pielii, mucoaselor, ochilor, se vor lua măsuri de protecție. După uscare, florile se pun în cutii de tablă sau borcane acoperite, cu substanțe care să absoarbă vaporii de apă, produsul fiind foarte higroscopic.

Principii active. Mucilagii, saponozide.

Acțiune farmacologică. Emolient și expectorant; sudorific; maturativ.

Recomandări majore. Tuse de diferite etiologii, inclusiv tuse astmatică, în laringite, traheite, bronșite.

Alte recomandări. INT. — Cataruri intestinale; cataruri urinare; hemoroizi. EXT. — Hemoroizi; arsuri; înțepături; degerături; furuncule și abcese.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană, bine strecurată), 2 căni pe zi, prima între mese, a doua seara la culcare. EXT. — Spălături locale și cataplasme cu infuzie.

Confuzii. Se evită recoltarea florilor de la speciile care au antere violet.

PLANTAGO LANCEOLATA L., P. MEDIA L., P.
MAJOR L. — FAM. PLANTAGINACEAE.

Fr.: Plantain; G.: Wegerich; M.: Utifü; R.: Podarojnik.

Specie erbacee perenă, înaltă de 10—40 cm, cu frunze ovate (P. major, P. media) sau lanceolate (P. lanceolata), tulpini florifere drepte, cu inflorescențe terminale de tip spic cu floricele mici, gălbui, pe tipul 4.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Plantaginis) — V—IX.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Plantaginis).
Ecologie, răspindire, zonare. P. major, foarte mult răspândită, vegetează chiar și pe locuri bătătorite unde nu rezistă alte specii. Este adaptată la cele mai variate condiții, crește la margini de drumuri, în pășuni, buruienișuri, în culturi, din cîmpie și pînă în zona alpină. Se cultivă numai P. lanceolata (patlagina îngustă), care are condiții în întreaga țară.
În alimentație. **Premergătoare** — leguminoase,

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase, legume, cînapă, cereale gunoite, ierburî perene.

Îngrășămintе — fosfor 50—60 kg/ha și potasiu 20—40 kg/ha încorporate la arătura de bază; azot

Ingrășăminte — fosfor 50—60 kg/ha și potasiu 30—40 kg/ha încorporate la arătura de bază; azot 60—80 kg/ha primăvara, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — arătură la adâncimea de 22—25 cm, menținerea terenului curat de buruieni pînă la însămînțare. **Însămînțare** — în pragul iernii cu semănătoarea SUP—21 sau SUP—29 cu distribuitoare pentru semințe mici și limitatoare de adîncime, cîte 5 kg/ha, la intervale de 50 cm și adîncimea de 0,5—1 cm.

Lucrări de întreținere — plivit după răsărire, prăsit ori de câte ori este nevoie. **Recoltare** — de 2—4 ori pe an, la înălțimi de 12—14 cm lungime, cu secera.

Principii active. Mucilagii, glicozidul aucubina, vitamina K, tanin, polifenoli, alantoină.

Acțiune farmacologică. Emolient și expectorant; cicatrizant; antihemoragic; hipocolesterolemiant; ușor hipotensor; antiseptic.

Recomandări majore. Bronșite cronice, tuse de diverse etiologii, astm.

Alte recomandări. INT. — Ulcer gastric; catar digestiv și urinar; hemoragii; hipercolesterolemie și ateroscleroză; hipertensiune. EXT. — Răni (inclusiv plăgi deschise); ulcere varicoase; hemoroizi sîngerinzi; conjunctivite și blefarite; stomatite; laringite și traheite.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță ană), 2 cani pe zi; plantă mărunțită (2—3 virfură țuțit pe zi) în ulcer; suc de plantă proaspătă. EX. Cataplasme; spălături; băi locale; aplicații pe rărunze proaspete zdrobite.

ntre în formula ceaiului antibronșitic.

Confuzii. Foarte periculoasă confuzia dintre frun
oătlagină cu frunzele toxice de Degețel lînos (D
anata). Caractere de deosebire:

- nervațiune paralel-arcuată (la Digitalis este po
- peri rari pe ambele fețe ale frunzei (la Digita
- e marginea frunzei).

GHINȚURA GALBENĂ

GENTIANA LUTEA L. — FAM. GENTIANACEAE

Fr.: Gentiane; G.: Enzian; M.: Tárnic; R.: Goreciavka
jioltaia.

Plantă ierbosă perenă, robustă (40—100 cm), cu frunze opuse, cu nervuri arcuate, proeminente, ovat-eliptice, flori mari (2—3 cm) dispuse în cime la subsuora frunzelor, corola galbenă divizată pînă aproape de bază.

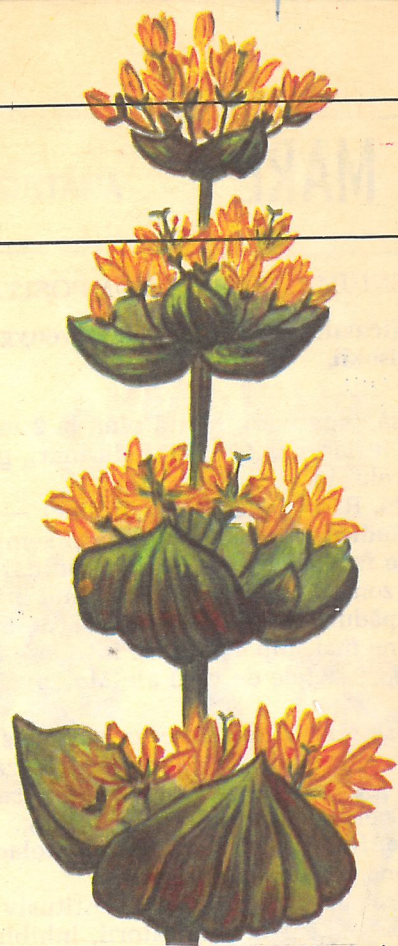
Partea utilizată. Rădăcinile și rizomii (Radix Gentianae) — VIII—X.

Ecologie, zonare. În flora spontană, fiind declarată monument al naturii, ghințura galbenă a fost trecută în cultură. Plantă de lumină directă, s-a cantonat în zona montană pe pante însoțite. Are rezistență mare la ger; cerințe ridicate față de umiditate, vegetează bine pe sol calcaros, bine îngrășat. Găsește condiții optime de cultivare la altitudini de 400—800 m în județele Brașov, Prahova, Neamț, dar poate fi cultivată și în alte zone subcarpatice.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare, leguminoase. **Îngrășăminte** — organice, bine fermentate, 30—40 t/ha; chimice — fosfor și potasiu cîte 40—45 kg/ha la arătura de toamnă; în lipsa calciului, amendare cu 3—4 t calcar la ha, tot la arătura de bază. **Pregătirea terenului** — a) pentru plantat — arătură de toamnă la adîncimea de 25—28 cm, lăsată în brazdă crudă; primăvara timpuriu — lucrare cu grapa cu discuri și cu cultivatorul; b) pentru însămînțări direct în cîmp — după arătura de toamnă, terenul se menține curat de buruieni, iar în pragul iernii, ultima lucrare se execută cu cultivatorul și nivelatorul. **Însămînțare** — în pragul iernii cu semănătoarea SUP—21 cu distribuitor pentru semințe mici și limitatoare de adîncime, cu 4—6 kg/ha, la 50 cm între rînduri. **Înmulțirea prin răsad** — necesar 200 mp straturi reci la ha, în luna august, cu 0,5 kg semințe însămînțate în rînduri la 5 cm interval; plantarea în aprilie, la 50 cm interval și 15—20 cm distanță.

Lucrări de întreținere — prașile mecanice și manuale de cîte ori este nevoie. **Recoltare** — cu plugul fără cormană, în toamna anului III. Rădăcinile se decoletează cu seceră.

CULTURI

Principii active. Principii amare (gentiopirină, gentioamarină, amarogentină), ulei volatil, alcaloid gentianina, tanin.

Acțiune farmacologică. Stimulează intens secrețiile salivare și gastrice; antihelmintic; coleretic-colagog; antipiretic și antimalaric.

Recomandări majore. Gastrită hipoacidă, tulburări dispeptice.

Alte recomandări. Anorexie; stări de debilitate la diskinezie biliară, colecistite; helmintiaze; maladii febrile (inclusiv malarie).

Mod de administrare. Infuzie sau decoct (1/2 lingură la cană), cîte 1/4 cană înainte de mese; tinctură (2% macerate 7—8 zile în 100 ml alcool), 5—10 picături înainte de mese pentru copii, 15—20 picături pentru adulți; pulbere (0,2—2 g/zi); sirop tonic pentru copii (macerat la cald din 1 lingură de plantă cu 150 ml în clocot timp de 6 ore, se strecoară, se adaugă 250 zahăr și se fierbe pînă capătă consistență siropoasă; iau 3—4 lingurițe pe zi, înainte de mese.

INULA HELENIUM L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Aunée officinale; G.: Alant; M.: Örvénygyökér;
R.: Deviasil visokii.

Plantă ierboasă, viguroasă, înaltă pînă la 2 m, cu frunze mari, eliptice, inflorescențe — antodii mari, galbene, ca o floare a soarelui în miniatură.

Partea utilizată. Rădăcinile (Radix Inulae) — IX—XI.

Ecologie, răspîndire. Specie de lumină și semiumbră, cu cerințe ridicate față de umiditate. Altitudinal se cantonează în zona de deal și cea montană inferioară, la margini de păduri, prin fînețe umede, de-a lungul pîraielor. Bazine mai importante se întîlnesc în toată Transilvania, în județele de deal ale Moldovei, Munteniei și Olteniei.

Recoltare. Rădăcinile se scot cu cazmaua, se spală imediat într-un curent de apă, se îndepărtează cele care sînt seci și părțile aeriene se fasonează în fragmente de 10—15 cm, iar cele groase se despică în lung.

Principii active. Inulină, ulei volatil, alantolactone (helenină), fitoncide, substanțe amare.

A acțiune farmacologică. Expectorant, antitusiv și antiseptic general al căilor respiratorii, inhibînd dezvoltarea bacilului Koch; diuretic și dezinfectant urinar; depurativ; stomachic; coleretic-colagog; antihelmintic (îndeosebi ascaricid); sedativ nervos, hipnotic; cicatrizant; tonic-capilar.

Recomandări majore. Bronșite cronice, tuse de diferite etiologii, adjuvant în tratamentul TBC; helmintiază (îndeosebi limbrici).

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni renale (inclusiv de natură infecțioasă); reumatism și gută; tulburări dispeptice, hipoaciditate; diskinezie; boli de piele (eczeme); hiperexcitabilitate, insomnii. EXT. — Igienă capilară (întărirea părului); răni cu ulceratii.

Mod de administrare. INT. — Decoct (1 lingură la cană) care se bea în cursul unei zile; pulbere (2—10 g în 24 de ore). EXT. — Comprese pe răni și spălături capilare cu decoct concentrat (2 linguri la cană).

Observații. Intră în formula ceaiului antibronșitic.

Confuzii. Față de *Telekia speciosa* (Schreb.) Baumg. (Lăptucul oii), cu port asemănător și din aceleași zone ecologice, prezintă următoarele caractere de deosebire:

— baza frunzelor inferioare este atenuată în pețiol (la *Telekia* — cordată);

— flori și fructe cu papus de două ori mai lung decît chena (la *Telekia* fără papus, fructele avînd la bază doar o coronulă).

PELINUL

ARTEMISIA ABSINTHIUM L. — FAM. COMPOSITAE.

Fr.: Absinthe; G.: Wermut; M.: Fehér üröm;
R.: Polini gorkaia.

Plantă erbacee perenă, robustă, înaltă de 0,5—1,2 m, alb-cenușie datorită perilor deși și mătăsoși, cu frunze bi- sau tripenat sectate, lanceolate, flori galbene în numeroase antodii globuloase, așezate în racem la vârful tulpinilor.

Partea utilizată. Partea aeriană, respectiv vîrfurile tulpinale de 30—40 cm și ramificațiile (Herba Absinthii — VII—IX.

Ecologie, răspîndire, zonare. Extrem de puțin pretențios la condițiile de mediu, pelinul crește pe terenuri aride, pietroase, rezistă la secetă, vegetează în locuri puternic însorite în zona de cîmpie și deal, în locuri necultivate, pe lângă canalele de irigații, la marginea drumurilor, a gardurilor, în toată Dobrogea, partea de cîmpie și colinară a Olteniei, Munteniei și sudul Moldovei (spre nord, conținutul plantelor în ulei este mult diminuat). Pentru cultură, cele mai favorabile zone sînt în jud. Buzău, Prahova, Brăila, Ialomița, Giurgiu, Teleorman, Olt, Dolj.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare timpurii și leguminoase. **Ingrășămintele** — fosfor 90—100 kg/ha și potasiu 40—60 kg/ha încorporate toamna sub arătură; azot 90—100 kg/ha iarna, pe zăpadă.

Pregătirea terenului — arătură adîncă de toamnă la 25—28 cm cu plugul urmat de disc în agregat cu grapa cu colți reglabili, apoi tăvălugit. **Însămînțare** — în praguri iernii, imediat după grîu, cu semănătoarea SUP—29 amenajată pentru semințe mici, cu 2—3 kg/ha, la 50 cm interval și 0,3—0,5 cm adîncime. **Lucrări de întreținere** — tăvălugire imediat după însămînțare, 2—3 prașile mecanice sau manuale în fiecare an (din care una imediat după recoltare); în anii II—IV, primăvara, îndepărtarea tulpinilor uscate cu un tăvălug greu sau cu o grapă puternică, apoi prașilă mecanică între rînduri. **Recoltare** — cu secera sau cositoarea mecanică, cînd planta este înflorită cca 25%.

Recoltarea din flora spontană. Pentru ulei volatil la începutul înfloririi, iar pentru utilizări medicinale la înflorire deplină, în ambele cazuri cu secera sau cosorul.

FLORĂ SPONTANĂ CULTURI

Principii active. Ulei volatil bogat în azulene, substanțe amare (absintina, anabsintina), tanin, acizi organici.

Acțiunea farmacologică. Tonic amar, dezinfectant și antiinflamator digestiv; antivomitiv; antihelmintic; diuretic cu eliminare de urați; emenagog; ușor laxativ.

Recomandări majore. Gastrite hipoacide, anorexie inclusiv în anemie, convalescență, atonie digestivă.

Alte recomandări. INT. — Dispepsii cu constipație; colici digestive, aerofagie; stări de vomă; edeme renale, hidropizie; dismenoree; oxiurază (inclusiv în uter extern). EXT. — Plăgi purulente.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1/2 linguriță la o cană apă, 1/4 de cană înainte de masă; tinctură (20 g de plantă macerate 7 zile în 100 ml alcool) cîte 15—20 picături înainte de mese; plantă pulverizată (2—3 g în amestec cu miere), luată dimineața pe stomacul gol ca vermifug. EXT. — Băi de șezut, clisme, spălături locale în formula ceaiului tonic aperitiv.

Contraindicații. Cure mai lungi de 7—8 zile produc tulburări nervoase și digestive; afecțiuni nervoase, afecțiuni intestinale acute, gravide, lehuze.

TARHONUL

ARTEMISIA DRACUNCULUS L. — FAM. COMPOSITAE

Fr., G.: Estragon; M.: Tárkony; R.: Polini estragon.

Plantă perenă, exclusiv de cultură, înaltă de 60—120 cm, tufosă, puternic aromată, cu frunze liniar-lanceolate, flori în antodii globuloase dispuse în raceme spre vârful ramurilor.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Dracunculi) — VII—IX (X).

Ecologie, zonare. Tarhonul este o specie pretențioasă care cere un sol bogat, cu structură, bine drenat, cu umiditate permanentă, lumină directă și temperatură ridicată în timpul verii. Se recomandă a fi cultivat în zonele legumicole din sudul țării, îndeosebi în jud. Dolj, Giurgiu, Ialomița.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă, prășitoare, leguminoase. **Îngrășămintă** — fosfor 50—60 kg/ha, potasiu 20—30 kg/ha și gunoi de grajd 20—30 t/ha încorporate o dată cu arătura adâncă de bază; azot 50—60 kg/ha administrat primăvara.

Pregătirea terenului — arătură de bază la 28—30 cm adâncime, cu plugul în agregat cu grapa stelată, primăvara cu 1—2 zile înainte de plantare, nivelare, lucrare cu combinatorul. **Plantare** — cu butași sau răsad, primăvara devreme, pe timp noros, la 50 cm interval între rânduri și 30 cm între plante pe rând. **Lucrări de întreținere** — udare imediat după plantare; în anul I, 2—3 prășiri manuale (inclusiv după recoltare) și tot atâtea mecanice; la fel și în anii următori. **Recoltare** — pentru ulei, când plantele sînt înflorite, 25%; în scop condimentar și medicinal, la apariția primilor butoni florali. Se recoltează manual cu secera sau mecanic cu cositoarea (se recoltează numai cît se poate prelucra în 24 de ore).

Principii active. Ulei volatil cu 60—70% metilcavicol, tanin, substanțe amare, vitamine (B₁ și C), săruri minerale, urme de iod.

Acțiune farmacologică. Stimulează digestia și apetitul; carminativ; diuretic cu eliminare masivă de acid uric; expectorant și calmant al spasmelor bronhice.

Recomandări majore. Tulburări dispeptice; condiment în regimul desodat.

CULTURI

Alte recomandări. Litiază renală urică, edeme, hidrop reumatism; anorexie; bronșită.

Mod de administrare. Infuzie (1 linguriță la cană), 2—câni pe zi înainte de mese pentru anorexie, după mese ca stomachic.

PODBALUL

FLORĂ SPONTANĂ

TUSSILAGO FARFARA L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Tussilage; G.: Huflattich; M.: Lökörmű martilapu;
R.: Mati-i-macieha.

Specie erbacee cu aspect diferit după sezon: primăvara, timpuriu, are tulpini florifere, frunze mici solziforme, iar mai târziu, frunze mari, pornind direct din rizom, moi, aproape rotunde, cu peri linoși pe fața inferioară.

Partea utilizată. Florile — în fapt inflorescențele (Flores Farfarae) — III—IV; frunzele (Folium Farfarae) — V—VII.

Ecologie, răspândire. Podbalul este o specie de lumină și semiumbră, crește pe coaste ripoase, malurile abrupte ale râurilor, pe locuri cu eroziuni recente, săpături, mai ales în zone de deal și munte, are cerințe ridicate față de umiditate. Este răspândit în întreaga Transilvanie, precum și în Moldova, Muntenia și Oltenia, în județele care mărginesc arcul carpatic.

Recoltare. Florile, la începutul deschiderii antodiilor, fie prin ciupire, fie cu mâna făcută „pieptene“, sau cu recoltatori de mușetel. Frunzele se rup fără pețiol.

Principii active. Mucilagii, taninuri, un principiu amar (tusilagina), inulină, săruri de potasiu.

A acțiune farmacologică. Emolient și fluidifiant al secrețiilor bronhice; diuretic; ușor coleretic-colagog.

Recomandări majore. Bronșită, tuse, astm, răgușeală, emfizem, silicoză și, în general, în toate afecțiunile respiratorii.

Alte recomandări. Afecțiuni urinare; diskinezie biliară; dispepsii ușoare; anorexie.

Mod de administrare. Infuzie (1 lingură la cană), 2—3 cani pe zi; infuzie concentrată (2—3 linguri la cană) care se bea în cursul zilei.

Intră în formula ceaiurilor antiastmatic, antibronșitic și în cea a țigărilor antiastmatice.

ARNICA

FLORĂ SPONTANĂ

ARNICA MONTANA L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Arnica; G.: Bergwohlverleih; M.: Hegyi arnika;
R.: Arnica gornaia.

Plantă ierboasă perenă, cu rozetă bazală și frunze tulpinale puține, opuse, inflorescență antodiu mare, de culoare galbenă (rar 2—5).

Partea utilizată. Florile — în fapt inflorescențele (Flores Arnicae) — VI—VII.

Ecologie, răspândire. Arnica crește în fînețe și pășuni umede din zona montană și subalpină, mai rar prin poieni și tufărișuri, în tot lanțul carpatic, îndeosebi în Munții Apuseni (jud. Alba, Hunedoara și mai ales Cluj), nordul Moldovei (jud. Suceava) unde este specie ocrotită.

Recoltare. La începutul înfloririi pentru a nu se obține un produs cu papus, tăindu-se fără codiță.

Principii active. Ulei volatil; carotenoizi; alcoolii triterpenici; flavonoide; colină.

Acțiune farmacologică. Antiinflamator, antiseptic, cicatrizant.

Recomandări majore. EXT. — Echimoze și contuzii (nu se utilizează pentru răni deschise).

Alte recomandări. EXT. — Laringită, răgușeală.

Mod de administrare. EXT. — Comprese cu tinctură (20 g macerate 10 zile în 100 ml alcool) diluată 1/5—1/10 cu apă potabilă sau apă de plumb; gargară cu infuzie (1 linguriță la cană).

Observații. Se recomandă și în uz intern ca sedativ nervos în moderarea activității centrilor nervoși superiori, spasme arteriale, ateroscleroză, dar numai la recomandarea și sub controlul medicului, sub formă de tinctură farmaceutică, deoarece planta este toxică.

GĂLBENELELE

CALENDULA OFFICINALIS L. — FAM. COMPOSITAE.

Fr.: Souci; G.: Ringelblume; M.: Körömvirág;
R.: Nogotki.

Gălbenelele sînt plante ornamentale anuale, bogat ramificate, pubescente, cu frunze alterne, sesile, invers lanceolate, avînd inflorescențe terminale cu flori ligulate galben-portocalii, în centru cu flori tubuloase.

Partea utilizată. Inflorescențele (Flores Calendulae cum receptaculis) — Florile ligulate (Flores Calendulae sine receptaculis) — VI—IX.

Ecologie, zonare. Specie cu cerințe ecologice moderate, crește în lumină directă, nu este pretențioasă față de temperatură, sol, umiditate. Se poate cultiva în orice zonă a țării, îmbinîndu-se scopul ornamental cu cel medicinal.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare.

Ingrășăminte — fosfor 60—80 kg/ha și potasiu 35—45 kg/ha incorporate toamna la arătura de bază; azot 40—45 kg/ha primăvara înainte de semănat. **Pregătirea terenului** — arătura de toamnă la 22—25 cm adîncime, săpat și discuit; primăvara, lucrare cu combinatorul și nivelare. **Însămînțare** — cu semănătoarea SUP—29, primăvara devreme, la 50 cm între rînduri și 2—3 cm adîncime, cu 6 kg sămînță la ha. **Lucrări de întreținere** — tăvălugit după însămînțare, prașilă mecanică cînd sînt vizibile rîndurile, 4—6 prașile manuale (de cîte ori se face recoltarea) și 1—2 prașile mecanice. **Recoltare** — manual, imediat după deschidere. Recoltarea stimulează formarea de noi inflorescențe.

Principii active. Carotenoide, flavonoide, saponine triterpenice, principii amare, mucilagii.

Acțiune farmacologică. Cicatrizant; coleretic-colagog; emenagog; antitrichomonazic.

Recomandări majore. Gastrită hiperacidă, ulcer gastroduodenal.

Alte recomandări. INT. — Diskinezii biliare, colecistopatii; dismenoree. EXT. — Trichomonoză vaginală; plăgi, ulcerații, degerături, eczeme. COSM. — Tenuri uscate.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 1/2 linguriță cană), 2—3 căni pe zi, între mese, pentru ulcer și gastrite; tinctură (20 g macerate 8 zile în 100 ml alcool)

3 ori pe zi, cîte 30 picături. EXT. — Băi, cataplasme sau infuzie sau tinctură diluată cu apă 1/10; spălături vaginale cu infuzie. — Intră în formula ceaiurilor gastric 1 și 2 și gastric cicatrizant.

SCHINELUL

CULTURI

CNICUS BENEDICTUS L. — FAM. COMPOSITAE.

Fr.: Chardon benit; G.: Benedikterkraut; M. Benedekfü; R.: Volcieț kudriavii.

Plantă de cultură anuală, erectă, înaltă de 30—80 cm, ghimpoasă, având tulpina cu 5 muchii, verzuie sau roșie-brună, frunze alungite, sinuate, cu nervuri proeminente și dinți țepoși pe margine, flori galbene în antodii terminale mari (cca 3 cm diametru), cu bractee mari, spinoase pe margine.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Cnici sau Herba Cardui benedicti) — VII—IX.

Ecologie, zonare. Originar din zonele calde, schinelul crește în locuri însorite, îndeosebi pe soluri umede, profunde, mai grele. Este relativ rezistentă la secetă. Se recomandă a fi cultivat în jud. Prahova, Buzău (în sud), Giurgiu.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — culturi premergătoare îngrășate, cereale. **Îngrășăminte** — fosfor 50—60 kg/ha și potasiu 30—40 kg/ha încorporate la arătura de bază; azot 60—70 kg/ha primăvara devreme.

Pregătirea terenului — arătură adâncă la 22—25 cm, primăvara nivelare și lucrare cu combinatorul.

Însămânțare — cu semănătoarea SPC—6 sau SPC—8 primăvara, foarte devreme, cu 15 kg/ha, la 50 cm interval și 2,5—3 cm adâncime.

Lucrări de întreținere — erbicidare cu Balan diluat în 600 l apă/ha cu MET—1200, primăvara, înainte de semănat; în cursul vegetației, 1—2 prașile mecanice și manuale. **Recoltare** — la începutul înfloririi, cu cositoarea, la 10—12 cm de la colet.

Principii active. Principii amare (cnicina, benedictina), ulei volatil, mucilagii, fitosterine, un principiu antibiotic, săruri de potasiu, vitamina B₂.

Acțiune farmacologică. Tonic-amar-eupeptic; mărește lent, dar pe durată mare, secreția gastrică; stimulent al secrețiilor hepatice și pancreatice; depurativ; febrifug; cicatrizant și antiseptic.

Recomandări majore. Dispepsii, gastrite hipoacide, anaciditate.

Alte recomandări. INT. — Anorexie; insuficiență hepatică și pancreatică; diskinezii biliare. EXT. — Ulcerații ale pielii; degerături, arsuri.

Mod de administrare. INT. — Infuzie sau macerat la cald (1—1 1/2 linguriță la cană), 1/4 de cană înainte de mese; tinctură (20 g de plantă macerată 7—8 zile în 100 ml alcool), 40—50 picături cu jumătate de oră înainte de masă. EXT. — Cataplasme cu infuzie concentrată (1 linguriță la cană); băi cu infuzie. Se include și în formula ceaiului tonic aperitiv.

TARAXACUM OFFICINALE WEB. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Pissenlit; G.: Löwenzahn; M.: Pongyola pitypang; R.: Aduvancik lekarstvennii.

Specie erbacee extrem de comună, cu rozetă bazală de frunze lanceolate și inegal scobite pe margine, tulpina floriferă goală la mijloc, inflorescență antodiu terminată de culoare galbenă.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Taraxaci); planta întreagă (Herba Taraxaci cum radice); rădăcinile (Radix Taraxaci) — IV—IX.

Ecologie, răspândire. Păpădia are cerințe ecologice foarte largi, fiind răspândită din cîmpie pînă în zona subalpină în locuri necultivate, pășuni și fînețe, la margini de drumuri, abundentă în lucerniere sau trifoiști.

Recoltare. Frunzele se recoltează cu mîna, iar planta întreagă sau rădăcinile cu cazmaua. În cazul recoltării plantei întregi, se îndepărtează tulpinile florifere.

Principii active. Inulină, rezine, tanin, mucilagii, substanță amară (taraxacina), fitoncide, fitosteroli, colic acid cafeic, alcoolii triterpenici specifici.

Acțiune farmacologică. Coleretic-colagog; normalizează circulația sanguină; stimulează secrețiile salivare, gastrointestinale, hepatice; diuretic; depurativ cu eliminare masivă de colesterol; adjuvant al reechilibrării glandulare.

Recomandări majore. Diskinezie, colecistită, insuficiență hepatică, crize hepatice, dureroase, icter catara, constipații datorate unor afecțiuni hepatice.

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni circulatorii; anorexie; dispepsii; afecțiuni renale; ateroscleroză; gută, reumatism; eczeme, alte afecțiuni cutanate; obezitate (în asociere cu specii laxative, diuretice, sudorifice); diabet. COSM. — Curăță tenul, îndepărtează petele și pistrii.

Mod de administrare. INT. — Infuzie din frunze sau decoct din rădăcini (1—2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi; salate în cura depurativă de primăvară; suc din planta proaspătă (1—3 linguri pe zi, 3—6 săptămîni). COSM. — aplicații cu suc de plantă.

Intră în formula ceaiurilor depurativ, dietetic, gastric, hepatic.

4. PLANTE CU FLORI ROSII

A. COROLA CU PETALE LIBERE

B. COROLA CU PETALE UNITE

MACUL ROȘU DE CÂMP

FLORĂ SPONTANĂ

PAPAVER RHOEAS L. — FAM. PAPAVERACEAE

Fr.: Coquelicot, Pavot rouge; G.: Feuer Mohn; M.: Vetési pipacs; R.: Mak samaseika.

Plantă erbacee anuală, cu tulpina erectă, acoperită cu peri aspri, frunze penat-sectate, flori solitare cu 2 sepale mari, caduce și 4 petale de culoare roșu aprins.

Partea utilizată. Petalele (Flores Rhoeados) — VI—VII.

Ecologie, răspândire. Deși specifică ca buruiănă de semănături (în special de cereale), macul se întâlnește și în miriști, pe marginea drumurilor, a căilor ferate, pe soluri mai fertile și bogate în calciu. Crește în toate județele de câmpie și deal.

Recoltare. Prin desprinderea ușoară a petalelor, la începutul desfacerii florii.

Principii active. Mucilagii, alcaloizi (readina, reagenina antocianozid.

Acțiune farmacologică. Emolient și antitusiv; sedativ și ușor hipnotic; decongestionant.

Recomandări majore. Bronșite, răceală, gripă, răgușeală.

Alte recomandări. INT. — Stări de agitație și insomnii (îndeosebi pentru copii). EXT. — Decongestionarea pleoapelor inflamate; dureri de gât.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană) care se bea caldă, în cursul unei zile; pentru efectul hipnotic, jumătate se bea seara. EXT. — Cataplasme cu infuzie caldă pe pleoape; gargară cu infuzie.

COACĂZUL NEGRU

RIBES NIGRUM L. — FAM. SAXIFRAGACEAE

Fr.: Cassis; G.: Schwarze Johannisbère; M.: Fekete ribizke; R.: Smaradina ciornaia.

Arbust cultivat, mai rar întâlnit în flora spontană, înalt până la 1—2 m, puternic ramificat, cu frunze trilobate, pe spate cu puncte galbene strălucitoare, flori pe tip 5, campanulate, galben-verzui la exterior, roșu carnal la interior.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Ribi nigri) — VI—VII.

Ecologie, răspândire. În flora spontană, considerat relict glacial, coacăzul negru crește sporadic în Transilvania (jud. Bistrița-Năsăud, Cluj, Harghita, Covasna, Alba), Moldova (jud. Bacău), prin păduri și tufișuri din zona montană. Suportă umbra, rezistă foarte bine la geruri și înghețuri, are nevoie de multă umiditate. Se localizează mai ales pe soluri mai grele și umede. Sursa principală de recoltare a frunzelor o constituie însă culturile, în zone de deal, din jud. Satu-Mare, Bihor, Cluj, Dimbovița și cu deosebire Suceava.

Recoltare. Prin ciupirea a cel mult 20—25% din frunze.

Principii active. Rutozid, vitamina C, tanin, săruri de potasiu, ulei volatil.

Acțiune farmacologică. Hipotensor cu marcată acțiune antiaterosclerotică; diuretic cu masivă eliminare de acid uric și purină.

Recomandări majore. Ateroscleroză.

Alte recomandări. Hipertensiune; afecțiuni renale (inclusiv litiază urică); edeme cardiorenale; gută; reumatism.

Mod de administrare. Infuzie (2 lingurițe la cană), 3 cani pe zi, între mese, în cure de lungă durată, respectiv 5—6 luni.

Intră drept component de bază în formula ceaiului antiaterosclerotic.

Ghidul plantelor medicinale uzuale

MĂCEȘUL

ROSA CANINA L. — FAM. ROSACEAE

Fr.: Eglantier; G.: Hunds Rose; M.: Gyepű rózsza;
R.: Roza sabacia

Arbust ghimpos, înalt de 2—3 m, cu ramuri arcuite în afară, frunze penat-compuse cu 5—7 foliole dispuse altern, flori pe tip 5 solitare sau grupate câte 2—3 la vârful ramurilor.

Partea utilizată. Peretele cărnos (pericarpul) al măceșelor (Fructus Cynosbati sine semine) — VIII—X.

Ecologie, răspândire. Măceșul, specie de lumină, crește în rărituri de păduri sau pe marginea acestora, în locuri poienite, pe coaste cu expoziție însoțită, în pășuni și finete, la marginea drumurilor și a căilor ferate. Fiind puțin pretențios față de sol, vegetează și pe terenurile sărace, pietroase, erodate sau supuse eroziunii. Rezistă foarte bine la temperaturi scăzute și la umiditate redusă. Altitudinal, se întâlnește de la cîmpie pînă la munte (cca 1200 m), îndeosebi în zonele de deal.

Recoltare. Fructele se culeg cînd devin cărămizii și au pete verzuie doar la vîrf.

Principii active. Complex vitaminic (C, A, B₁, B₂, P, K, PP, E); acizi organici, pectine, tanin, flavonoizi, carotenoide.

Acțiune farmacologică. Tonic-vitaminizant; scăderea permeabilității și fragilității capilare, normalizarea circulației periferice; anticataral; hepatoprotector, coleretic-colagog; diuretic; vermifug (îndeosebi tenifug).

Recomandări majore. Avitaminoze; sursă de vitamină C, îndeosebi pentru copii și convalescenți.

Alte recomandări. Tulburări de circulație periferică, purpure; afecțiuni renale, inclusiv litiază (pentru aceasta se recomandă achenele, popular numite „semințe”); sechele de hepatită, diskinezie biliară; enterocolită, catar intestinal; helmintiaze (îndeosebi teniaze).

Mod de administrare. Decoct scurt (2 linguri de măceșe fierte 5—10 minute în 0,5 l. apă; fructele se introduc în apă cînd aceasta clocotește); macerat la rece (100 g măceșe macerate 12 ore în 1 l. apă) care se poate consuma și ca băutură răcoritoare; pulpă de măceșe în miere — pentru eliminarea viermilor (2 părți fructe și o parte miere), 2—3 lingurițe dimineața pe stomacul gol.

FLORĂ SPONTANĂ

Se mai pot face siropuri, gemuri, dulceață, cidru. Pulpa fructelor de măceș intră în formula ceaiurilor aromat, hepatic, tonic-aperitiv, iar achenele în cea diuretic 2.

ONONIS SPINOSA L. — FAM. LEGUMINOSAE

Fr.: Bugrane; G.: Hauhechel; M.: Tövises iglic;
R.: Stalnik kaliucii.

Plantă erbacee perenă, cu tulpina mult ramificată, ramuri terminate cu spini, frunze trifoliolate, flori papilionate, roz, cu dungi mai închise, dispuse spre vârful tulpinii.

Partea utilizată. Rădăcinile (*Radix Ononidis*) — III—IV și IX—XI.

Ecologie, răspândire. Specie de pășuni și fânețe mai aride din zona de deal, răspândită îndeosebi în întreaga Transilvanie (mai ales în jud. Cluj și Sălaj), zona colinară a Olteniei (mai ales Mehedinți și Gorj) și a Moldovei (Vrancea, Bacău, Neamț, Suceava).

Recoltare. Se taie cu ajutorul cazmalei coletul care se pune din nou în pământ pentru a se asigura refacerea plantei.

Principii active. Glicozide flavonice (ononina, onospina), saponozide triterpenice, ulei volatil, tanin.

Acțiune farmacologică. Diuretic puternic; depurativ; sedativ și ușor hipnotic; ușor laxativ; expectorant.

Recomandări majore. Afecțiuni ale aparatului urinar, calmînd și durerile în litiaze și cistite.

Alte recomandări. INT. — Edeme cardiorenale, hidropizie; reumatism; dermatoze; stări de nervozitate, insomnii; constipații ușoare; bronșită, laringită (în faza de coacțiune). EXT. — Angină.

Mod de administrare. INT. — Decoct (1 1/2 linguriță la cană), 2—3 cani pe zi. EXT. — Gargară cu decoct mai concentrat.

Intră în formula ceaiului diuretic 2.

LYTHRUM SALICARIA L. — FAM. LYTHRACEAE

Fr.: Salicaire; G.: Blut-Weiderich; M.: Füzény;
R.: Derienik ivolistnii.

Plantă erbacee robustă, înaltă pînă la 2 m, neramificată, cu frunze lanceolate, inflorescență terminală, lungă de 20—40 cm, flori roșii-violacee pe tipul 6.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Salicariae) — VI—IX.

Ecologie, răspîndire. Plantă specifică pentru locuri mlăștinoase din zona de cîmpie pînă în cea montană. Este răspîndită în întreaga țară în zone mlăștinoase sau în buruienișurile din zonele inundabile, abundentă în Lunca și Delta Dunării.

Recoltare. La începerea perioadei de înflorire, se taie vîrfurile ramurilor cu inflorescențe (la distanță de 30—40 cm de la vîrf).

Principii active. Taninuri, flavonozide, antocianozide, colină, fitoncide, urme de ulei volatil.

Acțiune farmacologică. Antidiareic puternic, complet neiritant, antiseptic al tractului digestiv, antihemoragic; cicatrizant și antiseptic general.

Recomandări majore. Diaree bacilare, dizenterie.

Alte recomandări. INT. — Hemoragii. EXT. — Ulcere varicoase, hemoroizi; leucoree.

Mod de administrare. INT. — Infuzie sau decoctie scurtă (1 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Băi cicatrizante și spălături vaginale cu infuzie sau decoct.

Intră în compoziția ceaiului antidiareic și a produsului cosmetic Floriten 2.

CHAMAENERION ANGUSTIFOLIUM (L.) SCOP. SIN.
EPILOBIUM ANGUSTIFOLIUM L. — FAM.
ONAGRACEAE

Fr.: Osieur fleuri; G.: Gemeines Unholdenkraut;
M.: Erdei deréce; R.: Kiprei uskolistnii, Ivan ceai.

Răskoagea sau Sburătoarea cum se mai numește este o plantă erbacee înaltă de 0,80—1,30 m, neramificată, cu frunze dese, lanceolate, inflorescență racem terminală alungită, flori roșii-violacee asimetrice care trec în fructificații de tip capsulă alungită, la deschidere cu un papus abundent.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Epilobii angustifolii) — VI—VII.

Ecologie, răspândire. Specie caracteristică pentru tăieturi, doborâturi de pădure, se întâlnește de la altitudinea de 500—600 m și până la limita superioară a pădurilor de molid, mai rar pe marginea apelor de munte, pe stîncării. Este răspândită în tot arcul carpatic.

Recoltare. Frunzele se strujesc cînd planta nu este încă înflorită; înaintea uscării se pun la fermentare 5—7 zile, pînă se brunifică.

Principii active. Tanin, vitamina C, flavone (rutină, cvercetină), antocianidine, triterpene.

Acțiune farmacologică. Antidiareic; efect bacteriostatic asupra bacteriilor care provoacă supurații.

Recomandări majore. Ceai alimentar înlocuitor pentru ceaiul veritabil.

Alte recomandări. INT. — Diaree. EXT. — Afte; răni cu supurații.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—1 1/2 lingurițe la cană) care se bea îndulcită după gust. EXT. — Infuzie concentrată (2 linguri la cană) pentru spălarea rănilor și clătirea gurii.

ALTHAEA ROSEA (L.) VAR. NIGRA HORT. — FAM. MALVACEAE

Fr.: Rose trémière, Mauve arborée; G.: Pappelrose, Stockrose; M.: Mályvarózsa; R.: Šcitokroza rozovaia.

Plantă perenă de cultură, erectă și foarte înaltă (până la 3 m), cu peri aspri pe întreg aparatul vegetativ, tulpină cilindrică, robustă, puțin ramificată, frunze mari palmat-lobate, flori în spice terminale mult alungite foarte mari (6—10 cm), caliciu dublu, 5 petale negre-purpurii.

Partea utilizată. Florile (Flores Malvae arboreae) — VII—IX.

Ecologie, zonare. Specie de lumină directă și semiumbră, cu cerințe moderate față de umiditate, dar solicitând soluri adânci, afinate, bogate în humus. Suportă bine temperaturile ridicate sau scăzute. Sînt indicate terenurile adăpostite, deoarece datorită portului este ușor doborâtă de vînt. Poate fi cultivată în jud. Brăila, Buzău, Botoșani, dar și în restul țării.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — nu are preferințe speciale. **Îngrășăminte** — fosfor 60—70 kg/ha la arătura de bază și azot 40—60 kg/ha încorporate primăvara, timpuriu; în anii II și III se dau printre rînduri fosfor și azot cu norma la jumătate. **Pregătirea terenului** — arătură la adîncimea de 28—30 cm; cu 2—3 săptămîni înainte de semănat, se efectuează lucrarea cu combinatorul și nivelatorul.

Însămînțare — primăvara devreme cu semănătoarea SUP—21 cu limitatoare de adîncime, la 70—75 cm interval și 1—1,5 cm adîncime, cu 6 kg/ha.

Lucrări de întreținere — plivit și prășit de cîte ori este nevoie în fiecare an de vegetație; în primul an cînd plantele au 4—6 cm înălțime se răresc la 15—25 cm.

Recoltare — din anul II cînd florile sînt complet deschise.

Principii active. Mucilagii, fitosterine, pigmenți antocianici.

Acțiune farmacologică. Emolient.

Recomandări majore. Tuse, bronșită, laringită (în prima fază iritativă).

Alte recomandări. EXT. — Inflamații buco-faringiene.

Mod de administrare. INT. — Macerat la rece sau infuzie (o lingură la cană), 3 căni pe zi. EXT. —

Gargară cu macerat sau infuzie în concentrație dublă.

NALBA DE CULTURĂ

MALVA GLABRA DESV. SIN. MALVA SILVESTRIS
L. SSP. MAURITANICA (L.) THELLUNG — FAM.
MALVACEAE

Fr.: Mauve; G.: Kultur Käsepappel; M.: Papsajt;
R.: Prasvirnik lesnoi.

Subspecie de cultură, ierboasă, bienală sau perenă (în condițiile țării noastre se cultivă ca anuală, deoarece în anul II este atacată masiv de rugină), erectă, înaltă pînă la 1 m, cu frunze palmat-lobate, cu lobi dințați pe margine, nervuri proeminente pe fața inferioară, flori solitare la axila frunzelor, roșii-violacee.

Partea utilizată. Florile (Flores Malvae silvestris) — VII—IX; frunzele (Folium Malvae silvestris) — VI—IX.

Ecologie, zonare. Plantă bine adaptată la condițiile țării noastre, cu cerințe moderate față de temperatură și umiditate, excesul acestora favorizînd atacuri masive de rugină. Specie de lumină directă, mai pretențioasă față de sol, cu dezvoltare bună pe cele profunde, ușoare sau mijlocii, mai ales pe cernoziomuri. Se poate cultiva în întreaga țară, recomandîndu-se și ca plantă medicinal-ornamentală în parcuri și spații verzi.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale păioase sau prășitoare bine îngrășate. **Îngrășăminte** — fosfor 40—50 kg/ha și potasiu 30—40 kg/ha la arătura de bază; azot 60—80 kg/ha aplicat iarna pe zăpadă.

Pregătirea terenului — arătură la adîncimea de 22—25 cm, primăvara lucrare cu combinatorul.

Însămînțare — cu semănătoarea SUP—21 primăvara timpuriu, la 50 cm interval și 1—1,5 cm adîncime, cu 4—5 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — prașit pe rînd imediat după răsărire, apoi 1—2 prașile manuale și tot atîtea mecanice. **Recoltare** — florile se ciupec manual la completa deschidere; frunzele în mai multe reprize, atît timp cît nu sînt atacate de rugină sau înțepate.

Principii active. Mucilagii, vitamine (A, B₁, B₂, C), antocianozizi (în flori), un principiu cu acțiune ocitocică.

Acțiune farmacologică. Emolient; maturativ; ușor laxativ.

CULTURI

Recomandări majore. Tuse, bronșite, laringite (în faza iritativă).

Alte recomandări. INT. — Enterite; constipații; cistite. EXT. — dureri de gît, amigdalite, afte; furunculoză. COSM. — Iritații ale pleoapelor și obrazului; cuperoză; ten uscat.

Mod de administrare. INT. — Macerat la rece sau infuzie (1 lingură la cană), 3 căni pe zi. EXT. — Gargară, spălături locale, cataplasme cu decoct concentrat (50 g la litru).

Florile intră în formula ceaiului pectoral.

MALVA NEGLECTA WALLR. — FAM. MALVACEAE

Fr.: Petite Mauve; G.: Gemeine Käsrappe!; M.: Kerek leveli mályva; R.: Prasvirnik prenebrejennii.

Nalba mică sau Cașul popii cum i se mai spune este o plantă comună, ierboasă, anuală sau perenă, înaltă de 10—40 cm, tîritoare (rar erectă), bogat foliată și acoperită cu peri moi, frunze alterne, lung petiolate (pînă la 15—25 cm), limb reniform sau rotund cu 5—7 lobi palmați, rotunjiți și cu margine dințată, flori mici, alb-roze, cîte 1—6 la subsuoara frunzelor.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Malvae neglectae) — VI—IX.

Ecologie, răspîndire. Specie puțin pretențioasă care crește în locuri ruderaie și necultivate, în special în localități, în curți și pe marginea drumurilor, la lumină directă. Pe vreme excesiv de ploioasă este atacată masiv de rugină, produsul fiind inapt pentru recoltare.

Recoltare. Numai limbul prin ciupire sau cu recoltatorul de mușețel (acolo unde planta este în masă).

Principii active. Mucilagii, tanoizi, lipide, fitosteroli, vitaminele C și A.

Acțiune farmacologică. Emolient; maturativ; ușor laxativ.

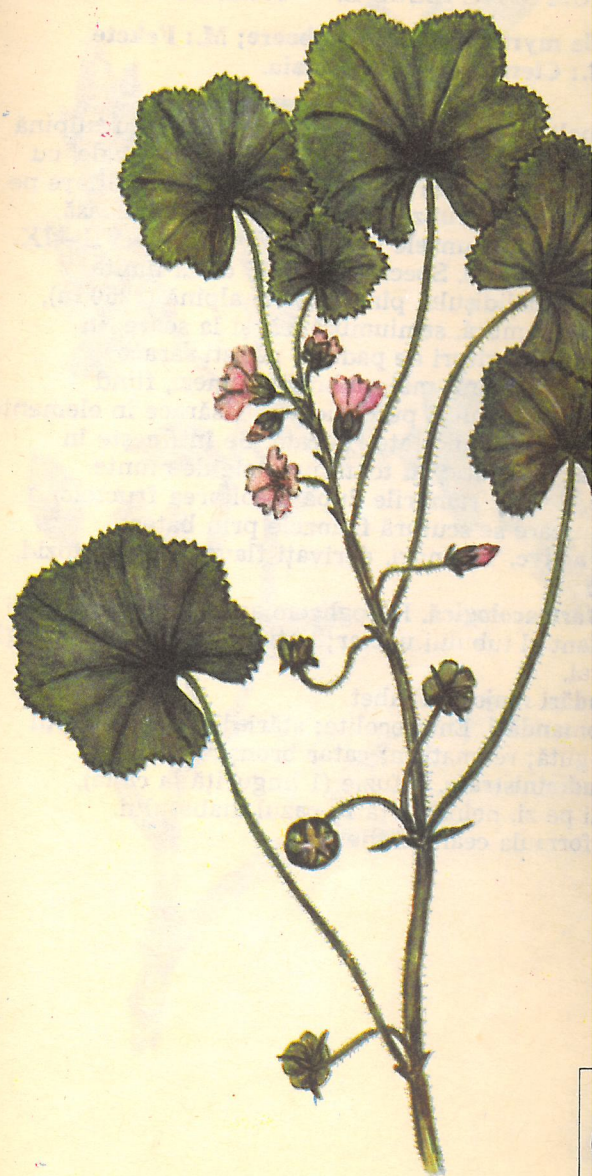
Recomandări majore. Tuse, bronșită, laringită (în faza iritativă).

Alte recomandări. INT. — Enterite, constipații; cistite.

EXT. — Dureri de gît, amigdalite, afte; furunculoză.

COSM. — Iritații ale pleoapelor și obrazului; cuperoză; ten uscat.

Mod de administrare. INT. — Macerat la rece sau infuzie (1 lingură la cană), 3 căni pe zi. EXT. — Gargară, spălături locale, cataplasme cu decoct concentrat (50 g la litru).

VACCINIUM MYRTILLUS L. — FAM. ERICACEAE.

Fr.: Airelle myrtille; **G.:** Heidelbeere; **M.:** Fekete áfonya; **R.:** Ciernica abiknavennaia.

Arbust înalt de 10—50 cm, foarte ramificat, cu tulpină verde avînd muchii evidente, frunze alterne, ovale, cu virf ascuțit și marginea mărunț dințată, flori solitare pe tip 5 la subsuoara frunzelor, corola roză, globuloasă.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Myrtilli) — VII—IX.

Ecologie, răspîndire. Specie montană, de la limita inferioară a molidișului pînă în zona alpină (2250 m), crește atît la umbră, semiumbră, cît și la soare, în tăieturi sau doborîturi de pădure, pajiști sărace, îndeosebi pe versanți mai umbriți și umezi, fiind indicator pentru soluri puternic acide, sărace în elemente nutritive, dar cu umiditate ridicată. Se întîlnește în întregul lanț carpat, în toate județele de munte.

Recoltare. Se taie ramurile după recoltarea fructelor, iar după uscare se scutură frunzele prin batere.

Principii active. Taninuri, derivați flavonici, arbutozid, mirtilină.

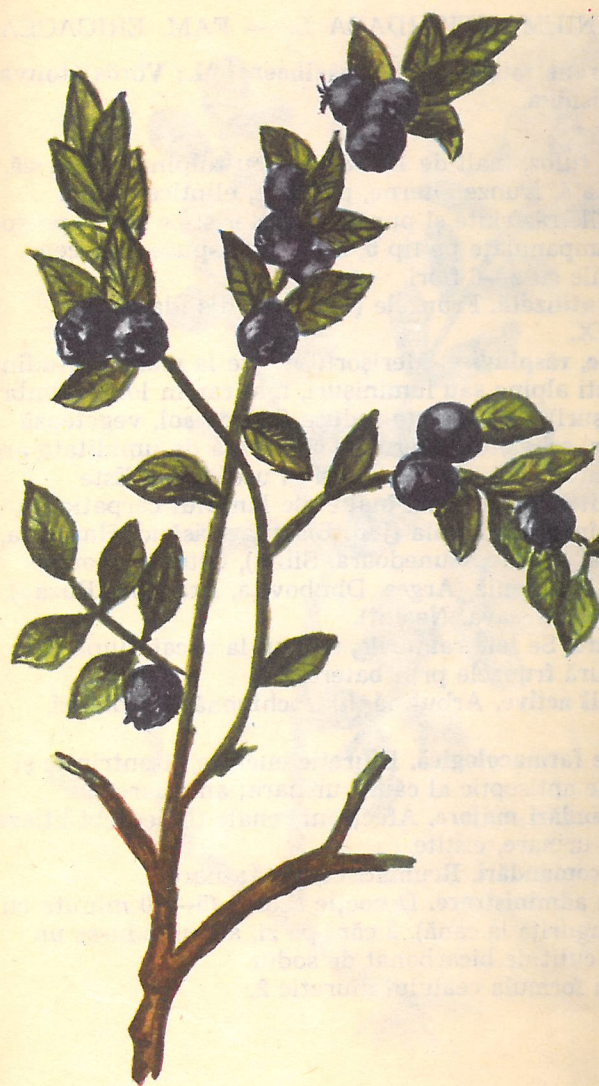
Acțiune farmacologică. Hipoglicemiant activ; diuretic și dezinfectant al tubului urinar; antidiareic; antihemoragic; anticataral.

Recomandări majore. Diabet.

Alte recomandări. Enterocolite; stări diareice; infecții urinare; gută; reumatism; catar bronșic.

Mod de administrare. Infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi, neîndulcită în cazul diabetului.

Intră în formula ceaiului dietetic.

VACCINIUM VITIS IDAEA L. — FAM. ERICACEAE

Fr.: Airelle rouge; G.: Preisselbeere; M.: Vörös áfonya; R.: Brusnika.

Arbust tufos, înalt de 10—30 cm, cu tulpina cilindrică, ramificată, frunze alterne, pielose, eliptice, având marginile răsfripte și puncte caracteristice negre pe spate. flori campanulate pe tip 5, alb-roz, dispuse în raceme terminale cu 2—6 flori.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Vitis idaea) — VIII—IX.

Ecologie, răspîndire. Merișorul crește la mare altitudine, în pajiști alpine sau luminișuri, mai rar în locuri umbrite (molidișuri). Are cerințe reduse față de sol, vegetează pe soluri schelete, puternic acide. Față de umiditate are amplitudine ridicată, rezistă și la uscăciune. Este răspîndit în zonele mai înalte ale lanțului carpatic, în special în Transilvania (jud. Bistrița-Năsăud, Harghita, Covasna, Brașov, Hunedoara, Sibiu), Oltenia (Gorj, Vâlcea), Muntenia (Argeș, Dîmbovița, Prahova, Buzău), Moldova (Suceava, Neamț).

Recoltare. Se taie ramurile, se pun la uscat, după care se scutură frunzele prin batere.

Principii active. Arbutină, hidrochinonă, flavonoizi, tanin.

Acțiune farmacologică. Diuretic energic, litontriptic și puternic antiseptic al căilor urinare; antidiareic.

Recomandări majore. Afecțiuni renale (îndeosebi litiaze), infecții urinare, cistite.

Alte recomandări. Reumatism, gută; diaree.

Mod de administrare. Decocție scurtă (5—10 minute cu 1 1/2 linguriță la cană), 2 căni pe zi, adăugîndu-se un vîrf de cuțit de bicarbonat de sodiu.

Intră în formula ceaiului diuretic 2.

PLĂMÎNĂRICA

PULMONARIA OFFICINALIS L. — FAM.
BORAGINACEAE

Fr.: Pulmonaire; G.: Lungenkraut; M.: Tdüdöfö; R.: Medunița lekarstvennaia.

Plantă ierboasă, perenă, aspru păroasă, cu tulpina cilindrică, neramificată, înaltă de 15—30 cm, frunze alungit-ovate, cu mici pete rotunde albe, flori grupate câte 6—15 într-o inflorescență de tip cimă scorpoidă, cu corola tubuloasă, la început de culoare roșie, apoi devenind violet și albastră.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Pulmonariae) — IV—IX.

Ecologie, răspîndire. Plămînărica crește în locuri umbroase și umede, în păduri de foioase, din cîmpie și pînă în zona montană inferioară, în toată țara, cu deosebire în Transilvania, Muntenia (jud. Dîmbovița, Giurgiu), Moldova (jud. Bacău, Neamț, Suceava).

Recoltare. Primăvara frunzele de pe tulpina floriferă, vara și la începutul toamnei cele care apar după înflorire, pe lăstarii sterili.

Principii active. Mucilagii, tanin, saponine, alantoină, săruri de potasiu, acid silicic, vitamine (C, A).

Acțiune farmacologică. Emolient și expectorant; cicatrizant; diuretic și ușor sudorific; remineralizant.

Recomandări majore. Afecțiuni respiratorii (bronșită, gripă, tuse, răgușeală).

Alte recomandări. INT. — Gastrite hiperacide, ulcer; afecțiuni renale; convalescență, stări de demineralizare. EXT. — Degerături; arsuri.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 lingură la cană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Cataplasme cu infuzie în concentrație dublă.

FLORĂ SPONTANĂ

LEONURUS CARDIACA L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Agripaume; G.: Herzgespann; M.: Gyöngyajak;
R.: Pustîrnik piatilopastnîi.

Plantă ierboasă viguroasă, înaltă de peste 1 m, cu tulpina în 4 muchii, frunze opuse, palmat-lobate, avînd aspectul unei labe de gîscă, cu peri aspri, flori roz, grupate cîte 10—20 la subsuoara frunzelor în inflorescențe compacte, avînd aspectul unui guler.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Leonuri) — VI—VIII.

Ecologie, răspîndire. Plantă de lumină, cu cerințe reduse față de umiditate și sol, crește în buruienișurile de la marginea drumurilor și a căilor ferate, la marginea pădurilor, în locuri poienite, pe lîngă garduri, pe terenuri necultivate, în zona de cîmpie și deal, pînă la altitudinea de 500—600 m. Este răspîndită în Transilvania, Banat, dar mai ales Muntenia (jud. Argeș, Ialomița, Giurgiu, Teleorman, Buzău, Brăila), Moldova (jud. Botoșani, Iași, Neamț, Suceava, Vaslui).

Recoltare. Virful înflorit (cca. 25 cm) și ramurile se taie cu foarfeca sau cosorul.

Principii active. Heterozide cardiotonice, alcaloizi (leunocardina, alți doi neidentificați), ulei volatil, un principiu amar, tanin, saponine, vitamine (A, C, E).

Acțiune farmacologică. Antispasmodic și tonic cardiac; sedativ nervos, hipnotic; antispastic general; stomachic; antiinflamator.

Recomandări majore. Afecțiuni cardiace de origine nervoasă.

Alte recomandări. INT. — Stări depresive nervoase, anxietate, insomnii, îndeosebi ale cardiacilor, astm bronșic; colite și gastrite cu componentă nervoasă; stări spastice ale vezicii biliare; atonie gastrică, digestie lentă. EXT. — Echimoze, răni.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (2 lingurițe la cană), 2 căni pe zi, dintre care pentru efectul sedativ una seara înainte de culcare; infuzie concentrată (3 linguri la cană), 3—5 linguri pe zi; tinctură (20 g de plantă macerate 7—8 zile în 100 ml alcool), 20—40 picături de 2—3 ori pe zi. În toate cazurile se fac cure de lungă durată, acțiunea plinară instalîndu-se după 1—2

săptămîni. EXT. — Cataplasme cu decoct concentrat (50 g la litru).

Intră în formula ceaiurilor sedativ, calmant, antiastm contra tulburărilor cardiace, anticolitic.

SALVIA

CULTURI

SALVIA OFFICINALIS L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Sauge; G.: Salbei; M.: Orvosi zsálya; R.: Salfei lekarstvenni.

Salvia sau jaleșul, cum se mai numește, este un subarbust de cultură, bogat ramificat, înalt de 30—80 cm, cu tulpina și frunzele acoperite dens de peri de culoare cenușiu-argintie, frunze opuse, ovate, flori albastre-violacee, evident bilabiate, cu 2 stamine ieșite în afară, cu conectiv în formă de pirghie, în inflorescențe spiciforme.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Salviae) — VI—X (2—3 recoltări).

Ecologie, zonare. Specie mediteraneeană, cu cerințe ridicate față de temperatură și lumină (vegetează cel mult la semiumbră), dar puțin pretențioasă față de sol, putând crește chiar și pe coaste pietroase, nisipuri. Se pretează a fi cultivată în parcuri și în spații verzi pentru valoarea sa ornamentală (se vor evita locurile cu praf, deoarece acesta se fixează pe frunze). Zone prielnice pentru cultură: părțile dinspre Dunăre ale jud. Dolj, Olt, Teleorman, Giurgiu, Călărași, precum și în sudul jud. Constanța.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase pentru boabe, borceaguri și cereale de toamnă.

Îngrășăminte — fosfor 60—80 kg/ha și potasiu 30—40 kg/ha la arătura de bază; azot 60—70 kg/ha primăvara, pe zăpadă, jumătate din doză și cealaltă jumătate după prima recoltare, încorporate la prașilă.

Pregătirea terenului — arătură la 28—30 cm și lucrare cu combinatorul sau grapa cu discuri în agregat cu grapa cu colți reglabili, cu 10—12 zile înainte de semănat.

Însămânțare — cu semănătoarea SUP—21 sau SUP—29 cu distribuitori speciali, la 62,5 cm interval și 3—3,5 cm adâncime, cu 8 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — un plivit în anul I și 2—3 prașile manuale și mecanice în timpul vegetației; când plantele au 4—5 frunze adevărate, se execută răritul pe rând la 10 cm plantă de plantă

Recoltarea — manual, înaintea înfloritului.

Principii active. Ulei volatil (cu tuionă, pinene, borneol, cineol), tanin, principii amare, substanțe estrogenice, acizi organici.

Acțiune farmacologică. Stomachic, carminativ și antispastic; coleretic-colagog; tonic nervin; sedativ al durerilor; uterotonic; stimulent al circulației sanguine; antidiabetic energic; cicatrizant și antiseptic; antisudorific.

Recomandări majore. INT. — Diabet; diskinezie biliară; EXT. — Afte, stomatite, gingivite, abcese dentare.

Alte recomandări. INT. — Dispepsii, gastrite hipoacide, stomacuri atone; colici; astenii, mai ales cele care succed unor afecțiuni de durată, epuizante; sudorație nocturnă exagerată (indeosebi în TBC); afecțiuni circulatorii; tonifierea uterului după naștere. EXT. — Răni cu puroi; transpirație fetidă a picioarelor.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană) care se bea câte o cană după fiecare masă; contra sudorației nocturne o cană înainte de culcare. EXT. — Gargarisme, comprese, loționări, băi locale cu infuzie. Intră în formula ceaiurilor antiastmatic și pentru gargară.

Contraindicații. Femeilor care alăptează le micșorează secreția lactată.

CIMBRUL DE GRĂDINĂ

SATUREJA HORTENSIS L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Sariette; G.: Bohnenkraut; M.: Csombord;
R.: Ciaber sadovii.

Plantă anuală de cultură, înaltă de 20—40 cm, ramificată tufos, cu frunze mici lanceolate, rare, flori bilabiate, roz-violacee, în verticile distanțate, dispuse la subsuoara frunzelor superioare.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Saturejae) — VI—IX (2—3 recoltări).

Ecologie, zonare. Ca specie mediteraneeană, cimbrul are nevoie de temperaturi ridicate și de lumină directă, iar față de umiditate, cerințele sînt mai ridicate doar în prima perioadă de vegetație. Dă rezultate bune pe soluri afinate, ușoare sau mijlocii, permeabile. Cele mai bune condiții le are în Cîmpia de Vest, Muntenia (jud. Teleorman, Giurgiu, Prahova, Buzău, Brăila), sudul și centrul Moldovei (jud. Galați, Bacău, Neamț).

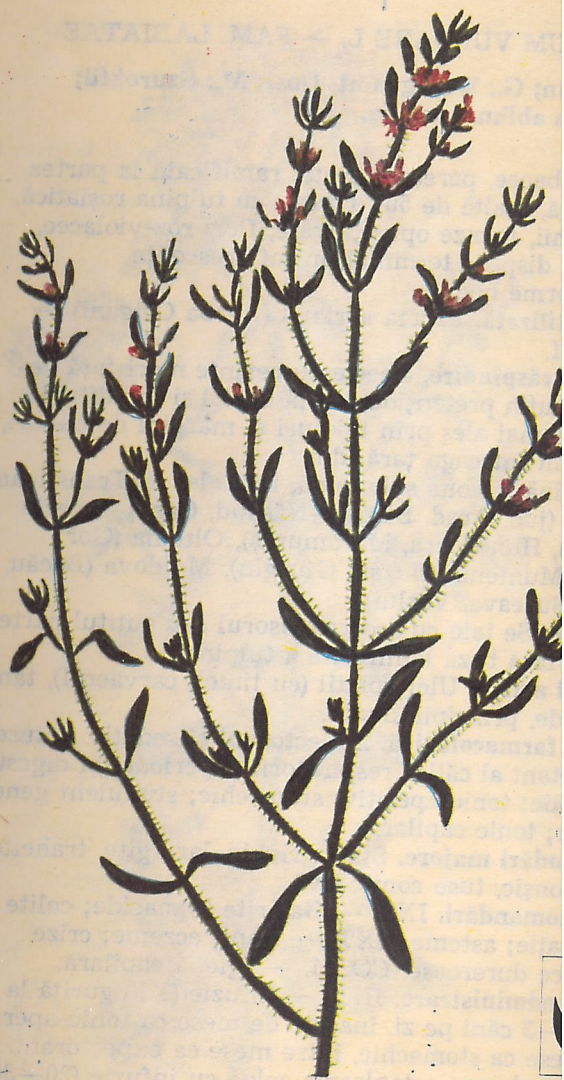
Tehnologia de cultură. **Premergătoare** — prășitoare, cereale de toamnă, leguminoase. **Ingrășăminte** — fosfor 50—60 kg/ha și potasiu 45—50 kg/ha la arătura de bază; azot 135—150 kg/ha primăvara înainte de pregătirea patului germinativ. **Pregătirea terenului** — dezmiriștire la 10—12 cm, dacă este cazul, arătură adîncă la 22—25 cm lăsată în brazdă crudă; primăvara nivelare, grăpare și lucrare cu combinatorul la 4—6 cm adîncime, apoi tăvălugire. **Însămînțare** — cu semănătoarea SUP—21 sau SUP—29 cu distribuitor de semințe mici și patinele montate la limitatoarele de adîncime, cu 4—5 kg/ha, la intervale de 50 cm între rînduri și adîncime de 1—2 cm. **Lucrări de întreținere** — erbicidare cu Afalon 7 kg/ha diluate în 600 l apă, administrat cu MET—1200, imediat după însămînțare; 1—2 prașile mecanice și 1—2 prașile manuale.

Recoltare — manual cu secera sau mecanic cu Windroverul cînd 40—50% din plante sînt îmbobocite.

Principii active. Ulei volatil, sescviterpene, tanin, mucilagii, substanțe amare.

Acțiune farmacologică. Expectorant și antiseptic; tonic-amar și stomachic; antispastic; carminativ; ușor antidiareic.

Recomandări majore. Colite de fermentație, balonări.

Alte recomandări. Anorexie, tulburări dispeptice; cronice; astm bronșic; contracturi nervoase ale stomacului; diaree benigne.

Mod de administrare. Infuzie (1 1/2 linguriță la cană) 1—2 căni pe zi.

ORIGANUM VULGARE L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Origan; **G.:** Wohlgemut, Dost; **M.:** Szurokfű;
R.: Dușița abiknavennaia.

Plantă erbacee, perenă, erectă, ramificată la partea superioară, înaltă de 50—80 cm, cu tulpina roșiatică, în 4 muchii, frunze opuse, ovate, flori roz-violeace, bilabiate, dispuse terminal, în inflorescențe corimbiforme bogate.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Origani) — VII—VIII.

Ecologie, răspîndire. Specie cu cerințe mari față de lumină, puțin pretențioasă față de sol și umiditate, vegetează mai ales prin tăieturi și margini de păduri, tufișuri, în întreaga țară, din cîmpie pînă în zona subalpină, mai ales în Transilvania și Banat (jud. Arad, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Harghita, Hunedoara, Maramureș), Oltenia (Gorj, Vâlcea), Muntenia (Buzău, Giurgiu), Moldova (Bacău, Neamț, Suceava, Vaslui).

Recoltare. Se taie cu secera, cosorul sau cuțitul partea aeriană, fără baza lignificată a tulpinii.

Principii active. Ulei volatil (cu timol, carvacrol), tanin, flavonoide, principii amare.

Acțiune farmacologică. Expectorant și sedativ al tusei; dezinfectant al căilor respiratorii superioare și digestive; antispastic; tonic-aperitiv; stomachic; stimulent general; vulnerar; tonic capilar.

Recomandări majore. Stări gripale, laringite, traheite, astm bronșic, tuse convulsivă.

Alte recomandări. INT. — Gastrite hipoacide; colite de fermentație; astenie. EXT. — Răni; eczeme; crize reumatice dureroase. COSM. — Igienă capilară.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 cani pe zi, înainte de mese ca tonic-aperitiv, după mese ca stomachic, între mese ca expectorant. EXT. — Băi locale sau cataplasme calde cu infuzie (20—30 g la litru).

Intră în formula ceaiurilor antibronșitic, sedativ și a aromatizantului pentru băi.

MAI
Fr.:
pemo

Plan
cauz
opus
la su
Part
VI—
Ecol
aridi
Este
necu
de st
Mun
Brăil
Gala
Reco
rami
ligni
Princ
acid
sapor
Acțiv
expec
febril
Reco
Alte
astm
cardi
intole
ulcer
Mod
cană)
și în
pulbe
infuz
Intră

THYMUS SERPYLLUM L.* — FAM. LABIATAE
Fr.: Serpolet; G.: Feldthymian. Quendel;
M.: Vadkakukkfű; R.: Timian palzucii.

Subarbust de talie mică (10—30 cm), parțial tîrîtor, cu ramuri îndreptate în sus, frunze mici, alungit-ovate, opuse, inflorescențe glomerulare, cu flori mici, roșii-purpurii sau roz, bilabiate.

Partea utilizată. Partea aeriană, respectiv rămurelele înflorite (Herba Serpylli) — VI—IX.

Ecologie, răspîndire. Plantă de locuri foarte însoarite, iubitoare de căldură, cu pretenții foarte reduse față de umiditate și sol, vegetează pe locuri aride, pietroase sau nisipoase, însă cu expoziție sudică și bogate în calciu. Crește în zona de deal și munte, în finețe, pe coaste aride, pietroase. Poate fi recoltată în cantități mai mari în întreaga Transilvanie, județele de deal ale Munteniei și Olteniei, Moldova (jud. Botoșani, Suceava, Neamț, Bacău, Vrancea), Dobrogea (jud. Tulcea).

Recoltare. Rămurelele înflorite se taie cu foarfeca sau cuțitul.

Principii active. Ulei volatil (cu borneol, cineol, principiu amar — serpilina).

Acțiune farmacologică. Antiseptic intestinal; carminativ; coleretic; diuretic; expectorant și calmant al centrului tusei; tonic-aperitiv și stomachic; stimulent nervos; vermifug; sedativ al durerilor; tonic capilar.

Recomandări majore. Bronșită, astm, tuse spastică, tuse convulsivă.

Alte recomandări. INT. — Dispepsii, enterocolite, balonări; anorexie; helmintiaze; astenii, anemii de primăvară. — EXT. — Dureri sciatică, reumatismale, gutoase; plăgi purulente; igiena capilară; igiena bucală.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Băi locale cu infuzie concentrată (30—50 g la litru) care poate fi utilizată și ca apă de gură.

* În fapt este vorba de un nume generic care cuprinde numeroase specii de cimbrisor din flora spontană, printre care Th. marschallianus Willd., Th. pannonicus All., Th. glabrescens Willd., Th. austriacus Bernh., Th. pulegioides L., Th. dacicus Borb., Th. jankae Celak., Th. balcanus Borb.

Intră în compoziția ceaiurilor antiastmatic, antidiabetic pentru gargară.

Contraindicații. În dispepsii și hipopepsii grave, în activitatea enzimatică; insuficiență pancreatică.

THYMUS VULGARIS L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Thym; G.: Garten Thymian; M.: Kerti kakukkfű;
R.: Timian abiknavennii.

Subarbust de cultură cu tufe globuloase, cu baza lignificată, înalt de 10—50 cm, tulpini numeroase, cilindrice, lemnoase și cenușii la bază, părțile tinere cu peri îndreptați în jos, frunze scurt pețiolate, opuse și mici, cu margini răsucite, păroase pe spate, flori mici, rozee grupate în mici inflorescențe spiciforme la subsuoara frunzelor superioare.

Partea utilizată. Partea aeriană, respectiv partea erbacee a rămurelelor (Herba Thymi vulgaris) — VI—X (2—3 recoltări).

Ecologie, zonare. Plantă de lumină puternică, necesitând locuri însorite și temperaturi ridicate, nu rezistă la înghețurile târzii de primăvară și la curenții reci. Este puțin pretențioasă față de umiditate și sol, preferă însă pe cele ușoare. Zonele cele mai favorabile pentru cultura acestei plante sînt în Cîmpiile Cîteniei (jud. Olt, Dolj), Bărganului (jud. Giurgiu, Călărași, Ialomița, Brăila, sudul Buzăului), Burnazului, Cîmpia de Vest, precum și în zonele de cîmpie ale jud. Bacău și Neamț.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase, cereale de toamnă, borceag și prășitoare bine îngrășate cu gunoi de grajd. **Ingrășăminte** — fosfor 60—70 kg/ha și potasiu 40—50 kg/ha toamna la arătura de bază; azot 80—100 kg/ha în două reprize egale, primăvara după plantare și după prima recoltare; în anii II—V, toamna la ultima prășilă, fosfor și potasiu 3/4 din doza inițială, iar azot în doze egale cu primul an, la prima prășilă și după prima recoltă. **Însămînțare** — răsadniță, în straturi calde (60 m² pentru un hectar) în februarie sau reci (150 m² pentru un hectar) în august, cu 0,350 kg/ha. **Plantare** — toamna pînă la 20 septembrie sau primăvara devreme, la 50 cm între rînduri și 20 cm între plante pe rînd. **Lucrări de întreținere** — erbicidare (în primul an, înainte de plantare, în anii II—V primăvara timpuriu) cu Gesagard 50, cu MET—1200, în doză de 5—7 kg/ha diluate în 400—600 l apă; 4—5 prașile anual; bilonare înainte de primul îngheț. **Recoltare** — în faza cînd

ar primele butoane florale, cu secera, la 10—12 la pămînt.

Principii active. Ulei volatil (cu borneol, cineol, ti carvacrol, limonen), tanin, acid cafeic, flavone, un principiu amar.

Acțiune farmacologică. Antiseptic intestinal; carm coleretic; diuretic; expectorant și calmant al centr tusei; tonic-aperitiv și stomachic; stimulent nervo vermifug; analgezic; tonic capilar.

Recomandări majore. Bronșită, astm, tuse spastică convulsivă.

Alte recomandări. INT. — Dispepsii, enterocolite, balonări; anorexie; helmintiaze; astenii, anemii de primăvară. EXT. — Dureri sciatică, reumatismale, gutoase; plăgi purulente; igienă capilară; igienă b

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță ană), 2—3 căni pe zi. EXT. — Băi locale cu infuzi oncentrată (30—50 g la litru) care poate fi utiliza a apă de gură.

ntre în compoziția ceaiurilor pectoral și contra co **Contraindicații.** În dispepsii și hipopepsii grave, eoarece inhibă activitatea enzimatică; insuficiență ancreatică

CENTAURIUM UMBELLATUM GILIB. — FAM. GENTIANACEAE

Fr.: Petit centauree; G.: Tausendguldenkraut; M.: Kisezerjofü; R.: Zalatotisiacinik malii.

Specie erbacee anuală sau bianuală, erectă, cu tulpini în 4 muchii, ramificate la partea superioară, frunze ovale, opuse și sesile, flori roz pe tip 5 în inflorescențe terminale.

Partea utilizată. Partea aeriană. (Herba Centaurii) — VII—IX.

Ecologie, răspîndire. Specie de lumină sau semiumbră, cerințe mari față de umiditate, răspîndită de la cîmpie pînă în zona subalpină, în fînețe și poieni umede, tufărișuri, la marginea pădurilor, mai abundentă spre zona de deal, îndeosebi în Transilvania și Banat (jud. Arad, Bihor, Bistrița-Năsăud, Caraș-Severin, Hunedoara, Timiș), Oltenia (Gorj, Mehedinți, Vîlcea), Muntenia (Argeș, Dîmbovița, Prahova), Moldova (jud. Suceava, Vrancea). Datorită restrîngerii bazinelor, sînt necesare lucrări de refacere a acestora.

Recoltare. În timpul înfloririi se taie cu foarfeca sau cuțitul.

Principii active. Un principiu amar (eritaurina), glicozid (eritrocentaurina), alcaloid (eritricina), rezine, gume.

Acțiune farmacologică. Stimulează secrețiile gastrointestinale; coleretic-colagog; febrifug; vermifug vulnerar.

Recomandări majore. Gastrită hipoacidă, anorexie, digestie lentă, dispepsii.

Alte recomandări. INT. — Diskinezie biliară; colecistită; tonic pentru convalescenți și copii; stări febrile; helmintiaze. EXT. — Răni, contuzii, ulceratii.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), cîte un sfert de cană înainte de mesele principale; tinctură (20 g de plantă macerate 8 zile în 100 ml alcool), cîte 30 picături înainte de mese. EXT. — Cataplasme cu infuzie concentrată (2 linguri la cană). Intră în formula ceaiurilor tonic-aperitiv și gastric 2.

VALERIANA

VALERIANA OFFICINALIS L. — FAM.
VALERIANACEAE

Fr.: Valériane; G.: Baldrian; M.: Mezei macskagyökér;
R.: Valeriana lekarstvennaia.

Valeriana sau odoleanul este o specie ierbacee perenă, din flora spontană, dar care este mai ales cultivată, inițial cu o rozetă de frunze, apoi cu tulpină erectă, neramificată, cu frunze tulpinale opuse, imparipenat sectate cu 5—11 perechi de lacinii lanceolate, păroase mai ales pe spate și la bază, cu pețiole din ce în ce mai scurte de la bază spre vîrf, flori în inflorescențe terminale dense, asemănătoare cu o umbelă, flori mici de 4—5 mm, asimetrice, roșii-liliachii pînă la alb.

Partea utilizată. Rizomii cu rădăcinile (*Radix Valerianae* — III—IV și X—XI).

Ecologie, răspîndire, zonare. În flora spontană, unde cantitățile recoltabile sînt reduse, crește în tufărișuri, păduri, locuri umede și umbroase, la marginea apelor, în lunci și zăvoaie, în zona de deal și munte.

În cultură este mai bine adaptată la temperaturi mai scăzute, are pretenții ridicate față de umiditate și lumină (suportă cel mult semiumbra). Preferă solurile profunde, ușoare, bogate în humus, permeabile. Zonele foarte favorabile se găsesc în Cîmpia Timișului și, în special, a Crișurilor (jud. Bihor), Podișul Transilvaniei, depresiunile din jud. Bistrița-Năsăud, Mureș, Harghita, Covasna, Țara Bîrsei, iar zone favorabile nordul Moldovei (jud. Suceava, Botoșani, Neamț).

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă, prășitoare și culturi furajere pentru masă verde. **Ingrășăminte** — fosfor 60—70 kg/ha și potasiu 50—60 kg/ha la arătura de bază; azot 30—40 kg/ha la pregătirea patului germinativ. **Pregătirea terenului** — arătură la adîncimea de 25—28 cm, menținerea terenului curat de buruieni, lucrare apoi cu discul în agregat grapa cu colți reglabili și nivelatorul. **Însămînțare** — în luna august cu semănătoarea SUP—21 cu distribuitor pentru semințe mici și limitator de adîncime, la interval de 50 cm și adîncime de 0,3—0,5 cm, cu norma de 3—4 kg/ha.

CULTURI FLORĂ SPONTANĂ

Lucrări de întreținere — prașilă oarbă între rîrări primăvara cînd plantele au 2—4 frunze și înălțime, 2—3 prașile manuale și tot atîtea mecanice.

Recoltare — cu plugul fără cormană sau cu disc de sfecle; rizomii se scutură de pămînt cu furca despică în 6—8 părți, se trec într-un curent de aer și se trec la uscat.

Principii active. Ulei volatil, alcaloizi, acizii cafelice, clorogenice, sescviterpene.

Acțiune farmacologică. Sedativ de bază al sistemului nervos central, ca și al celui autonom al inimii; antispastic; antivomitiv.

Recomandări majore. Afecțiuni cardiace cu subnormalitate (aritmii, palpitații).

Alte recomandări. Stări de nervozitate, anxietate, insomnii; colici stomacale de natură nervoasă; stenoza cardiacă; vomă.

Mod de administrare. Infuzie (1 linguriță la cană) se bea treptat în cursul zilei sau seara la culcare în formă de pulbere, de 3 ori pe zi cîte un vîrf de cuțit; tinctură (20 g macerate 8 zile în 100 ml alcool), de 2—3 ori pe zi cîte 15—20 picături.

Întră în formula ceaiurilor calmant, sedativ, gascic și calmant al tulburărilor cardiace.

ARCTIUM LAPPA L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Bardane; G.: Klette; M.: Bojtorján; R.: Lopuh balşoi.

Specie erbacee bianuală, în primul an are numai frunze foarte mari în rozetă pornind direct din rădăcini, iar în anul II tulpini florifere puternice, la bază cu frunze mai mari în rozetă, pe tulpină mai mici; florile sînt de culoare purpurie, grupate în antodii globuloase în diametru de 3—4 cm, cu involucri avînd ţepi cu vîrful întors.

Partea utilizată. Rădăcinile (Radix Bardanae) — III—IV (de la plante de 2 ani) şi X—XI (de la plante de 1 an).

Ecologie, răspîndire. Plantă caracteristică pentru terenuri necultivate, brusturele creşte pe lîngă drumuri, căi ferate, garduri, de la cîmpie pînă în zona montană, rezistă la secetă şi temperaturi extreme.

Recoltare. Rădăcinile se scot cu cazmaua, se spală imediat, se curăţă de părţile aeriene, se despică în 2 sau 4 pentru a se usca mai uşor.

Principii active. Inulină, ulei volatil, săruri de potasiu, acid cafeic, vitamine din grupa B.

Acţiune farmacologică. Depurativ (prin cumulara proprietăţilor diuretice şi sudorifice); hipoglicemiant; coleretic-colagog; tonic capilar; dezinfectant.

Recomandări majore. Dermatoze (acnee, furunculoză, eczeme); diabet.

Alte recomandări. INT. — Calculoză biliară, diskinezie, afecţiuni renale. EXT. — Dermatoze; igienă capilară, seboree; plăgi infectate.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 linguriţe la cană, 2—3 cani pe zi). EXT. — Decoct (2—3 linguri la 1/2 l apă) pentru spălat rănilor şi fortifierea părului; tinctură (20 g macerate 8 zile în 100 ml alcool) ca tonic capilar (se poate adăuga 1 lingură de oţet).

ANGHINAREA

GLYCYRRHIZA GLABRA L. — FAM. LEGUMINOSAE

Fr.: Régliſſe, Bois doux; G.: Süſſholz; M.: Édesgyökér;
R.: Salodka golaia.

Subarbust din flora spontană, dar care este și cultivat pentru proprietățile sale farmaceutice, înalt pînă la 1,5 m, avînd aspect de tufă, cu frunze imparipenat compuse din 5—9 perechi de foliole ovate sau lat-eliptice, flori papilionate, albastre-violet, în raceme alungite care pornesc de la subsuoara frunzelor.

Partea utilizată. Rădăcinile (Radix Liquiritiae) — III—V și IX—XI.

Ecologie, răspîndire, zonare. Principala cerință a acestui arbust este căldura, solicitînd o temperatură ridicată și locuri ferite de vînturi puternice; cele mai potrivite soluri sînt cele ușoare, nisipoase (putînd fi folosit ca antierozional sau pentru fixarea nisipurilor). Specie de lumină sau semiumbră, din regiuni joase, crește în albiile părăsite ale unor rîuri, în buruienișuri, locuri necultivate, doar în cîteva părți ale jud. Vrancea, Brăila. Se recomandă a fi cultivat în nisipurile din Delta Dunării, din sudul Olteniei, ca și în zonele de răspîndire naturală.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — cereale de toamnă sau prășitoare care eliberează devreme terenul.

Îngrășăminte — fosfor 40—60 kg/ha, potasiu 30—40 kg/ha și gunoi de grajd 25—30 t/ha încorporate toamna; azot 40—50 kg/ha primăvara pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — păstrarea terenului curat de buruieni, arătură adîncă de toamnă (desfundare) la adîncimea de 35—40 cm, urmată de lucrare cu cultivatorul.

Însămînțare — cu 3—4 kg/ha sămînță la 100 cm interval și 2,5—3 cm adîncime; prin plantare de stoloni (fragmente de rizomi) primăvara, devreme, la 100 cm interval între rînduri, 30—40 cm distanță pe rînd și 10—12 cm adîncime. **Lucrări de întreținere** — 2—3 prașile manuale și tot atîtea mecanice, în fiecare an de cultură. **Recoltare** — în anul III de cultură, toamna după încetarea vegetației sau primăvara devreme, numai rădăcinile secundare și rizomii laterali care se scutură de pămînt, se spală și se despică longitudinal în 2—4 bucăți, după care se trec la uscare.

CULTURI

Acțiune farmacologică. Coleretic-colagog; hepatoprotimulează metabolizarea colesterolului în ficat; dietic-aperitiv; stomachic; depurativ; hipoglicemiant. **Recomandări majore.** Diskinezie, colecistită, insuficiență biliară, hepatite, ciroze.

Alte recomandări. Hipercolesterolemie, ateroscleroză; edeme cardiorenale; constipație, în special datorată insuficienței biliare; anorexie; dispepsie; enterite, colite; urticarii, prurit; diabet.

Mod de administrare. Infuzie (1 lingură la 500 ml apă se bea într-o zi: o cană dimineața, înainte de năuindu-se culcat 20—30 minute pe partea dreaptă, r30 minute înaintea meselor principale. Se fac cu20—30 zile, cu 30 de zile pauză. Se folosește în formula ceaiurilor hepatic și gastric stimule

ARMURARIUL

SILYBUM MARIANUM (L.) GÄRTN. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Chardon Marie; G.: Mariendistel; M.: Máriatövis; R.: Silibum.

Plantă erbacee de cultură, anuală sau bianuală, înaltă de 1—1,5 m, cu frunze și inflorescență ghimpoase, cu frunze alterne, sesile, alungit-ovate și marmorate cu alb, nervura principală și cele secundare terminându-se cu un ghimpe, flori tubuloase, roșii, grupate în antodii mari, ghimpoase.

Partea utilizată. Fructele (Fructus Cardui mariani) — VIII.

Ecologie, zonare. Datorită originii mediteraneene, armurariul are pretenții ridicate față de temperatură, însă moderate față de umiditate și sol (contraindicate cele grele sau pe care stagnează apa). Este indicată cultivarea în sudul Munteniei (jud. Ialomița, Giurgiu, Teleorman), al Olteniei (jud. Olt, Dolj), Dobrogei (jud. Constanța), Cîmpiei de Vest (jud. Timiș).

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase pentru boabe, prășitoare, cereale de toamnă. **Îngrășămin** — fosfor 50—60 kg/ha și potasiu 40—50 kg/ha toamna la arătura de bază; azot 80—100 kg/ha primăvara, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — arătură la 22—25 cm adâncime, menținerea curată a terenului de buruieni; primăvara, lucrări cu combinatorul și nivelatorul.

Însămînțare — primăvara, în mustul zăpezii, cu SPC-6, norma fiind de 10 kg/ha, la 62,5 cm interval și 3—4 cm adâncime. **Lucrări de întreținere** — plivit imediat ce plantele se disting bine, rărit la 8—12 cm când ajung la 3—4 cm înălțime, prașilă de 1—2 ori manual și mecanic, erbicidare cu Lasso înainte de semănat cu MET-1200, încorporat la adâncimea de 4—5 cm, câte 8 l/ha cantitate diluată în 600 l apă. **Recoltare** — cu combina C 12 când 80% din inflorescențe sînt uscate.

Principii active. Silimarină (derivat fenolic), săponozide, fitomelane, acid f-maric.

Acțiune farmacologică. Hepatoprotector și hepatoregenerator; stimulează creșterea tensiunii arteriale prin acțiune asupra suprarenalei; tonic-amar.

Recomandări majore. Hepatite, ciroze, stări inflamatorii și de suprasolicitare a ficatului.

CULTURI

Indicații de recomandări. Hipotensiune; digestie dificilă. **Mod de administrare.** Infuzie (1—1 1/2 linguriță de ucte măcinate la cană), 2 căni pe zi: prima înainte icul dejun, după care se stă culcat 20—30 minute rtea dreaptă, a doua în două reprize, cu 30 minut aintea meselor principale; cure de 15—20 zile cu uază 15 zile.

Contraindicații. Hipertensiune.

5. PLANTE CU FLORI ALBASTRE SAU VIOLETE

A. COROLĂ CU PETALE LIBERE

B. COROLĂ CU PETALE UNITE

LEMNUL DULCE

CYNARA SCOLYMUS L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Artichaut; G.: Artischocke; M.: Árticsóka;
R.: Ținara.

Plantă de cultură bienală sau perenă, viguroasă (înalță pînă la 2 m) și puternic ramificată, cu frunze mari, adînc divizate, spinoase, albicioase, flori în capitule mari, roșii-violacee, involucrul avînd 4—5 rînduri de foliole ghimpoase.

Partea utilizată. Frunzele (Folium Cynarae) — VI—IX (2—4 recoltări).

Ecologie, zonare. Anghinarea este sensibilă la temperaturi scăzute (nu rezistă sub 0° cu solul descoperit), preferă soluri adînci, bogate, cu reacție neutră, permeabile, cu umiditate suficientă, are pretenții ridicate față de umiditatea atmosferică. Cu bune rezultate poate fi cultivată în sudul țării (jud. Ialomița, Giurgiu, Teleorman, Olt, Dolj, Buzău, Brăila), Cîmpia de Vest (Timiș). Se poate cultiva în scopuri medicinal-ornamentale în parcuri și grădini.

Tehnologia de cultură. **Premergătoare** — prășitoare, leguminoase, cereale de toamnă. **Ingrășăminte** — fosfor și potasiu cîte 50—60 kg/ha la arătura de bază; azot 70—75 kg/ha primăvara, înainte de semănat. **Pregătirea terenului** — după premergătoare timpurii se trece cu grapa cu discuri în agregat cu grapa cu colți reglabili, apoi se efectuează arătura de bază la adîncimea de 28—30 cm (după premergătoare tîrzii numai arătura de bază); primăvara, grăpat, nivelat, afinare cu discul, grapa și combinatorul. **Însămînțare** — primăvara, după trecerea brumelor tîrzii, cu semănătoarea SPC-6 la 70 cm interval și 3—4 cm adîncime, cu 4—5 kg/ha. **Lucrări de întreținere** — prășit imediat după răsărire, rărit cînd plantele au 2—3 frunze adevărate la distanța de 25 cm (obligatoriu după fiecare recoltare); erbicidare, folosind MET-1200 cu Treflan 6 l/ha diluat în 400—600 l apă administrat înainte de semănat și bine distribuit pe întregul teren. **Recoltare** — cu secera, cu atenție pentru a nu vătăma inima plantei.

Principii active. Cinarină, acid clorogenic, polifenoli, flavonozide, principiu amar (cinaropicrina), mucilagii, taninuri, acizi organici, săruri de potasiu și magneziu.

FLORĂ SPONTANĂ CULTURI

Principii active. Glicirizină, flavonoide, hormon esteroidic, vitamine din grupa B.

Acțiune farmacologică. Fluidificarea secrețiilor traheobronhice și faringiene; diuretic; antispasmodic; antiinflamator și antiulceros; acțiune estrogenă; lăcrășă prin influențarea motilității gastrointestinale.

Recomandări majore. Gastrită hiperacidă, ulcer gastric. **Alte recomandări.** Bronșite, traheite, faringite, tulburări ale sistemului circulator, afecțiuni urinare (inclusiv colici renale); reumatism; constipație; stimularea organelor sexuale secundare.

Mod de administrare. Macerat (1/2 linguriță la cană de apă) se bea în cursul zilei; pulbere 1—3 g pe zi. Intră în formula pulberii laxativ-purgative.

LINUM USITATISSIMUM L. — FAM. LINACEAE

Fr.: Lin; G.: Lein; M., R.: Len.

Specie ierboasă, cultivată în primul rând pentru fibră sau pentru ulei, cu tulpina înaltă de 60—100 cm, ramificată de la bază (la inul pentru ulei) sau numai terminal (la inul pentru fuior), frunze alterne, lanceolate lungi de 2—3 cm și late doar de 2—3 mm, cu 3 nervuri paralele, flori albastre-azurii, pe tip 5, câte 10—15 în dicazii terminale.

Partea utilizată. Semințele (Semen Lini) — VIII—IX, folosite ca atare sau sub formă de făină (Farina Lini).

Ecologie, răspândire. Inul are cerințe ecologice comune, găsind condiții bune în cea mai mare parte a țării. Are nevoie de mai multă umiditate, uscându-se printre primele plante în timpul secetelor prelungite. Se dezvoltă mai bine pe soluri ușoare sau mijlocii, afinate, aerisite, profunde, permeabile, bine structurate, bogate în humus cu reacție ușor acidă.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — lucernă, trifoi. **Îngrășămintă** — fosfor 50—60 kg/ha și 25—30 kg/ha potasiu la arătura de bază; azot 30—40 kg/ha primăvară înainte de lucrări cu cultivatorul sau combinatorul.

Pregătirea terenului — arătură de toamnă la adâncimea de 28—30 cm, lăsată în brazdă crudă; primăvara se discură și apoi se aplică lucrarea cu cultivatorul în agregat, cu grapa reglabilă. **Însămânțare** — primăvara timpuriu la 12,5 cm interval și 2—3 cm adâncime, cu 60 kg semințe la ha. **Lucrări de întreținere** — tăvălugit imediat după însămânțare, plivit ori de câte ori este nevoie. **Recoltare** — cu combina C 12 când 85% din semințe au culoarea cafenie.

Principii active. Muciilagii, lipide, protide, heterozid cianogenetic-linamarozidul, săruri de potasiu și magnez

Acțiune farmacologică. Semințele au acțiune laxativă; anticatarală; antilitiazică renală; făina: maturativă; emolientă; antiinflamatoare.

Recomandări majore. Semințele în constipații, iar făina în tratarea abceselor, furunculelor.

Alte recomandări. INT. — Semințe: catar gastrointestinal și respirator; litiază renală, nefrite, cistite. EXT. — Făina: cistite; atenuarea acțiunii iritante a făinii de muștar (în sinapisme); eczeme; panarițiu.

Mod de administrare. INT. — Semințe: ca atare laxativ (1—2 linguri între mese sau seara la culcare) sau macerat la rece (1 lingură la cană, timp de 6—8 ore, 3 cani pe zi); în cataruri — infuzie (1 lingură la cană, putându-se adăuga suc de lămâie). EXT. — Cataplasme cu pastă de făină frecată cu apă caldă de locale în cistite (2—4 linguri la 1/2 l apă).

ERYNGIUM PLANUM L. — FAM. UMBELLIFERAE

Fr.: Panicaut plâne; G.: Flachblättrige Männertreu;
M.: Kék iringó; R.: Sinegolovnik ploskalistnii.

Plantă erbacee perenă, avînd o nuanță albastrui-vineție ghimpoasă, ramificată la partea superioară, cu frunze rigide, întregi la bază, cele superioare fiind mai mici și palmat-sectate, flori în capitule terminale albastrui.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Eryngii plani) — VII—IX.

Ecologie, răspîndire. Plantă întîlnită în pășuni și fînețe, locuri necultivate (răzoare, margini de drumuri și căi ferate). Crește numai în lumină directă, pe soluri ușoare nisipoase, cu cerințe moderate față de umiditate.

Altitudinal vegetează din zona de cîmpie pînă în zona deal (500—600 m). În cantități recoltabile se găsește mai ales în Transilvania (jud. Arad, Bistrița-Năsăud, Brașov, Cluj, Harghita, Hunedoara, Mureș, Sibiu), Banat, nordul Moldovei (jud. Botoșani).

Recoltare. Planta se taie cu cuțitul sau secera de la bază, cu tot cu frunzele bazale, apucîndu-se cu o mînușă groasă; se poate tăia și cu sapa.

Principii active. Saponozide triterpenice (saniculasaponozida).

Acțiune farmacologică. Emolient și expectorant extrem activ, antitusiv și antispastic; diuretic.

Recomandări majore. Tuse de diferite etiologii, inclusiv tuse convulsivă, bronșită, astm.

Alte recomandări. Afecțiuni urinare.

Mod de administrare. Infuzie sau decoctie scurtă (1 linguriță la cană) care se bea în cursul unei zile, în multe reprize.

IRIS GERMANICA L. — FAM. IRIDACEAE.

Fr., G.: Iris; M.: Liliom; R.: Kasatik ghermanskii.

Stînjenelul este o specie erbacee, perenă, cultivată mai ales în scop ornamental, cu frunze radicale enziforme (formă de sabie), tulpină floriferă viguroasă, flori violete, asimetrice, pe tipul 3, dispuse spre vârful tulpinii.

Partea utilizată. Rizomii (Rhizoma Iridis) — III—IV și X—XI.

Ecologie, răspîndire, zonare. Plantă cu cerințe modeste, vegetează în lumină directă, dar și la semiumbră, pe soluri variate (evitîndu-se cele pe care stagnează apa) rezistă bine la ierni reci, dar se dezvoltă foarte bine în condiții de climă blîndă și veri călduroase. Poate fi cultivat în întreaga țară, de preferat în zonele sudice.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — culturi ce eliberează devreme terenul și-l lasă curat de buruieni.

Ingrășăminte — 80 kg/ha fosfor la arătura de bază, 30 kg/ha azot la desprimăvărare.

Pregătirea terenului — arătura adîncă la 28—30 cm, lucrare cu combinatorul, înaintea plantatului. **Plantare** — toamna devreme, la 50 cm interval, 25 cm între plante pe rînd, 10—12 cm adîncime, cu 800 kg rizomi fasonați la hectar. **Lucrări de întreținere** — grăpat după plantare, 2—3 prașile mecanice și manuale anual; în zonele cu temperaturi mai ridicate toamna, în anul II și III, se bilonează. **Recoltarea** — în toamna anului III de cultură cu plugul fără cormană; rizomii se scutură de pămînt, se spală, se despică sau se taie în felii.

Principii active. Ulei volatil cu ironă, heterozid flavonic (iridozid), tanin, mucilagii.

Acțiune farmacologică. Expectorant (în doze mici); purgativ drastic (în doze mari); vomitiv.

Recomandări majore. Bronșită (în faza de coacțiune).

Alte recomandări. INT. — Constipații acute; provocarea vomiei în caz de intoxicații. EXT. — Mestecarea rizomilor de către copiii mici le ușurează creșterea dinților.

Mod de administrare. INT. — Decoct (1 linguriță la cană ca pectoral, 2 lingurițe la cană ca purgativ) cîte 2 căni pe zi. EXT. — Mestecarea unor fragmente de rizomi.

TĂTĂNEASA

SYMPHYTUM OFFICINALE L. — FAM.
BORAGINACEAE

Fr.: Consoude; G.: Beinwell; M.: Fekete nádálytő;
R.: Akopnik lekarstvennii.

Plantă ierboasă perenă, robustă, cu peri aspri pe întreaga suprafață, tulpină cu muchii aripate, frunze opuse, mari, alungite, decurente (care se prelungesc pe tulpină), foarte aspre, flori roșii-violacee, pe tip 5, tubuloase, grupate în cime scorpioide (inflorescențe în forma unei cozi de scorpion).

Partea utilizată. Rădăcinile (Radix Symphyti) — III—V și IX—XI.

Ecologie, răspândire. Plantă de locuri deschise, tătăneasa crește mai ales pe soluri grele, argiloase, pe care stagnează apa, de la cîmpie pînă în zona montană inferioară, pe marginea apelor, prin șanțuri, locuri bălțite, zăvoaie, lunci, adesea pe soluri crude de la excavații, sau ca buruiană de cultură. Cele mai mari cantități pot fi recoltate în jud. Cluj și Sălaj.

Recoltare. Cu sapa sau cazmaua, iar dacă bazinul este dens, chiar cu plugul; ca buruiană de cultură se recoltează din brazdă după arătură. Se spală bine înainte de a fi pusă la uscat.

Principii active. Alantoină, mucilagii, glicozide, tanin, colină, ulei volatil.

Acțiune farmacologică. Cicatrizant, antiinflamator; expectorant; antidiareic; antihemoragic.

Recomandări majore. Gastrite hiperacide, ulcere gastrice și duodenale.

Alte recomandări. INT. — Bronșite și alte cataruri respiratorii; diaree benigne, enterite; hemoptizii, hemoragii interne. EXT. — Ulcer varicos; fisuri anale și ale sînilor; arsuri; inflamații articulare; retragerea proceselor inflamatorii.

Mod de administrare INT. — Decoct (1—2 lingurițe la cană), 2—3 căni pe zi, între mese. EXT. — Spălături locale, cataplasme cu macerat la rece sau decoct concentrat (4—5 linguri la cană).

Intră în formula ceaiurilor gastric calmant și gastric cicatrizant.

FLORĂ SPONTANĂ

LEVĂNȚICA

LAVANDULA ANGUSTIFOLIA MILL. — FAM. LABIATAE

Fr.: Lavande; G.: Lavendel; M.: Szagos levendula;
R.: Lavanda kalasovaia.

Semiarbust de cultură, formînd tufe globuloase verzi-cenușii înalte de 30—100 cm, cu frunze opuse, întregi, liniare, verzi-cenușii datorită perilor, flori labiate violet-albăstrui, grupate în inflorescențe terminale cu aspect de spic lung de 3—7 cm.

Partea terminală. Florile (Flores Lavandulae) — VI—VII
Ecologie, zonare. Plantă care are nevoie de temperaturi ridicate, levănțica rezistă la ger doar în perioada de repaus și acoperită cu zăpadă; solicită lumină directă; puțin pretențioasă față de umiditate și sol, vegetează și pe cele aride, dar bogate în calciu. Nu suportă solurile cu exces de umiditate sau pe care stagnează apa. Se recomandă a fi cultivată în Cîmpia de Vest, Cîmpia Olteniei, Cîmpia Burnazului, Bărăgan, cîmpia și zona colinară a Dobrogei, Subcarpații de curbură și meridionali.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — plante furajere și prășitoare care eliberează terenul devreme și-l lasă curat de buruieni. **Ingrășăminte** — 70—90 kg/ha fosfor și 150—200 kg/ha potasiu la arătura de bază la înființarea culturii și 85—100 kg/ha azot primăvara, înaintea pornirii în vegetație; anual între rînduri, primăvara, 25—45 kg/ha azot, iar toamna 45—70 kg/ha fosfor.

Pregătirea terenului — discuire în ambele sensuri, arătura de desfundare la 45—50 cm adîncime, nivelare, pichetare. **Inmulțire** — a) **prin butășire** — cu butăși de 7—8 cm lungime, recoltați toamna după încetarea vegetației, cu baza lignificată, cu tăietură până; se țin 1—2 ore într-un vas cu apă, apoi se plantează în nisip la 10 cm interval și 5 cm distanță; în toamna anului următor, se plantează la locul definitiv sau în școală, în funcție de dezvoltarea butașului; b) **prin despicarea tufelor** — obținîndu-se 70—140 butăși direct înrădăcinați prin tăierea, toamna, a părții aeriene la 8—10 cm și acoperirea cu pămînt, în toamna următoare putîndu-se face despărțirea; butășii astfel obținuți se plantează în nisip, după care se procedează identic; c) **prin răsad** — după metodele generale, cu un necesar la hectar de 200

CULTURI

mp straturi calde sau 500 mp straturi reci, cu 10 sămînță. **Plantare** — la intervale și distanțe de 10 la adîncime de 12—15 cm, rămînînd afară doar 4. **Lucrări de întreținere** — 3—4 prașile mecanice și atîtea manuale, bîlonare toamna tîrziu, iar primăvara după trecerea pericolului de îngheț, desfacerea bîlonului. **Recoltare** — cu secera, cînd 25% din flori sînt cîrmite. **Principii active.** Ulei volatil (cu cca 50% acetat de etanol), tanin, un principiu amar.

Acțiune farmacologică. Sedativ nervos; diuretic; colagog; febrifug; antispasmodic; antiseptic și cicatrizant. **Recomandări majore.** Hiperexcitabilitate, migrenă, insomnii.

Alte recomandări. INT. — Afecțiuni cardiace cu sindrom nervos; afecțiuni renale (inclusiv colică renală); reumatism; diskinezie biliară; răceală, gripă; tuse accese prelungite, astm. EXT. — Băi sedative; plajă. **Mod de administrare.** INT. — Infuzie (1 linguriță de flori la 1 l apă) 2—3 căni pe zi, dintre care ca sedativ una cu 30 min înainte de culcare. EXT. — Băi cu infuzie (20—30 g flori la 1 l apă); fricțiuni cu oțet aromat (30—40 g macerate în 1 l oțet).

Intră în formula aromatizantului pentru băi și a produselor cosmetice Floriten 1 și 2.

MĂTĂCIUNEA

DRACOCEPHALUM MOLDAVICA L. — FAM. LABIATAE.

Fr.: Mélisse turque, Mélisse de Moldavie; G.: Türkische Melisse; M.: Kerti sárkányfü; R.: Zmeegalovnik moldavskii.

Plantă anuală de cultură, cu miros plăcut de lămâie, ramificată, cu frunze alungite și dințate, flori bilabiate albastre-violacee la subsuoara frunzelor dinspre vârful ramurilor, avînd aspectul unor spice alungite.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Dracocephali) — VII—IX.

Ecologie, zonare. Specie de lumină, cu cerințe mai moderate față de căldură în prima parte a vegetației, dar la înflorire solicitînd temperaturi ridicate. Față de umiditate, dimpotrivă, cerințele sînt mai mari în primele faze. Preferă soluri ușoare, bogate în humus și permeabile. Condițiile respective sînt întrunite în Cîmpia Bărăganului Dobrogei, sudul Moldovei și Cîmpia de Vest.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — prășitoare îngrășate care eliberează devreme terenul, leguminoase (contraindicat după plante oleaginoase sau oleo-eterice).

Îngrășămintă — 30—40 kg/ha fosfor încorporat la arătura de toamnă, 30—40 kg/ha azot înainte de semănat sub combinator. **Pregătirea terenului** — arătură adîncă la 28—30 cm, primăvara lucrare cu combinatorul și grapa cu colți reglabili. **Însămînțare** — primăvara cu semănătoarea SUP-21 prevăzută cu dispozitiv pentru semințe mici, la intervale de 50 cm și adîncime de 1—1,5 cm, cu 3 kg sămînță la hectar. **Lucrări de întreținere** — 3—4 prașile mecanice, 1—2 prașile manuale și plivit.

Recoltare — la începutul înfloririi cu Windroverul sau manual cu secera sau coasa, la 8—10 cm de la colet; a doua recoltare la interval de 45—50 de zile.

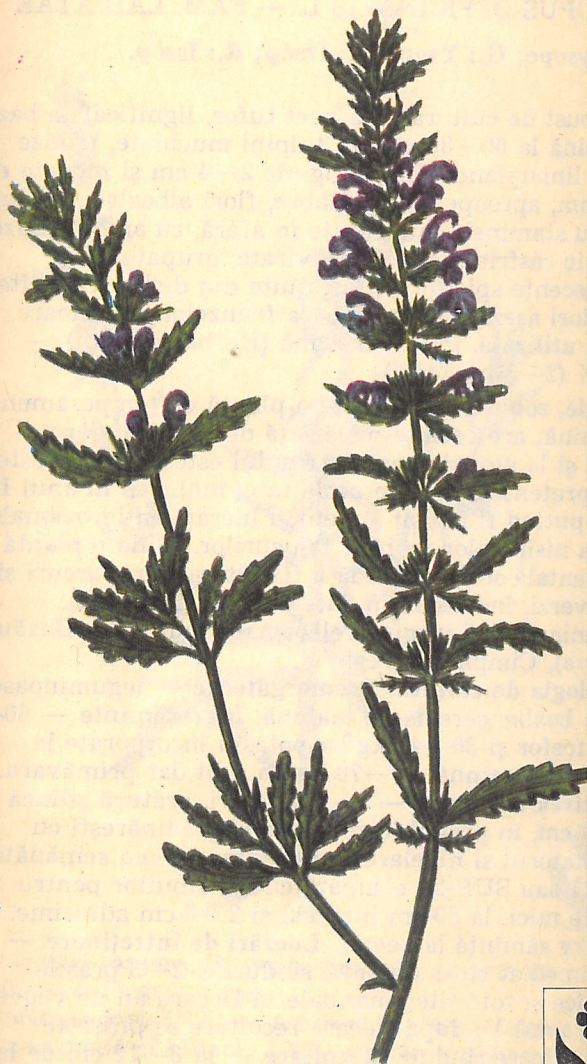
Principii active. Ulei volatil (bogat în citral, acetat de geranil), substanțe amare, tanin, acid cafeic.

Acțiune farmacologică. Antispastic; carminativ; coleretic; colagog; stimulent al digestiei.

Recomandări majore. Colite spastice, balonări.

Alte recomandări. Diskinezie biliară; dispepsii, atonie gastrică.

CULTURI

Mod de administrare. Infuzie (1 linguriță la cană), cîni pe zi, după mesele principale. Intră în compoziția ceaiului gastric calmant.

HYSSOPUS OFFICINALIS L. — FAM. LABIATAE

Fr.: Hysope; G.: Ysop; M.: Izsóp; R.: Issop.

Subarbust de cultură cu aspect tufos, lignificat la bază, înalt pînă la 60—80 cm, cu tulpini muchiate, frunze opuse, liniar-lanceolate, lungi de 2—4 cm și înguste de 2—8 mm, aproape sesile, glabre, flori albastre, roz sau albe, cu staminele mult ieșite în afară, cu ambele buze puternic răsfrînte și adînc divizate, grupate în inflorescențe spiciforme, alcătuite din dichazii cu cîte 7—9 flori așezate la subsuoara frunzelor superioare.

Partea utilizată. Partea aeriană (Herba Hyssopi) — VI—IX (2—3 recoltări).

Ecologie, zonare. Isopul este o plantă cu temperament de lumină; are cerințe mari față de căldură, dar rezistă și la geruri aspre dacă solul este acoperit, este puțin pretențios față de umiditate (mai ales în anul II) și sol, putînd fi folosit și pentru lucrări antierozionale, fixarea nisipurilor mobile, taluzurilor. Fiînd o plantă ornamentală se recomandă a fi cultivată în parcuri și spații verzi, îndeosebi în Oltenia (jud. Dolj, Olt), Muntenia (jud. Giurgiu, Teleorman, sudul jud. Buzău și Prahova), Cîmpia de Vest.

Tehnologia de cultură. Premergătoare — leguminoase pentru boabe, cereale de toamnă. **Ingrășămint** — 60—80 kg/ha fosfor și 30—40 kg/ha potasiu încorporate la arătura de toamnă, 50—70 kg/ha azot dat primăvara.

Pregătirea terenului — 1—2 discui, arătură adîncă la 28—30 cm, în pragul iernii, lucrări grădinărești cu combinatorul și nivelare. **Însămînțare** — cu semănătoarea SUP-21 sau SUP-29 echipată cu distribuitor pentru semințe mici, la 50 cm interval și 2—3 cm adîncime, cu 8—10 kg sămînță la hectar. **Lucrări de întreținere** — plivit imediat ce se observă rîndurile, 2—3 prașile mecanice și tot atîtea manuale în fiecare an de vegetație, pînă în anul V; după fiecare recoltare se prășește mecanic între rînduri. **Recoltare** — la 8—12 cm de la colet, cînd plantele au 10—12% flori, cu Windroverul; se repetă de 2—3 ori la intervale de 45—50 de zile.

Principii active. Ulei volatil, flavone, substanțe amare, tanin.

Acțiune farmacologică. Expectorant foarte activ; tonic amar; hipotensor; antilitiazic; antiseptic și cicatrizant.

Recomandări majore. Bronșite (inclusiv în cele cu senzații de sufocare), astm.

Alte recomandări. INT. — Anorexie; hipertensiune; calculoză renală și biliară. EXT. — Răni (inclusiv cele purulente).

Mod de întrebuințare. INT. — Infuzie (1 linguriță la cană), 2—3 cani pe zi. EXT. — Băi sau comprese cu infuzie concentrată (1 lingură la 100 ml apă). Intră în formula ceaiurilor antiastmatic, pectoral, sudorific.

MENTA

MENTHA PIPERITA (L.) HUDS. — FAM. LABIATAE

Fr.: *Menthe poivrée*; G.: *Pfefferminze*; M.: *Borsos menta*; R.: *Miata perecinaia*.

Menta este o plantă perenă de cultură cu miros aromat caracteristic, înaltă de 50—120 cm, puternic ramificată chiar de la bază, tulpina în 4 muchii evidente, cu frunze opuse, oval-lanceolate, flori violacee asimetrice, cu 4 lobi din care unul mai mare, grupate într-o inflorescență spiciformă alcătuită la rîndul ei din mai multe cime. **Partea utilizată.** Frunzele (*Folium Menthae*) — VII—IX (2 recoltări).

Ecologie, zonare. Temperatura ridicată este factorul determinant al conținutului în ulei volatil al mentei. Este o specie de lumină, cu cerințe ridicate față de umiditate pînă la butonizare, dar, după prima recoltare, excesul acesteia (mai ales apa care stagnează) îi este dăunător. Se dezvoltă optim pe soluri ușoare, afinate, bogate, fiind foarte bune cele aluvionare, turboase sau cele din locuri desecate. Zone foarte favorabile: Cîmpia de Vest, a Olteniei (jud. Olt, Dolj), Burnazului, Bărăganului, Dobrogei; zone favorabile: Țara Birsei (partea de est a jud. Brașov și cea de vest a jud. Covasna), sudul și centrul Moldovei (jud. Galați, Vrancea, Bacău, Neamț).

Tehnologia de cultură. Premergătoare — borceaguri pentru fin, lăguminoase pentru boabe, cereale de toamnă, prășitoare neoleaginoase, legume timpurii. **Îngrășăminte** — fosfor — 50—80 kg/ha și potasiu 35—50 kg/ha la arătura de bază; azot 50—60 kg/ha la desprăvărare, pe zăpadă. **Pregătirea terenului** — discuire la 10—12 cm și arătură de bază la adîncimea de 28—30 cm; înaintea plantării nivelare și lucrare cu combinatorul. **Plantare** — toamna, în ultima decadă a lunii septembrie, cu 1000—1200 kg/ha stoloni fasonați, așezați orizontal în șir continuu, în rigole, la intervale de 70 cm și adîncimea de 12—15 cm (numai cînd condițiile nu o permit, toamna, se poate face și primăvara). **Lucrări de întreținere** — erbicidare cu Gesagard 50; lucrare cu cultivatorul între rînduri la 8—10 cm adîncime, imediat după răsărire, plivit, 4—5 prașile. **Recoltare** — manual prin strujire pentru obținerea unui produs de calitate superioară; recoltarea întregii

CULTURI

părți aeriene la 7—8 cm de la sol. După uscare, prin prelucrare, se obține spărtură de frunză.

Principii active. Ulei volatil cu mentol, tanin, flavonoide, polifenoli, principii amare.

Acțiune farmacologică. Stimulent general al funcției digestive; antiseptic intestinal; antidiareic; antispasmodic; antiemetic; carminativ; coleretic-cologog; nervin; diuretic și antilitiazic; antitusiv.

Recomandări majore. Diaree (îndeosebi la sugari); colici intestinale.

Alte recomandări. INT. — Atonia stomacului („stomac lenes”); vomă (gravidă, rău de mare, rău de înălțime, balonări, aerofagie; diskinezie, litiază biliară; afecțiuni renale, inclusiv litiază; astenii fizice și nervoase; tuse de diferite etiologii. EXT. — Debilitate, astenie; dureri reumatice; urticarii; răgușeală, guturai.

Mod de administrare. INT. — Infuzie (1—2 lingurițe cană), 1—2 cani pe zi; ca antiemetic se bea rece și în înghițituri mici. EXT. — Băi tonice (cu 2 litri infuzie concentrată cu 30—40 g la litru ce se adaugă în apa de baie sau cu 3—5 g dintr-un amestec în părți egale de ulei de mentă și alcool); fricțiuni antireumatismale și urticarii (ulei de mentă 5% în alcool); inhalatii (cu ulei picurat peste apă fierbinte sau chiar cu infuzie fierbinte). Intră în formula ceaiurilor antiastmatic, anticolitic, antidiareic, gastric, hepatic.

GHINȚURA ALBASTRĂ

FLORĂ SPONTANĂ

GENTIANA ASCLEPIADEA L. — FAM.
GENTIANACEAE

Fr.: Gentiane; G.: Enzian; M.: Fecsketárnics;
R.: Goreciavka lastovennaia.

Ghințura albastră, cunoscută și sub numele de Lumînărica pămîntului, este o plantă ierboasă perenă, înaltă de 40–80 cm, cu frunze ovale opuse, dispuse seriat, flori albastre, pe tipul 5, în formă de clopot, așezate la subsuoara frunzelor.

Partea utilizată. Rădăcinile și rizomii (Radix Gentianae asclepiadeae) — VIII—X.

Ecologie, răspîndire. Specie de umbră sau semiumbră, cu cerințe ridicate față de umiditate, crește pe văioage umede, la margini de poieni sau păduri, în zona montană, pe versanți umbriți ai dealurilor, coborînd pînă la 400–500 m, în tot arcul carpatic.

Recoltare. Cu cazmaua sau sapa.

Principii active. Principii amare (gentiopicrină, gentioamarină, amarogentină), ulei volatil, alcaloidul gentianină, tanin.

Acțiune farmacologică. Stimulent puternic al secrețiilor salivare și gastrice; antihelmintic; coleretic-colagog; antipiretic și antimalaric.

Recomandări majore. Gastrită hipoacidă, tulburări dispeptice.

Alte recomandări. Anorexie; stări de debilitate la copii; diskinezie biliară, colecistite; helmintiaze; maladii febrile (inclusiv malarie).

Mod de administrare. Infuzie sau decoct (1/2 linguriță la cană, cîte 1/4 cană înainte de mese; tinctură (20 g macerate 7–8 zile în 100 ml alcool), cîte 5–10 picături înainte de mese pentru copii, iar pentru adulți 15–20 picături; pulbere (0,2–2 g/zi); sirop tonic pentru copii (macerat la cald, din 1 lingură de plantă cu 150 ml apă în clocot timp de 6 ore, se strecoară, se adaugă 250 g zahăr și se fierbe pînă capătă consistență siropoasă; se iau 3–4 lingurițe pe zi, înainte de mese).
Intră în formula ceaiului tonic-aperitiv.

CENTAUREA CYANUS L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Bleuet; G.: Kornblume; M.: Büzavirág; R.: Vasilek sinii.

Plantă anuală, erectă, înaltă de 0,5—1 m, cu frunze alterne, liniare, lungi de 8—9 cm și înguste de 4—9 mm, cu peri mățasoși, flori albastre în antodii globuloase terminale.

Partea utilizată. Inflorescențele — impropriu „flori“ (Flores Cyani cum receptaculis) — VII—VIII.

Ecologie, răspândire. Buruiană de culturi, tipică pentru semănăturile de grâu și de secară, uneori crește și pe marginea drumurilor și prin locuri uscate și pietroase în regiunea de câmpie și de deal din întreaga țară.

Recoltare. Inflorescențele se rup întregi cu pedunculul sub 1 cm.

Principii active. Principii amare, tanin, glicozidul cikorina, mucilagii, antocianidine, săruri de potasiu.

Acțiune farmacologică. Diuretic ușor; calmant și antiseptic ocular; tonic-amar; antidiareic.

Recomandări majore. Conjunctivite, iritații și înroșiri ale pleoapelor (în uz extern).

Alte recomandări. Afecțiuni ale aparatului urinar (în special în amestec cu alte specii); reumatism; anorexie; diaree benignă.

Mod de întrebuințare. INT. — Infuzie (1/2 linguriță la cană) care se bea în 2—3 reprize. EXT. — Băi de ochi sau comprese cu infuzie (1 linguriță la cană). Intră în compoziția ceaiului diuretic 2.

CICHORIUM INTYBUS L. — FAM. COMPOSITAE

Fr.: Chicorée sauvage; G.: Wegwarte; M.: Katángkóró;
R.: Țikorii abiknavennii.

Specie erbacee perenă, cu rozetă bazală de frunze alungite și neregulat crestate, tulpină ramificată, înaltă de 0,3—1 m, cu frunze mici, inflorescențe terminale și axilare cu flori ligulate albastre-azurii.

Partea utilizată. Rădăcinile (Radix Cichorii) — IX—XI; partea aeriană (Herba Cichorii) — VII—VIII.

Ecologie, răspîndire. Specie foarte răspîndită la noi în țară, cicoarea crește în pășuni și fînețe, pe marginea drumurilor, a căilor ferate și șanțurilor, a culturilor, în locuri necultivate, din zonă de cîmpie pînă în cea montană.

Recoltare. Partea aeriană se taie în prima perioadă a înfloririi, cu tot cu rozetă bazală; rădăcinile se scot cu cazmaua.

Principii active. Glicozidul cicorină, inulină, aminoacizi esențiali, acid cicoric, un principiu amar (lactucina), tanin, ulei volatil.

Acțiune farmacologică. Coleretic-colagog, prin stimularea activității ficatului și a eliminării bilei pe care o și fluidifică; tonic-amar, ușor laxativ (îndeosebi rădăcina); depurativ: favorizează funcția glicogenetică a ficatului și calmează setea caracteristică a diabeticilor.

Recomandări majore. Diskinezie biliară, colecistopatii.

Alte recomandări. Anorexie; constipație (îndeosebi provocată de afecțiuni hepatice); furunculoză; acnee; diabet.

Mod de întrebuințare. Infuzie (1—2 lingurițe la cană), cîni pe zi.

Partea aeriană intră în compoziția ceaiului depurativ, iar rădăcina în pulberea laxativ-purgativă.

INDEX DE DENUMIRI POPULARE ROMÂNEȘTI

Afinul	176
Albăstrelele	226
Anasonul	84
Anghinare	200
Armurariul	202
Arnica	148
Brusturele	198
Busuiocul	98
Cașul popii	174
Cătina	118
Cerențelul	122
Chimionul	82
Cicoarea	228
Cimbrisorul	190
Cimbrul de cultură	192
Cimbrul de grădină	186
Ciuboțica cucului	132
Cireșul	72
Ciulinul alb	56
Ciulinul roșu	58
Coacăzul negru	160
Coadă calului	16
Coadă racului	120
Coadă șoricelului	102
Coriandrul	86
Crușinul	80
Dudul	32
Fasolea	76
Feniculul	130
Fragul	68
Frasinul	44
Gălbenelele	150
Ghimpele	46
Ghințura albastră	224
Ghințura galbenă	138
Hameiul	34
Holera	46
Iarbă mare	140
Ienupărul	20
Inul	208
Ipcărigea	56
Isopul	220
Izma bună	222
Jneapănul	18
Levăntica	216
Lemnul dulce	206
Lichenul de Islanda	14
Lichenul de piatră	14
Luminărica	134
Luminărica pământului	224
Macul roșu de cimp	158
Măceșul	162
Măghiranul	96
Mătăciunea	218
Menta	222
Merișorul	178
Mesteacănul	22
Murul	66

Mușetelul	104
Muștarul alb	110
Muștarul negru	112
Nalba de cultură	170
Nalba de grădină	172
Nalba mare	78
Nalba mică	174
Negelarița	108
Nucul	26
Obligeana	52
Odoleanul	196
Osul iepurelui	164
Păducelul	62
Păpădia	154
Pătlagina	136
Pelinul	142
Pinul montan	18
Pirul medicinal	50
Plăminărica	180
Plopul negru	28
Podbalul	146
Porumbarul	70
Porumbul	48
Răchitanul	166
Răscoagea	168
Reventul	42
Roinița	94
Rostopasca	108
Salcia	30
Salcîmul	74
Salvia	184
Săpunarița	58
Sburătoarea	168
Scaul vinăt	210
Schinul	152
Socul	100
Stejarul	24
Stinjenelul	212
Sulfina	126
Sunătoarea	116
Șovîrvul	188
Talpa găstei	182
Tarhonul	144
Tătăneasa	214
Teiul	128
Traista ciobanului	60
Trei frați pătați	114
Troscotul	40
Turița mare	124
Țintaura	194
Ungurașul	90
Urzica	36
Urzica moartă albă	92
Valeriana	196
Vișinul	72
Viscul	30
Volbura	88
Zmeurul	64

INDEX DE DENUMIRI ȘTIINȚIFICE

Achillea millefolium	102
Acorus calamus	52
Agrimonia eupatoria	124
Agropyron repens	50
Althaea officinalis	78
Althaea rosea var. nigra	170
Arctium lappa	198
Arnica montana	148
Artemisia absinthium	142
Artemisia dracunculus	144
Betula verrucosa	22
Brassica nigra	112
Calendula officinalis	150
Capsella bursa-pastoris	60
Carum carvi	82
Centaurea cyanus	226
Centaureum umbellatum	194
Cerasus sp.	72
Cetraria islandica	14
Chamaenerion angustifolium	168
Chelidonium majus	108
Cichorium intybus	228
Cnicus benedictus	152
Convolvulus arvensis	88
Coriandrum sativum	86
Crataegus sp.	62
Cynara scolymus	200
Dracocephalum moldavica	218
Equisetum arvense	16
Eryngium planum	210
Foeniculum vulgare	130
Fragaria vesca	68
Fraxinus excelsior	44
Gentiana asclepiadea	224
Gentiana lutea	138
Geum urbanum	122
Glycyrrhiza glabra	206
Gypsophila paniculata	56
Hippophaë rhamnoides	118
Humulus lupulus	34
Hypericum perforatum	116
Hyssopus officinalis	220
Inula helenium	140
Iris germanica	212
Juglans regia	26
Juniperus communis	20
Lamium album	92
Lavandula angustifolia	216
Leonurus cardiaca	182
Linum usitatissimum	208
Lythrum salicaria	166
Majorana hortensis	
Malva glabra	
Malva neglecta	
Marrubium vulgare	
Matricaria chamomil	
Melilotus officinalis	
Melissa officinalis	
Mentha piperita	
Morus sp.	
Ocimum basilicum	
Ononis spinosa	
Origanum vulgare	
Papaver rhoeas	
Phaseolus vulgaris	
Pimpinella anisum	
Pinus montana	
Plantago sp.	
Polygonum aviculare	
Populus nigra	
Potentilla anserina	
Primula officinalis	
Prunus spinosa	
Pulmonaria officinalis	
Quercus sp.	
Rhamnus frangula	
Rheum sp.	
Ribes nigrum	
Robinia pseudacacia	
Rosa canina	
Rubus fruticosus	
Rubus idaeus	
Salix sp.	
Salvia officinalis	
Sambucus nigra	
Saponaria officinalis	
Satureja hortensis	
Silybum marianum	
Sinapis alba	
Symphytum officinale	
Taraxacum officinale	
Thymus serpyllum	
Thymus vulgaris	
Tilia sp.	
Tussilago farfara	
Urtica dioica	
Vaccinium myrtillus	
Vaccinium vitis-idaea	
Valeriana officinalis	
Verbascum sp.	
Viola tricolor	
Viscum album	
Xanthium spinosum	
Zea mays	

INDEX DE DENUMIRI ÎN LIMBA FRANCEZĂ

Absinthe	142
Acore aromatique	52
Agripaume	182
Aigremoine	124
Airelle myrtille	176
Airelle rouge	178
Anis	84
Ansérine	120
Argentine	120
Argousier	118
Arnica	148
Artichaut	200
Aubépine	62
Aunée officinale	140
Bardane	198
Basilic	98
Benôit	122
Bleuet	226
Bois doux	206
Bouillon blanc	134
Bouleau	22
Bourdaie	80
Bourse-à-pasteur	60
Bugrane	164
Camomille commune	104
Cassis	160
Cerisier	72
Chardon benit	152
Chardon Marie	202
Chélidoine	108
Chêne	24
Chicorée sauvage	228
Chiendent	50
Consoude	214
Coquelicot	158
Coriandre	86
Cumin des prés	82
Eglantier	162
Estragon	144
Fenouil	130
Fraisier	68
Framboisier	64
Frêne	44
Genévrier commun	20
Gentiane	138, 224
Grande ortie	36
Griottier	72
Gui	38
Guimauve	78
Haricot	76
Houblon	34
Hysope	220
Iris	212
Lamier blanc	92
Lampourde	46
Lavande	216

Lichen d'Islande	14
Lin	208
Liseron des champs	88
Maïs	48
Marjolaine	96
Marrube blanc	90
Matricaire	104
Mauve	172
Mauve arborée	170
Melilot	126
Méliste	94
Méliste de Moldavie	218
Méliste turque	218
Menthe poivrée	222
Millefeuille	102
Millepertuis	116
Moutarde blanche	110
Moutarde noir	112
Mûre	66
Mûrier	32
Noyer	26
Origan	188
Osieur fleuri	168
Panicaut plane	210
Pavot rouge	158
Pensée sauvage	114
Peuplier noir	28
Petit centauree	194
Petit mauve	174
Pin de montagne	18
Pisenlit	154
Plantaine	136
Prêle	16
Primevère	132
Prunellier	70
Pulmonaire	180
Queue-de-cheval	16
Régliste	206
Renouée	40
Rhubarbe	42
Robinier	74
Ronce	66
Rose trémière	170
Salicaire	166
Saponaire d'Orient	56
Saponaire officinale	58
Sariette	186
Sauge	184
Saule	30
Serpolet	190
Souci	150
Sureau	100
Thym	192
Tilleul	128
Tussilage	140
Valériane	190

INDEX DE DENUMIRI ÎN LIMBA GERMANĂ

Ackerschachtelhalm	16
Ackerwinde	88
Alant	140
Anis	84
Artischocke	200
Baldrian	196
Basilic	98
Beinwell	214
Benediktenkraut	122
Benedikterkraut	152
Berg-Föhre	18
Bergwohlverleih	148
Birke	22
Blut-Weiderich	166
Bohne	76
Bohnenkraut	186
Brombeere	66
Citronen-Melisse	94
Distel	46
Dornige Spitzklette	46
Dost	182
Echte Kamille	104
Eibisch	78
Enzian	138, 224
Esche	44
Estragon	144
Faulbaum	80
Feldthymian	190
Fenchel	130
Feuer Mohn	158
Flachblättrige Männertreu	210
Gänsefingerkraut	120
Garten Thymian	192
Gelber Steinklee	126
Gemeine Käsepappel	174
Gemeine Robinie	74
Gemeines Seifenkraut	58
Gemeines Unholdenkrut	168
Grosse Brennnessel	36
Hauhechel	164
Heidelbeere	176
Herzgespann	182
Himbeere	64
Hirtentäschel	60
Holunder	100
Hopfen	34
Huflattich	146
Hunds Rose	162
Iris	212
Isländisches Moos	14
Johanneskraut	116
Kalmus	52
Klette	198
Königskerze	134

Koriander	
Kornblume	
Kukuruz	
Kultur Käsepappel	
Kümmel	
Lavendel	
Lein	
Linde	
Löwenzahn	
Lungenkraut	
Mariendistel	
Maulbeerbaum	
Nussbaum	
Odermennig	
Pappelrose	
Pfefferminze	
Preisselbeere	
Quecke	
Quendel	
Rhabarber	
Rispiges Gypskraut	
Ringelblume	
Salbei	
Sanddorn	
Sauerkirsche	
Schafgarbe	
Schlehdorn	
Schlüsselblume	
Schöllkraut	
Schwarze Johannisbeere	
Schwarzer Senf	
Schwarzpappel	
Silber Weide	
Stiefmütterchen	
Stiel-Eiche	
Stockrose	
Süssholz	
Tausendguldenkraut	
Türkische Melisse	
Vogelkirsche	
Vogelknöterich	
Vogelmistel	
Wacholder	
Wald-Erdbeere	
Wegerich	
Wegwarte	
Weissdorn	
Weisse Taubnessel	
Weisser Andorn	
Weisser Senf	
Wermut	
Wohlgemut	
Wurstkraut	
Ysop	

INDEX DE DENUMIRI ÎN LIMBA FRANCEZĂ

Absinthe	142	Lichen d'Islande	14
Acore aromatique	52	Lin	208
Agripaume	182	Liseron des champs	88
Aigremoine	124	Maïs	48
Airelle myrtille	176	Marjolaine	96
Airelle rouge	178	Marrube blanc	90
Anis	84	Matricaire	104
Ansérine	120	Mauve	172
Argentine	120	Mauve arborée	170
Argousier	118	Melilot	126
Arnica	148	Mélicse	94
Artichaut	200	Mélicse de Moldavie	218
Aubépine	62	Mélicse turque	218
Aunée officinale	140	Menthe poivrée	222
Bardane	198	Millefeuille	102
Basilic	98	Millepertuis	116
Benôit	122	Moutarde blanche	110
Bleuet	226	Moutarde noir	112
Bois doux	206	Mûre	66
Bouillon blanc	134	Mûrier	32
Bouleau	22	Noyer	26
Bourdaie	80	Origan	188
Bourse-à-pasteur	60	Osieur fleuri	168
Bugrane	164	Panicaut plane	210
Camomille commune	104	Pavot rouge	158
Cassis	160	Pensée sauvage	114
Cerisier	72	Peuplier noir	28
Chardon benit	152	Petit centauree	194
Chardon Marie	202	Petit mauve	174
Chélidoine	108	Pin de montagne	18
Chêne	24	Pisenlit	154
Chicorée sauvage	228	Plantaine	136
Chiendent	50	Prêle	16
Consoude	214	Primevère	132
Coquelicot	158	Prunellier	70
Coriandre	86	Pulmonaire	180
Cumin des prés	82	Queue-de-cheval	16
Eglantier	162	Réglicse	206
Estragon	144	Renouée	40
Fenouil	130	Rhubarbe	42
Fraisier	68	Robinier	74
Framboisier	64	Ronce	66
Frêne	44	Rose trémière	170
Genévrier commun	20	Salicaire	166
Gentiane	138, 224	Saponaire d'Orient	56
Grande ortie	36	Saponaire officinale	58
Griottier	72	Sariette	186
Gui	38	Sauge	184
Guimauve	78	Saule	30
Haricot	76	Serpolet	190
Houblon	34	Souci	150
Hysope	220	Sureau	100
Iris	212	Thym	192
Lamier blanc	92	Tilleul	128
Lampourde	46	Tussilage	140
Lavande	216	Valériane	190

INDEX DE DENUMIRI ÎN LIMBA GERMANĂ

Ackerschachtelhalm	16	Koriander	
Ackerwinde	88	Kornblume	
Alant	140	Kukuruz	
Anis	84	Kultur Käsepappel	
Artischocke	200	Kümmel	
Baldrian	196	Lavendel	
Basilic	98	Lein	
Beinwell	214	Linde	
Benediktenkraut	122	Löwenzahn	
Benedikterkraut	152	Lungenkraut	
Berg-Föhre	18	Mariendistel	
Bergwohlverleih	148	Maulbeerbaum	
Birke	22	Nussbaum	
Blut-Weiderich	166	Odermennig	
Bohne	76	Pappelrose	
Bohnenkraut	186	Pfefferminze	
Brombeere	66	Preisselbeere	
Citronen-Melisse	94	Quecke	
Distel	46	Quendel	
Dornige Spitzklette	46	Rhabarber	
Dost	182	Rispiges Gypskraut	
Echte Kamille	104	Ringelblume	
Eibisch	78	Salbei	
Enzian	138, 224	Sanddorn	
Esche	44	Sauerkirsche	
Estragon	144	Schafgarbe	
Faulbaum	80	Schlehdorn	
Feldthymian	190	Schlüsselblume	
Fenchel	130	Schöllkraut	
Feuer Mohn	158	Schwarze Johannisbeere	
Flachblättrige Männertreu	210	Schwarzer Senf	
Gänsefingerkraut	120	Schwarzpappel	
Garten Thymian	192	Silber Weide	
Gelber Steinklee	126	Stiefmütterchen	
Gemeine Käsepappel	174	Stiel-Eiche	
Gemeine Robinie	74	Stockrose	
Gemeines Seifenkraut	58	Süßholz	
Grosse Brennnessel	36	Tausendguldenkraut	
Hauhechel	164	Türkische Melisse	
Heidelbeere	176	Vogelkirsche	
Herzgespann	182	Vogelknöterich	
Himbeere	64	Vogelmistel	
Hirtentäschel	60	Wacholder	
Holunder	100	Wald-Erdbeere	
Hopfen	34	Wegerich	
Huflattich	146	Wegwarte	
Hunds Rose	162	Weissdorn	
Iris	212	Weisse Taubnessel	
Isländisches Moos	14	Weisser Andorn	
Johanneskraut	116	Weisser Senf	
Kalmus	52	Wermut	
Klette	198	Wohlgemut	
Königskerze	134	Wurstkraut	
		Ysop	

INDEX DE DENUMIRI ÎN LIMBA MAGHIARĂ

Árticsóka	200
Bab	76
Bazsalikom	98
Benedekfű	152
Bojtorján	198
Boróka	20
Borsos menta	222
Buglyós derceftű	56
Búzavirág	226
Cickafarkkóró	102
Citromfű	94
Cseresnyefa	72
Csombord	186
Diófa	26
Édes kömény	130
Edesgyöker	206
Eperfa	32
Erdei deréce	168
Erdei szamóca	68
Fecsketártnics	224
Fehér akác	74
Fehér árvacsálan	92
Fehér fagyöngy	38
Fehér fűz	30
Fehér mustár	110
Fehér üröm	142
Fekete áfonya	176
Kekete bodza	100
Fekete mustár	112
Fekete nadálytő	214
Fekete nyárfa	28
Fekete ribizke	160
Füzény	166
Galagonya	62
Gyepű rózsza	162
Gyömbérgyökér	122
Gyöngyajak	182
Hamvas szeder	66
Harófa	128
Hegyi arnika	148
Homoktövis	118
Izlandi zuzmó	14
Izsóp	220
Katángkóró	228
Kék iringó	210
Keleti anizs	84
Kerek levelű mályva	174
Kerti kakukkfű	192
Kerti sárkányfű	218
Kis ezerjófű	194
Kocsányos tölggy	24
Koriánder	86
Kökény	70
Köménymag	82

Komló	34
Körömvirag	150
Közönséges nyírfa	22
Kutyabenge	80
Len	208
Libapimpó	120
Liliom	212
Lökörmű martilapu	146
Magas köris	44
Majorána	96
Málna	64
Mályvarózsa	170
Máriatövis	202
Meggyfa	72
Mehfű	94
Mezei macskagyökér	196
Mezei szulák	88
Mezei zsurló	16
Nagy csalán	36
Ökörfarkkóró	134
Orbánfű	116
Örvénygyökér	140
Orvosi kálmos	52
Orvosi kankalin	132
Orvosi pemetefű	90
Orvosi somkóró	126
Orvosi székfű	104
Orvosi ziliz	78
Orvosi zsálya	184
Papsajt	172
Pásztortaska	60
Paszuly	76
Patika parlófű	124
Pongyola pitypang	154
Porcsinfű	40
Rebarbara	42
Szagos levendula	216
Szappanfű	58
Szerbtövis	46
Szurokfű	188
Tarackbúza	50
Tárkony	144
Tárnics	138
Törökbúza	48
Törpefenyő	18
Tövises iglic	164
Tüdőfű	180
Utifű	136
Vadárvácska	114
Vadkakukkfű	190
Vérehulló fecskefű	108
Vetési pipacs	158
Vörös áfonya	178

INDEX DE DENUMIRI ÎN LIMBA RUSĂ

Ablepiha krušinovidnaia	118
Aduvancik lekarstvennii	154
Air	52
Akopnik lekarstvennii	214
Altei lekarstvennii	78
Amela belaia	38
Anis	84
Areh grețkii	26
Arnica gornaia	148
Asakori	28
Bazilik kamfornii	98
Bereza pavislaia	22
Boiarișnik adnopesticinii	62
Brusnika	178
Buzina ciornaia	100
Ciaber sadovii	186
Ciernica abiknavennaia	176
Cistatel balșoi	108
Derienik ivolistnii	166
Deviasil visokii	140
Donnik lekarstvennii	126
Dub	24
Durnișnik igolciatii	46
Dușița abiknavennaia	188
Ejevika	66
Fasoli abiknavennaia	76
Fenheli abiknavennii	130
Fialka trehțvetnaia	114
Gareț pticii	40
Gorcița belaia	110
Gorcița ciornaia	112
Goreciavka jioltaia	138
Goreciavka lastovennaia	224
Gravilat tarodscoi	122
Hmeli abiknavennii	34
Hvoșci palevoi	16
Iaseni visokii	44
Iasnotka belaia	92
Islandski lișainik	14
Issop	220
Iva	30
Ivan ceai	168
Kacim metelciatii	56
Kasatik ghermanskii	212
Kiprei uskolistnii	168
Koriandr pasevnoi	86
Koroviac	134
Krapiva dvudomnaia	36
Krușcina olhavidnaia	80
Kukuruza	48
Lapciatka gușinaia	120
Lavanda kalasovaia	216
Len	208
Lipa	128

Lopuh balșoi	1
Maioran sadovii	1
Mak samaseika	1
Malina	1
Mati-i-macieha	1
Medunița lekarstvennaia	1
Melissa lekarstvennaia	1
Miața perecinaia	1
Milnianska lekarstvennaia	1
Mojjevelnik abiknavennii	1
Nogotki	1
Pastușia sumka abiknavennaia	1
Pervoțvet vesenii	1
Pirei palzucii	1
Podarojnik	1
Polini estragon	1
Polini gorkaia	1
Prasvirnik lesnoi	1
Prasvirnik prenebrejennii	1
Pustirnik piatilopastnii	1
Repeinicek aptecinii	1
Revent tangutskii	1
Robinia lojnoakația	1
Romașka aptecinaia	1
Romașka lekarstvennaia	1
Roza sabacia	1
Salfei lekarstvennii	1
Salodka golaia	2
Silibum	2
Sinegolovnik ploskalistnii	2
Sliva kaliuciaia	1
Smaradina ciornaia	1
Sosna koha	1
Stalnik kaliucii	1
Șandra abiknavennaia	1
Șcitokroza rozovaia	1
Timian abiknavennii	1
Timian palzucii	1
Tisiacielistnic	1
Tmin	1
Tut	1
Tikorii abiknavennii	2
Tinara	20
Valeriana lekarstvennaia	19
Vasilek sinii	22
Vișnia abiknavennaia	7
Vișnia pticia	7
Viunok	8
Volcieț kudriavii	15
Zalatotisiacinik malii	19
Zemlianka lesnaia	6
Zmeegalovnik moldavskii	21
Zverboi abiknavennii	11

DICȚIONAR DE TERMENI FITOTERAPEUTICI

ACNEE — erupții (coșuri), indeosebi pe față, dar și pe umeri, pe partea superioară a toracelui, la tineri.

ALGIE — senzație de durere localizată (ex. nevralgie — de nervi, mialgie — de mușchi ș.a.).

AMENOREE — oprirea menstruelor.

ANACIDITATE — lipsa acidului clorhidric din suc gastric.

ANAFRODISIAC — inhibitor al apetitului sexual exagerat.

ANALGETIC — principiu activ care suprimă sau inhibă temporar durerea.

ANGINĂ — durere datorată unor inflamații acute cu irigare insuficientă a zonei respective (de ex. angina pectorală care se manifestă în zona inimii).

ANOREXIE — lipsa poftei de mâncare.

ANTIABIETICE — plante cu acțiune hipoglicemiantă, utilizate ca adjuvante în tratamentul diabetului.

ANTIHELMINTICE — cu acțiune împotriva viermilor intestinali (sin. vermifuge).

ANTILITIAZICE — plante care previn și combat formarea calculilor.

ANTIPIRETICE — principii active care combat febra.

ANTISPASTICE — principii active care diminuează sau suprimă durerea.

ANXIETATE — stare de neliniște, teamă, însoțită de palpitații și insomnii.

APERITIV — stimulent al poftei de mâncare.

ARITMIE — tulburare a ritmului cardiac normal.

ASCARICID — vermifug cu acțiune specifică asupra ascarizilor (limbricilor).

ASTRINGENT — principiu activ (de regulă din grupa taninurilor) care produce o strângere a țesuturilor (în general la nivelul capilarelor și orificiilor); în această categorie intră antidiareicele și antihemoragicele.

ATONIE — lipsa tonusului muscular al unui organ.

AZOTEMIE — acumularea în sînge a produșilor azotați degradați.

BALSAMIC — care alină și vindecă răni.

BLEFARITĂ — inflamarea pleoapelor și a rădăcinii genelor.

BRADICARDIZANT — care duce la rădăcinii genelor.

BRONȘITĂ — inflamarea bronhiilor.

CALCULOZĂ — afecțiune care se manifestă prin depunerea de concreții (calculi) în diverse organe (vezica biliară — c. biliară, rinichi — c. renală, vezica urinară = c. veziculară ș.a.).

CARMINATIVE — specii de plante care favorizează eliminarea gazelor din intestine.

CATAR — stare inflamatorie a unei mucoase interne (digestivă, respiratorie etc.).

CICATRIZANTE — specii de plante care favorizează vindecarea rănilor.

CISTITĂ — inflamație a vezicii urinare.

COLAGOGE — plante stimulente ale contracției vezicii biliare și ale evacuării bilei în intestin.

COLECISTITĂ — inflamație acută sau cronică a vezicii biliare.

COLERETICE — specii care stimulează secrețiile celulei hepatice și prin aceasta volumul de bilă.

COLICĂ — durere abdominală (de ex. renală, hepatică).

COLITĂ — inflamație a intestinului gros.

DECLORURANT — care duce la eliminarea de clorură de so prin urină.

DECONGESTIVE — plante cu efecte de înlăturare sau reduc a congestionării unor țesuturi sau organe.

DEPURATIVE — specii de plante care ajută la eliminarea toxinelor din sînge și din organism, în general.

DISKINEZIE BILIARĂ — tulburare funcțională motorie a c. biliare care duce la greutate în scurgerea bilei, însoțite de manifestări dureroase.

DISPEPSIE — tulburare digestivă, dificultate în digerarea alimentelor.

DIURETICE — plante care duc la creșterea cantității de urină eliminată de organism.

DRASTIC — purgativ foarte puternic.

ECHIMOZĂ — vinătaie.

EDEM — acumulare de lichid în spațiul intercelular.

EMENAGOGE — principii active care favorizează apariția c. menstrual întârziat sau suprimat.

EMFIZEM — umflarea unui țesut prin infiltrarea în el a aerului sau a lichidelor seroase.

EMOLIENTE — substanțe care diminuează stările de inflamație ale mucoaselor.

ENTERITĂ — inflamația intestinului subțire.

ESTROGEN — substanță cu acțiune stimulantă asupra organelor și caracterelor sexuale feminine.

EUPEPTICE — plante care ajută la stabilirea unei digestii normale.

EXPECTORANTE — plante care provoacă fluidificarea și eliminarea secrețiilor traheo-bronhice.

FARINGITĂ — inflamația faringelui.

FEBRIFUGE — specii care scad febra.

FLATULENȚĂ — eliminarea gazelor intestinale.

GALACTOGOGE — plante care stimulează secreția de lapte.

GINGIVITĂ — inflamația gingiilor.

GLICOZURIE — simptom al diabetului care constă în prezența glucozei în urină.

HELMINTIAZĂ — boală produsă prin infestarea cu viermi paraziți.

HEMOPTIZIE — pierdere de sînge prin gură care provine din hemoragie bronhopulmonară.

HEMOSTATIC — care oprește hemoragia.

HIDROPIZIE — retenție de apă în țesuturi.

HIPERTROFIE — mărirea volumului unui organ.

HIPNOTIC — care provoacă somnul.

HIPOGLICEMIANTE — plante care duc la micșorarea glicemiei cu efecte favorabile în diabet.

HIPOTENSOARE — specii cu acțiune în diminuarea tensiunii arteriale.

INAPETENȚĂ — lipsa poftei de mâncare.

ISCHEMIE — suferință provocată de circulația sanguină deficitară în unele organe (de ex. ischemie cardiacă).

LARINGITĂ — inflamarea laringelui.

LAXATIVE — plante care provoacă o purgație ușoară, fără a irita mucoasa intestinală.

LEUCOREE — scurgere vaginală purulentă (sin. poală albă).

LITIAZĂ — vezi Calculoză.

LITONTRIPTICE — specii care au proprietatea de a mărunți calculi, ajutînd la eliminarea lor.

MATURATIV — cu efecte în grăbirea colectării unor abcese, furuncule.

MELENĂ — eliminarea prin scaun a sîngelui provenit dintr-o hemoragie a tubului digestiv.

METEORISM — balonarea abdomenului din cauza acumulării de gaze în stomac sau intestin.
MIGRENĂ — durere de cap.
NARCOTIC — anestezic general.
NERVIN — tonic al sistemului nervos.
NEUROSEDATIV — calmant al sistemului nervos.
NEVRALGIE — senzație de durere.
NEFRITĂ — inflamația rinichiului.
PANARIȚIU — inflamație supurativă a țesuturilor din jurul unghiilor.
PECINGINE — boală a pielii caracterizată prin apariția de vezicule și bule al căror conținut devine purulent, apoi se ulcerează și se acoperă de cruste (sin. impetigo).
PIELITĂ — inflamația bazinei renale.
PIROZIS — senzație de arsură la nivelul stomacului.
PRURIT — mîncărime de piele.
PSORIAZIS — boală de piele care apare sub formă de pete roșii ce se acoperă de scuame și se extind.
PURGATIVE — materii prime vegetale care determină evacuarea conținutului intestinal.
REVULSIVE — specii de plante care, aplicate extern, produc o congestie locală superficială, avînd ca efect decongestionarea unor organe interne.
SEBOREE — producere accentuată de sebum.
SEDATIV — calmant.
SOPORIFIC — somnifer.
SPASMOLITICE — plante care suprimă spasmele.
STOMACHICE — specii de plante care favorizează digestia.
STOMATITĂ — inflamația mucoasei bucale.
SUDORIFICE — plante care au proprietatea de a mări sudorația, favorizînd scăderea temperaturii și eliminarea toxinelor.
TENIFUGE — specii vermifuge utilizate contra teniei.
TONICE APERITIVE — plante care măresc pofta de mîncare.
TRAHEITĂ — inflamarea traheei.
TRICHOMONOZĂ — boală produsă de protozoarul flagelat parazit *Trichomonas vaginalis*, caracterizată prin inflamația vaginului.
UREMIE — intoxicație a organismului cu uree și acid uric, datorită nefuncționării normale a rinichiului.
URETRITĂ — inflamarea uretrei.
UTEROTONIC — cu efect de tonifiere a uterului, în special după naștere.
VAZODILATATOR — care produce dilatarea vaselor sanguine.
VERMIFUGE — specii de plante care produc expulzarea viermilor intestinali.
VULNERARE — plante utilizate în uzul extern pentru vindecarea rănilor.

BIBLIOGRAFIE SELECTIVĂ

- ALEXAN M. — Minidicționar de plante medicinale; Ed. Ceres, București, 1983.
ALEXAN M. — Ghidul micului culegător de plante medicinale; Recoop, București, 1976.
BOJOR O., ALEXAN M. — Plantele medicinale vor de sănătate; Ed. Ceres, București, 1983.
BOJOR O., ALEXAN M. — Plantele medicinale A la Z; Recoop, București, 1983.
BÖRNGEN S. — Pflanzen helfen heilen; Ed. Voelker Verlag, Berlin, 1981.
BORZA AL. — Dicționar etnobotanic; Ed. Aca, București, 1968.
BRAUN H. — Heilpflanzen-Lexicon für Ärzte und Apotheker; Ed. Gustav Fischer, Stuttgart, 1978.
BUTURĂ V. — Enciclopedie de etnobotanică; Ed. Științifică și Enciclopedică, București, 1979.
COICIU E., RACZ G. — Plante medicinale și aromate; Ed. Academiei, București, 1962.
CONSTANTINESCU C. — Plantele medicinale în medicina populară (ed. a III-a); Recoop, București, 1971.
CONSTANTINESCU D. GR., BOJOR O. — Plante medicinale; Ed. Medicală, București, 1969.
CONSTANTINESCU D. GR., CONSTANTINESCU C. — Formular fitoterapeutic; Ed. Ministerului Sănătății și Prevederilor Sociale, București, 1979.
CONSTANTINESCU D. GR., HAȚIEGANU ELENA — Plantele medicinale; Ed. Medicală, București, 1979.
CRĂCIUN FL., BOJOR O., ALEXAN M. — Farmacologia, vol. I—II; Ed. Ceres, București, 1977.
CRĂCIUN FL., CONSTANTINESCU A. — Plante medicinale și aromatice cultivate; Centrocoop, București, 1969.
CSEDŐ K., FUZI I., GIURGIU M., KISGYÖRGY L., LAZA A., RACZ G. — Plantele medicinale condimentare din județul Harghita; Tg. Mureș, 1979.
DEBUIGNE G. — Dictionnaire des plantes qui guérissent; Ed. Larousse, Paris, 1972.

- DOBRESCU D. — Farmacoterapie; Ed. Medicală, București, 1981.
- GRIGORESCU E., STĂNESCU U. — Farmacognozie, vol. I—III; Ed. I.M.F., Iași, 1974—1977.
- HERAUD A. — Nouveau dictionnaire des plantes médicinales; Ed. Librairie Baillière et Fils, Paris, 1932.
- IONESCU-STOIAN ST., SAVOPOL E. — Extracte farmaceutice vegetale; Ed. Medicală, București, 1977.
- KROCHMAL A., WALTERS R., DOUGHTY R. — A guide to medicinal plants of Appalachia; Ed. U. S. Department of Agriculture, Washington, 1971.
- LAZA A., RACZ G. — Plante medicinale și aromatice; Ed. Ceres, București, 1975.
- MOCANU ȘT., RĂDUCANU D. — Plantele medicinale în terapeutică; Ed. Militară, București, 1983.
- NIKITOIKIN T. — Lekarstvennie rastenia; Ed. Izobrazitelnoe iskustvo, Moscova, 1977.
- PAHLOW M. — Heilpflanzen Kompass; Ed. Gräfe und Unzer, München, 1981.
- PETCU P., ANDRONESCU E., RADU A., BEDELEANU D., ȚĂRMURE C., BORZA V. — Cercetări biochimice asupra speciei *Xanthium spinosum* L.; Lucrările celui de al VII-lea Congres Național de Farmacie, București, 1979.
- POPESCU M. — Galenoterapia; Ed. Presa, București, 1943.
- SCHADEWALDT H., KNEFELI U., BOSSARD E., SCHULTES R. E., VONARBURG B., DAEMS W. — Heilpflanzen und ihre Kräfte; Ed. Lingn, Köln, 1978.
- SCHNEIDER E. — La santé par les aliments; Ed. SdT, Demmarie les Lys, 1975.
- TODOR I. — Mic atlas de plante din flora R.S.R.; Ed. Didactică și Pedagogică, București, 1968.
- VALNET J. — Aromathérapie; E. Maloine, Paris, 1972.
- * * * — Dicționar medical, vol. I—II; Ed. Medicală, București, 1969.
- * * * — Farmacopeea română, ed. a IX-a; Ed. Medicală, București, 1969.
- * * * — Flora R.P.R. — R.S.R., vol. I—XIII; Ed. Academiei, București, 1952—1977.

Lucrare editată de JECO TRADING S.A.

Tiparul executat la I. P. BUCUREȘTI—NOI